

RUDAŚląska

miasto otwartych możliwości

www.rudaslaska.pl

2030

Strategia Rozwoju Miasta
-aktualizacja 2018

Strategia Rozwoju
Miasta Ruda Śląska do 2030 roku
aktualizacja 2018 rok

projekt

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Metodologia aktualizacji strategii	5
3. Sytuacja rozwojowa Miasta.....	11
Potencjał i wyzwania społeczne	11
Usługi publiczne dla mieszkańców	20
Potencjał gospodarczy i rynek pracy	26
Zasoby przyrodnicze i środowiskowe	36
Zasoby i gospodarka komunalna	39
4. Oczekiwania i aspiracje mieszkańców Rudy Śląskiej	44
5. Wizja rozwoju miasta Ruda Śląska	51
Wizja rozwoju	51
Pola i mechanizmy rozwoju Miasta	59
6. Cele i zasady rozwoju miasta Ruda Śląska.....	62
7. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych – analiza SWOT.....	81
8. Kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć	86
9. Zarządzanie strategią.....	91
System wdrażania strategii.....	91
System monitoringu strategii	98
Załącznik Nr 1 – Karta projektu	103
Załącznik Nr 2 – Relacje między celami strategicznymi miasta Ruda Śląska a celami rozwoju określonymi w dokumentach wyższego rzędu.	104
Załącznik Nr 3 – Ilościowe wyniki ankiet dot. oceny jakości życia w Rudzie Śląskiej	106
Załącznik Nr 4 – Lista osób uczestniczących w pracach warsztatowych	112

1. Wprowadzenie

Prezentujemy Państwu zaktualizowaną Strategię Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014-2030. Ten najważniejszy miejski dokument strategiczny, wyznaczający kierunki rozwoju naszego miasta, uchwalony został w 2014 r. Od tego czasu minęły już cztery lata.

W tym czasie zaszło jednak wiele zmian, które mają wpływ na funkcjonowanie rudzkiego samorządu. Wymienić tu można choćby restrukturyzację górnictwa - utworzona została Polska Grupa Górnicza, a trzy rudzkie kopalnie zostały scalone w jeden zakład. Wprowadzona została reforma oświatowa, a od dwóch lat funkcjonuje również program wsparcia dla rodzin Rodzina 500+. Nie można też zapominać o niezwykle ważnej dla całego naszego regionu ustawie metropolitalnej dla województwa śląskiego.

Również w najbliższym otoczeniu, w którym funkcjonuje nasze miasto nastąpił szereg procesów, które przełożyły się na aktualność obowiązującej Strategii, jednym z najważniejszych jest powstanie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Wszystkie te zmiany spowodowały, że w 2017 r. przystąpiliśmy do aktualizacji Strategii. Po kilku miesiącach prac dokument w nowej odsłonie ujrzał ostatecznie światło dzienne. Pomimo modyfikacji lub wprowadzenia nowych zapisów nie zmieniły się podstawowe założenia dokumentu z 2014 r., czyli wizja miasta oraz cele strategiczne.

Warto przypomnieć, że prace nad Strategią Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014-2030 rozpoczęliśmy na początku 2013 r. i od początku w proces jego tworzenia zaangażowani zostali mieszkańcy Rudy Śląskiej. Uspołeczniony charakter Strategii jest największym jej sukcesem. Już podczas pierwszych konsultacji, kiedy w formie ankiety pytaliśmy mieszkańców jak postrzegają nasze miasto i jakie powinny być kierunki jego rozwoju, okazało się, jak wielu rudzian zaangażowanych jest w sprawy swojego miasta. Miarą tego zaangażowania był udział w badaniach ankietowych ponad 4 600 osób, co jest wynikiem ponadprzeciętnym w skali kraju. Nigdy wcześniej w Rudzie Śląskiej nie odbyły się konsultacje, w których wzięłoby udział tak wiele osób. Po raz kolejny o aktywności mieszkańców mogliśmy się przekonać podczas warsztatów, gdzie wypracowywany został główny zarys Strategii. Ponad 180 osób reprezentujących różne

grupy społeczne, a także firmy i instytucje z naszego miasta przez trzy dni analizowało silne i słabe strony Rudy Śląskiej oraz formułowało cele i zadania na najbliższe lata.

Aktualizacja Strategii, tak jak i jej przygotowanie została przeprowadzona w sposób uspołeczniony, przeprowadzono m.in. ankietę, na którą odpowiedzieli mieszkańcy, uczniowie i przedsiębiorcy oraz warsztaty strategiczne w dniach 7 i 28 listopada 2017 r. Uczestnikami warsztatów byli reprezentanci różnych środowisk miejskich oraz eksperci.

Wzięto również pod uwagę zdanie interesariuszy wyrażone podczas spacerów badawczych prowadzonych w ramach prac nad projektem Gminnego Programu Rewitalizacji, w których wzięli udział zarówno eksperci, jak i mieszkańcy. Twórcy aktualizacji Strategii twórczo rozwinęli koncepcje sformułowane podczas prac prowadzonych w 2013 r.

Również w tym miejscu należą się słowa podziękowań dla wszystkich osób zaangażowanych w przygotowanie aktualizacji Strategii, którzy na różnym etapie tworzenia tego dokumentu wnieśli swój wkład w jego powstanie.

Zapraszając do zapoznania się ze „Strategią Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 - aktualizacja 2018” zachęcam do wspólnego budowania przyszłości naszego miasta - jak to ujął jeden z uczestników warsztatów jeszcze z 2013 r. - Miasta dzielnic, które nie dzielą.

Grażyna Dziedzic

2. Metodologia aktualizacji strategii

Cechy strategii ←

Przesłanki aktualizacji ←

Struktura dokumentu ←

Strategia rozwoju lokalnego to fundament systemu zarządzania rozwojem Miasta. Jest to dokument określający kluczowe kierunki rozwoju, wyznaczający sposób myślenia o Mieście, stanowiący wyznacznik dla innych dokumentów lokalnych. W przypadku Rudy Śląskiej założono, że strategia jest całościową koncepcją określającą przyszłość Miasta, a jej nieodłącznym atrybutem musi być realność wdrożeniowa.

Istota i funkcje strategii

Podstawowe funkcje strategii można określić jako:

- integrowanie różnych funkcji i aktywności w spójny proces rozwoju lokalnego,
- łączenie w procesach rozwoju funkcji dotychczasowych z nowo wyłaniającymi się funkcjami o wysokim poziomie innowacyjności i kreatywności,
- stwarzanie przestrzeni działania dla podmiotów lokalnych oraz poszerzanie ich samodzielności i zdolności do osiągnięcia postawionych celów,
- wzmacnianie samorządności opierającej się na sile społeczeństwa obywatelskiego, lokalnym kapitale zaufania, zawiązywaniu partnerstwa strategicznego, osiągnięciu konsensusu społecznego wokół uzgodnionych priorytetów rozwojowych, poprawie komunikacji władz lokalnych z mieszkańcami Miasta oraz podmiotami w otoczeniu,
- integrowanie podmiotów lokalnych i ich aktywności oraz wspieranie procesów sieciowania,
- odkrywanie nowych funkcji, które zdecydować mogą o społeczno-ekonomicznym rozwoju Rudy Śląskiej,
- wsparcie dla sprawnego wykorzystywania zewnętrznych potencjałów, w tym środków unijnych dostępnych w ramach programów operacyjnych,
- przyciąganie podmiotów zewnętrznych – inwestorów i mieszkańców – z ich potencjałami i aktywnościami wzbogacającymi i dynamizującymi rozwój Miasta,
- wyznaczenie pozycji Miasta w otoczeniu metropolitalnym i regionalnym oraz określenie pożądanych relacji z podmiotami w otoczeniu,
- stworzenie punktów odniesienia dla oceny zachodzących procesów rozwoju lokalnego oraz decyzji,
- budowanie odpowiedniej dynamiki i elastyczności działania samorządu, w szczególności podwyższanie zdolności do udzielania efektywnych i szybkich odpowiedzi na główne wyzwania rozwojowe współczesnej rzeczywistości.

Rozwój lokalny to proces wymagający ciągłego monitorowania i korygowania w nawiązaniu do zmian uwarunkowań występujących w Mieście i jego otoczeniu. Decyzję o aktualizacji strategii opracowanej w roku 2014 uzasadniają następujące przesłanki występujące zarówno w Mieście, jak i w jego regionalnym i ponadregionalnym otoczeniu:

- zaawansowanie procesów zarządzania Miastem, doświadczenia nabyte w wyniku realizacji dotychczasowych strategii, rozwijający się system monitorowania rozwoju pozwalający na wykorzystywanie gromadzonej informacji w procesie aktualizacji,
- systematyczne wzbogacanie struktury dokumentów planistycznych opracowywanych w Mieście, w tym dokumentów odnoszących się do promocji Miasta, rewitalizacji, rozwoju społecznego, rozwiązań typu *smart*,
- przemiany społeczne, w tym zmiany dotyczące oczekiwań, aspiracji i postawach mieszkańców w powiązaniu ze zmianami poziomu mobilności zawodowej mieszkańców,
- przemiany demograficzne dotyczące miasta, w szczególności przemysłowe, a w konsekwencji konieczność przekształcania oferty usług publicznych,
- procesy gospodarcze tworzące nowe wyzwania przez gospodarką lokalną w aspekcie globalizacji, konkurencyjności, kooperacji,
- restrukturyzacja górnictwa – głównej branży gospodarki Miasta,
- głębokie zmiany prawne,
- aktualizacje strategicznych i programowych dokumentów krajowych i regionalnych w zakresie polityki regionalnej, zagospodarowania przestrzennego, rozwoju gospodarczego,
- uwarunkowania ukształtowane w ramach aktualnego okresu programowania Unii Europejskiej, wiążące się z nimi kierunki polityki oraz zakres i reguły wsparcia dla podmiotów lokalnych,
- procesy metropolizacji w regionie i związane z tym zmiany w polityce lokalnej sąsiednich samorządów.

Ponadto, jako kluczowy motyw aktualizacji strategii wskazać należy zmianę w podejściu do profilowania rozwoju Miasta. Dotychczasowa strategia zorientowana była na wspieranie szeroko ujmowanego procesu rozwoju lokalnego i stabilizowanie sytuacji Miasta. Obecnie możliwe jest przejście do ujęcia opartego na wspieraniu dziedzin decydującym oddziaływaniu na proces rozwoju Miasta i jego mieszkańców. Aktualizacja strategii zmierza więc do realizacji działań skoncentrowanych na:

- najważniejszych wyzwaniach,
- aktywnościach o najistotniejszym wpływie na przyszłość Rudy Śląskiej,
- budowanie pozycji Miasta w Metropolii.

Opisane podejście jest więc związane z koncentracją środków i poszukiwaniem specjalizacji opartych na wyróżniających potencjałach Miasta oraz szeroko rozumianych rynkach w Mieście i jego otoczeniu.

Rys. 1. Przesłanki aktualizacji strategii rozwoju miasta Ruda Śląska

przesłanki wewnętrzne	przesłanki zewnętrzne
•doświadczenia strategiczne •rozwój systemu planowania w Mieście •ewolucja oczekiwań, aspiracji, postaw podmiotów lokalnych •poziom zaangażowania podmiotów lokalnych w proces rozwoju miasta •procesy demograficzne •faza rozwoju miasta	•polityki unijne, krajowe, regionalne •proces metropolizacji •strategie stosowane przez inne samorzady •mobilność firm i osób •procesy gospodarcze i wyzwania konkurencyjności •wzrost znaczenia kooperacji w rozwoju społecznym i gospodarczym •restrukturyzacja kluczowych dla gospodarki miasta branż szczególnie górnictwa •zmiany w otoczeniu prawnym

Wielość podejść metodologicznych do formułowania strategii rozwoju lokalnego wymaga określenia ram procesu opracowanie i wdrażania dokumentu. Przyjęto kilka zasad, które wyznaczyły sposób organizacji procesu strategicznego:

- partnerstwo podmiotów lokalnych w procesie formułowania i wdrażania strategii oraz w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów rozwoju lokalnego; zakłada się powszechną możliwość do partycypacji mieszkańców w procesie strategicznym; realnym wymiarem partnerstwa jest podejmowanie kluczowych działań strategicznych w partnerstwie wewnątrzsektorowym, międzysektorowym, międzydzielnicowym oraz partnerstwo z podmiotami w otoczeniu;
- konsekwencją powyższej zasady jest formułowanie takich propozycji strategicznych, które zmierzają do aktywizacji możliwie dużej liczby mieszkańców i innych podmiotów lokalnych oraz będących w ich dyspozycji zasobów na rzecz rozwoju Miasta; dotyczy to zwłaszcza systemu wdrażania strategii umożliwiającego włączenie podmiotów lokalnych w proces monitoringu oraz kreowanie i wdrażanie projektów strategicznych;
- oparcie procesu aktualizacji strategii na informacjach zaczerpniętych z różnych źródeł, w szczególności łączenie danych ilościowych (statystycznych) z informacjami jakościowymi, także subiektywnymi wyrażającymi opinie podmiotów lokalnych zaangażowanych w rozwój Miasta; dla realizacji tego założenia wykorzystano różne narzędzia konsultacji z mieszkańcami (warsztaty, ankiety, wywiady);
- zapewnianie równowagi między rozwiązaniami przynoszącymi poprawę w długim horyzoncie czasu, a rozwiązaniami o charakterze bieżącym; odległy horyzont strategiczny nie może wykluczać refleksji nad problemami i wyzwaniami odczuwanymi przez mieszkańców w życiu codziennym;

**Zasady
wyznaczające
strategię i proces
strategiczny**

- całościowe postrzeganie procesu rozwoju lokalnego, to jest proponowanie działań synergicznych, stanowiących spójną, wzajemnie wspomagającą się całość; pola rozwoju oraz cele strategiczne określone w strategii stanowią spójną wiązkę wzajemnie dopełniających się wartości;
- koncentracja na najważniejszych problemach i najefektywniejszych rozwiązaniach umożliwiającą efektywne wykorzystywanie potencjałów i sprawne osiąganie celów;
- podejście procesowe polegające na stosowaniu szerokiego spojrzenia przy identyfikacji problemów rozwoju Miasta oraz formułowaniu propozycji ich rozwiązania uwzględniających nie tylko symptomy, ale także przyczyny zjawiska;
- elastyczność strategii rozumiana jako dostosowywanie treści i sposobów wdrażania strategii do zmieniających się warunków; nawiązaniem do tej zasady jest rozbudowana część strategii odnosząca się do systemu zarządzania strategią;
- zrównoważenie rozwoju rozumiane jako poszanowanie nieodnawialnych walorów Miasta: przyrodniczych, kulturalnych i społecznych;
- otwarcie Miasta na otoczenie, zarówno w kontekście współpracy podmiotów lokalnych z partnerami w otoczeniu, jak również wpisywanie Rudy Śląskiej w strukturę Metropolii i regionu.

Strategię rozwoju miasta Ruda Śląska traktuje się jako dokument, ale także jako swego rodzaju platformę stałej współpracy lokalnej. Stąd też proces formułowania strategii zrealizowano w trybie partnersko-eksperymentalnym, z udziałem reprezentantów środowisk lokalnych oraz przy wykorzystaniu zróżnicowanych źródeł informacji o Mieście. Podstawą dla sformułowania dokumentu stała się analiza:

- treści podstawowych opracowań lokalnych, zarówno diagnostycznych, jak i strategicznych;
- danych dostępnych w źródłach statystyki publicznej;
- treści strategicznych i programowych dokumentów regionalnych oraz krajowych, w szczególności tych, które zostały opracowane w powiązaniu z konkretnymi narzędziami wsparcia rozwoju lokalnego.

Przyjęte założenia wyznaczyły jako fundament procesu strategicznego stałą współpracę z podmiotami lokalnymi reprezentującymi różne środowiska w Mieście. Dla zapewnienia otwartości aktualizacji strategii wykorzystywano m. in. metody ankietowe i warsztaty będące formą grupowych metod twórczego myślenia. Podstawowe części strategii – diagnozę, cele strategiczne, przedsięwzięcia i działania wdrażające strategię wypracowano w trakcie warsztatów z udziałem środowisk liderek Miasta. Warsztaty – realizowane metodami interaktywnymi – przyczyniły się do osiągnięcia efektów ważnych zarówno w fazie formułowania, jak i wdrażania strategii. Zaliczyć można do nich:

- konsensus środowisk lokalnych osiągnięty dzięki:
 - stworzeniu możliwości do wymiany informacji między podmiotami oraz konsolidacji wiedzy o Mieście,

**Ścieżka
aktualizacji
strategii**

- skonfrontowaniu różnych poglądów na temat sytuacji i pożądanych kierunków rozwoju Miasta,
- uzgodnienie wizji rozwoju Miasta,
- integrację aktywności podmiotów lokalnych w drodze:
 - wykreowania płaszczyzn współpracy lokalnych podmiotów,
 - stworzenia akceptowanej przez podmioty lokalne wiązki projektów do partnerskiej realizacji,
- edukację podmiotów lokalnych w zakresie:
 - poznania różnych aspektów rozwoju lokalnego,
 - zarządzania strategicznego i zarządzania projektami.

Warsztaty umożliwiły uzgodnienie szczegółowych oczekiwań względem strategii rozwoju lokalnego. Oczekiwania te wyrastają z przyjęcia założenia, że wdrożenie strategii to przede wszystkim wprowadzenie zmian w procesy jakie zachodzą w Mieście.

Warsztaty uwzględniały aspekty diagnostyczne i kreatywne. W części diagnostycznej warsztatów określono sytuację wyjściową Miasta, wskazano jego wyróżniki, zdefiniowano główne wyzwania, określono uwarunkowania decydujące o pozycji Miasta w otoczeniu metropolitalnym i regionalnym, zidentyfikowano – w ujęciu wariantowym – przewidywane ewolucyjne kierunki rozwoju. W części kreatywnej warsztatów sformułowano wizję rozwoju Miasta oraz cele i przedsięwzięcia wdrożeniowe. Wypracowane w trakcie warsztatów wyniki znalazły swoje odbicie w strukturze strategii.

Wizja rozwoju oraz cele strategiczne zostały sformułowane podczas warsztatów, które odbyły się w 2013 r. Spotkania warsztatowe, które miały miejsce w 2017 r. pozwoliły na dodanie do dokumentu nowych idei i pozwoliły spojrzeć na poziom rozwoju Miasta po trzech latach obowiązywania strategii.

W żadnym stopniu nie przekreśliły one wyników prac, które miały miejsce w 2013 roku, są raczej twórczym rozwinięciem myśli autorów Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014-2030.

Prace nad aktualizacją strategii zbiegły się w czasie z pracami nad gminnym programem rewitalizacji oraz strategią promocji, w pracach nad którymi brało udział szerokie grono interesariuszy i specjalistów. Z tego też względu strategia uwzględnia również główne idee, które zostaną zawarte w tych dokumentach.

Rys. 2. Struktura strategii rozwoju miasta Ruda Śląska

Konstrukcja poszczególnych rozdziałów strategii jest ujednolicona; każda z części składa się z następujących elementów:

- wyjaśnienie pojęciowe i metodologiczne,
- pozycja danej części w strukturze strategii,
- podstawy określenia danej części strategii,
- merytoryczne rozwinięcie danej części.

Struktura dokumentu

3. Sytuacja rozwojowa Miasta

Wymiar społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny rozwoju Miasta ←

Diagnoza stanowi tło oraz istotny element w procesie budowy strategii. Została ona przedstawiona w formie kluczowych wniosków na podstawie analiz dostępnych danych ilościowych zarówno ze statystyki publicznej jak również z instytucji miejskich. charakteryzuje ona sytuację Miasta na koniec roku 2016 oraz przedstawia trendy zmian zachodzących w Mieście w okresie 2010-2016. Za punkt odniesienia przyjęto średnie wartości poszczególnych zjawisk i procesów dla grupy 13 miast na prawach powiatu wchodzących w skład Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej, tj. Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Piekary Śląskie, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy oraz Zabrze.

Zakres diagnozy

Potencjał i wyzwania społeczne

Ruda Śląska jest przemysłowym miastem na prawach powiatu, położonym na południu Polski, w centralnej części województwa śląskiego tzw. subregionie centralnym. Powierzchnia Miasta wynosi 77,73 km² i graniczy z Zabrzem, Bytomiem, Świętochłowicami, Chorzowem, Katowicami, Mikołowem i powiatem gliwickim. Ruda Śląska jest częścią Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej będącej przestrzennie ciągłym wielkomiejskim obszarem funkcjonalnym. W dniu 4 kwietnia 2017 roku w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim Prezydent Rzeczypospolitej podpisał Ustawę o związku metropolitalnym na obszarze województwa śląskiego (Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim Dz.U. z 2017 poz. 730) na podstawie, której prezydent Katowic złożył wniosek o utworzenie Metropolii, która została powołana na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia w województwie śląskim związku metropolitalnego pod nazwą „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia”. Metropolia Górnośląsko-Zagłębiowska, którą tworzy 41 miast i gmin Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego: Będzin, Bieruń, Bobrowniki, Bojszowy, Bytom, Chełm Śląski, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gierałtowice, Gliwice, Imielin, Katowice, Knurów, Kobiór, Łędziny, Łaziska Górne, Mierzęcice, Mikołów, Mysłowice, Ożarowice, Piekary Śląskie, Pilchowice, Psary, Pyskowice, Radzionków, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Siewierz, Sławków, Sosnowiec, Sońnicowice, Świerklaniec, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Wojkowice, Wiry, Zabrze, Zbrosławice stanowi największy i najbardziej zurbanizowany obszar w Polsce Na jej terenie łącznie zamieszkuje prawie 2,3 mln osób co stanowi prawie połowę liczby mieszkańców województwa śląskiego. Ruda Śląska należy do rdzenia Metropolii. Tworzony jest on przez 13 miast na prawach powiatu, największych pod względem liczby ludności i hierarchii pełnionych funkcji miejskich. To silnie zurbanizowany, wielośrodkowy zespół miejski, bez wyraźnie zauważalnych granic administracyjnych, usytuowany centralnie w obszarze objętym wnioskiem,

Ruda Śląska miasto w sercu Metropolii

o zbliżonych historycznych uwarunkowaniach rozwojowych, związanych z postępującym od XIX w. procesem industrializacji, skutkującym silną urbanizacją i migracjami. Obszar ten wykazuje możliwości dalszego rozwoju funkcji metropolitalnych. Podstawowe zadania Metropolii to:

- kształtowanie ładu przestrzennego;
- rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego;
- planowanie, koordynacja, integracja oraz rozwój publicznego transportu zbiorowego, w tym transportu drogowego, kolejowego oraz innego transportu szynowego, a także zrównoważonej mobilności miejskiej;
- metropolitalne przewozy pasażerskie;
- współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego;
- promocja związku metropolitalnego i jego obszaru.

Lokalizacja Rudy Śląskiej w centrum tego dużego i skomplikowanego, funkcjonalnego układu miejskiego powoduje, że przed Miastem stoją istotne wyzwania zarówno w skali wewnątrz miejskiej, jak i budowania jego pozycji w układzie metropolitalnym.

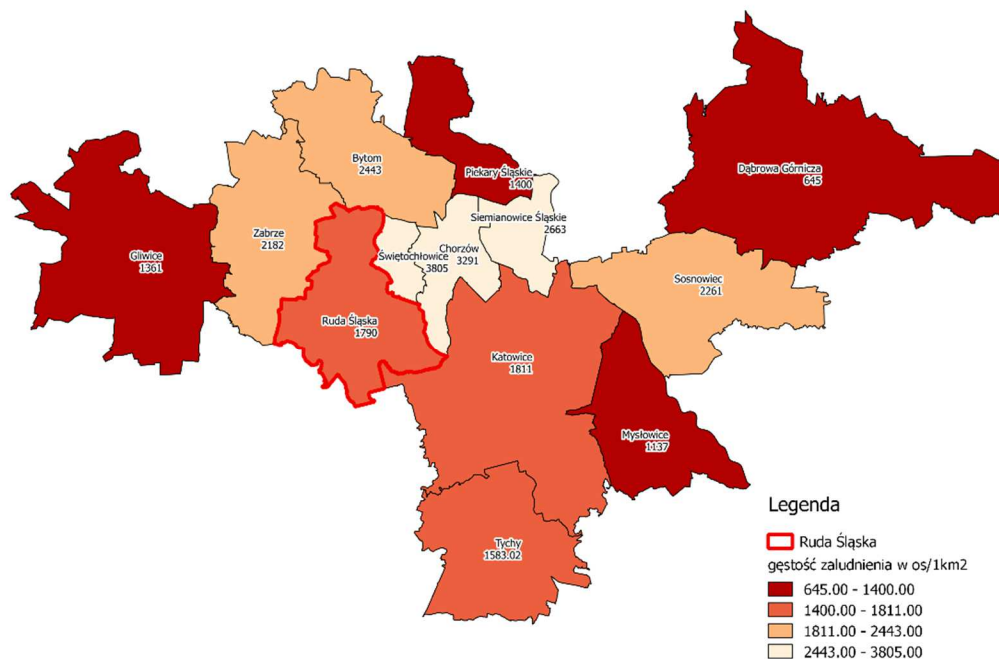
Rys. 3. Położenie miasta Ruda Śląska w województwie śląskim

Źródło: opracowanie własne

Miasto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia wynoszącym 1790 os/1 km², przy średniej w grupie miast na prawach powiatu tworzących Metropolię 2028 os/km², plasuje to Rudę Śląską na 8. pozycji w analizowanej grupie miast będących najbardziej zurbanizowanym i najgęściej zaludnionym obszarem w kraju.

Rys. 4. Gęstość zaludnienia w miastach w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii

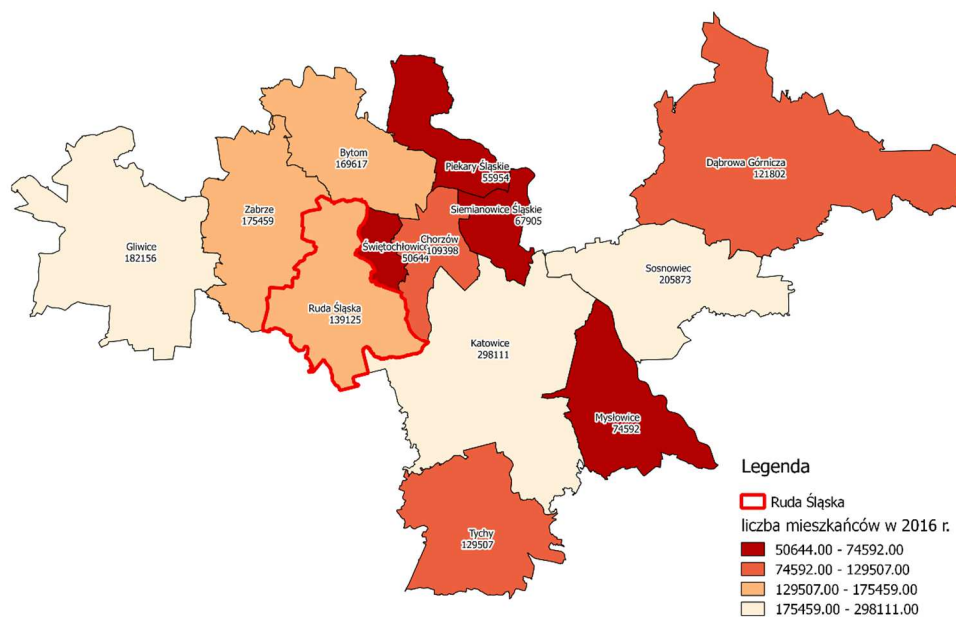

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Na koniec 2016 roku Miasto zamieszkiwało prawie 140 tys. mieszkańców, z czego 51,6% stanowiły kobiety.
- W analizowanej grupie miast, Ruda Śląska plasowała się na 6. pozycji pod względem liczby ludności. Korzystniej niż średnia Ruda Śląska wypada pod względem wskaźnika liczby kobiet na 100 mężczyzn gdzie wynosi on 106,6, przy średniej 108,5.

Kapitał ludzki

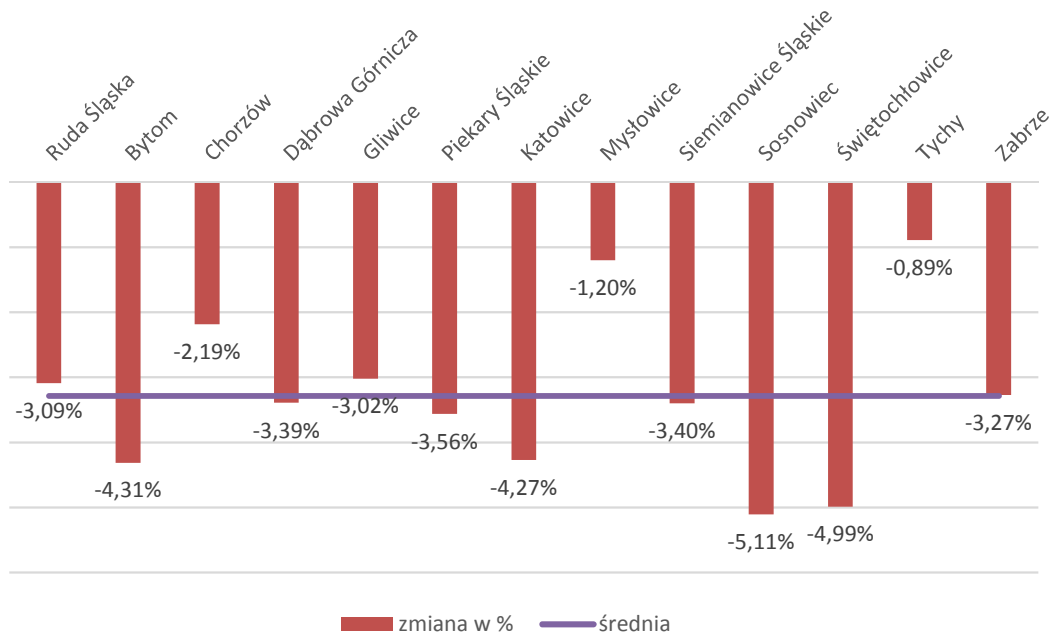
Rys. 5. Liczba ludności grupy miast na prawach powiatu Metropolii w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- W okresie 2010-2016 następowało stopniowe zmniejszania liczby osób zamieszkujących Miasto. W okresie tym nastąpił spadek o 3,1% ze 143566 osób w 2010 do 139125 w 2016 r., przy średniej w analizowanych gminach o 3,2%.

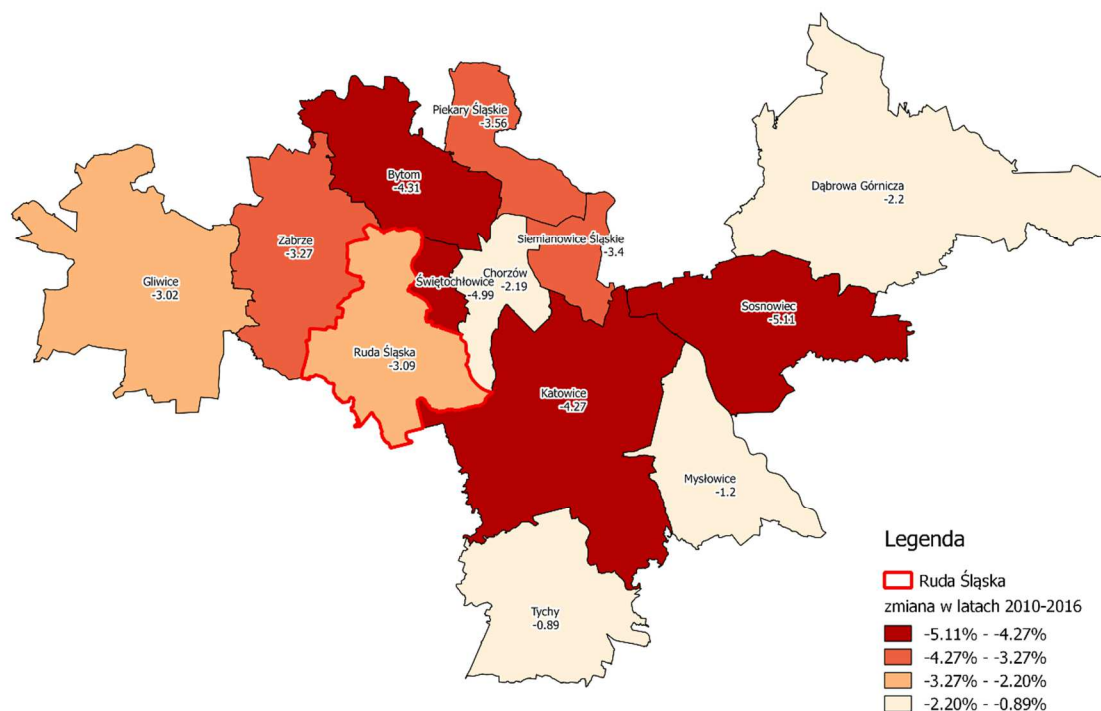
Rys. 6. Zmiana liczby ludności w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

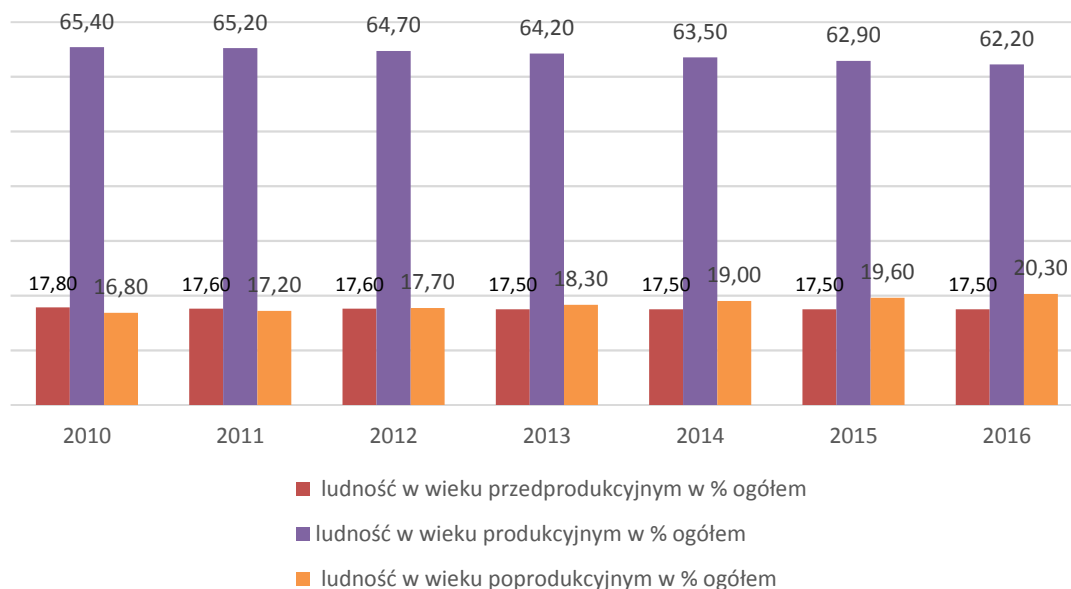
- Podobnie jak wszystkie analizowane miasta Ruda Śląska charakteryzuje się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie struktury wiekowej mieszkańców. Największą grupę mieszkańców w Mieście stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 62,2% oraz poprodukcyjnym 20,3%, podczas gdy średnio w grupie analizowanych miast wskaźniki te kształtują się odpowiednio – 62,2% i 21,8%.
- Niepokojącym jest zjawisko ciągłego pogarszania struktury wiekowej mieszkańców. W okresie 2010-2016 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 4,6%, produkcyjnym o 7,8% przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 16,9%. Świadczą o tym również niekorzystne wskaźniki obciążenia demograficznego kształtujące się na poziomie: ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 60,6, ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – 115,8 oraz ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 32,5.

Rys. 7. Zmiana liczby ludności w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rys. 8. Struktura wiekowa mieszkańców Rudy Śląskiej

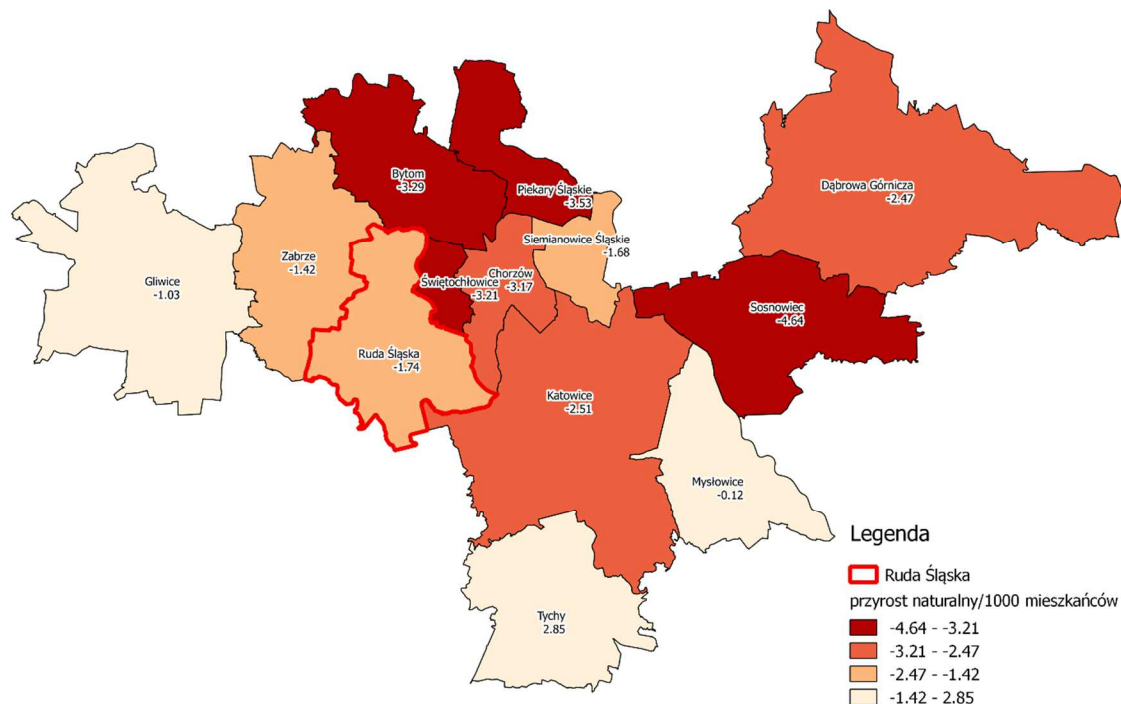

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Na średnim, niekorzystnym, poziomie kształtują się wskaźniki w zakresie przyrostu naturalnego oraz zgonów w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Liczba zgonów na 1000 mieszkańców na koniec 2016 r. wyniosła 11,3 natomiast przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (minus) 1,74.

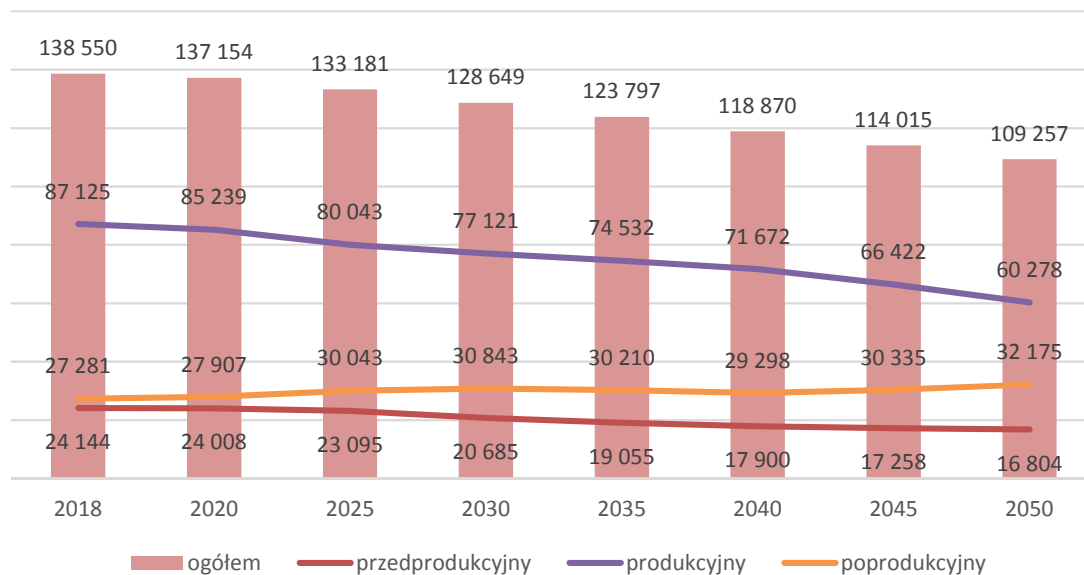
Rys. 9. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w grupy miast na prawach powiatu Metropolii w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Miasto charakteryzuje się względnie dobrymi w odniesieniu do innych miast na prawach powiatów tworzących Metropolię wskaźnikami dotyczącymi migracji wewnętrznych. W 2016 wskaźnik migracji wewnętrznych w Mieście w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie (minus) 1,71, przy średniej w tej grupie na poziomie (minus) 2,64. Na gorszym poziomie kształtował się natomiast wskaźnik migracji zagranicznych. W tym aspekcie Ruda Śląska plasowała się w analizowanej grupie na 12. pozycji z wynikiem (minus) 1,7 przy średniej (minus) 0,57.
- Efektem niekorzystnych zmian demograficznych i migracyjnych jest prognoza liczby ludności w perspektywie 2050 r. Przewiduje się, że w tym horyzoncie czasowym liczba mieszkańców spadnie do 109 257 osób, tj. o 21%.

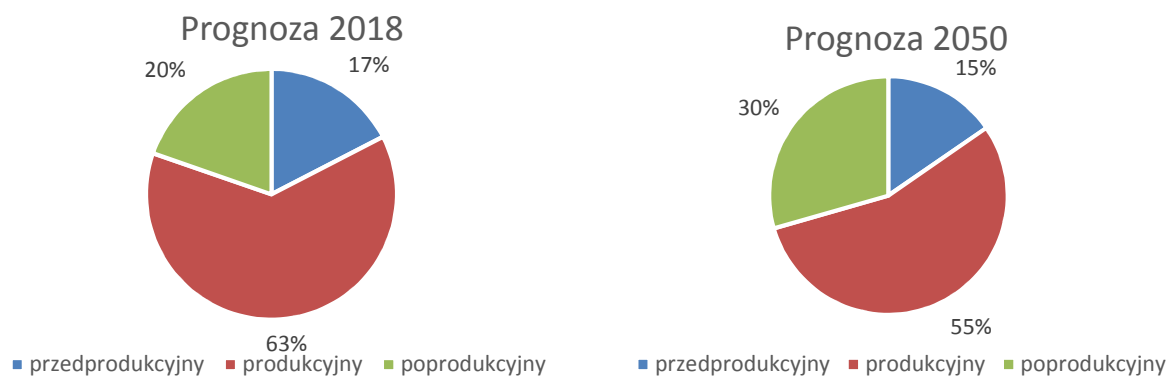
Rys. 10. Zmiana liczby ludności w Rudzie Śląskiej w perspektywie 2050 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Jednocześnie pogorszeniu ulegnie struktura wiekowa społeczności. Prognozuje się spadek o 8 pp. liczebności grupy wiekowej osób produkcyjnych przy jednoczesnym wzroście o 10 pp. grupy osób w wieku poprodukcyjnym.

Rys. 11. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Rudy Śląskiej

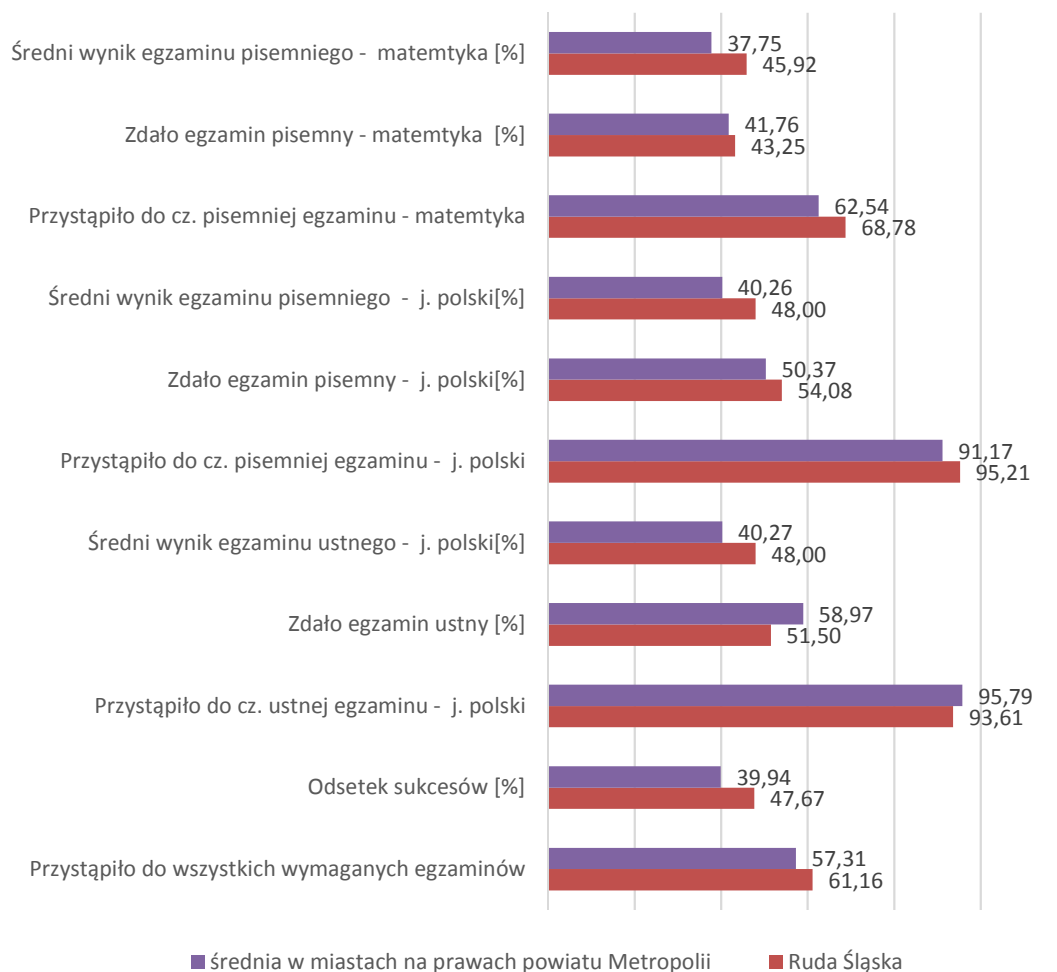
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Niekorzystnie przedstawia się struktura wykształcenia mieszkańców. Najliczniejszą grupę wśród mieszkańców Rudy Śląskiej stanowią mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 29,88% oraz z wykształceniem

średnim 28,34%. Zdecydowanie mniej bo 12,64% stanowią mieszkańcy z wykształceniem wyższym.

- Uczniowie gimnazjów z Rudy Śląskiej zdają przeciętne z wyższą punktacją egzamin maturalny z matematyki oraz z języka polskiego. Miasto cechuje się natomiast niższym poziomem zdawalności z obu tych przedmiotów niż średni w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii.

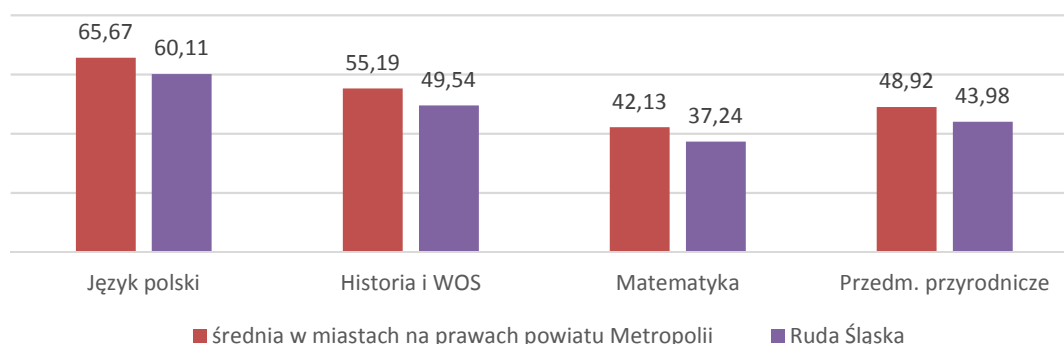
Rys. 12. Wyniki egzaminu maturalnego w 2017 r z j. polskiego i matematyki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

- Odmiennie kształtowały się wyniki z egzaminu gimnazjalnego w 2017 r. Uczniowie szkół z Rudy Śląskiej odnotowali przeciętnie niższe wyniki niż uczniowie średnio w całej grupie analizowanych miast.

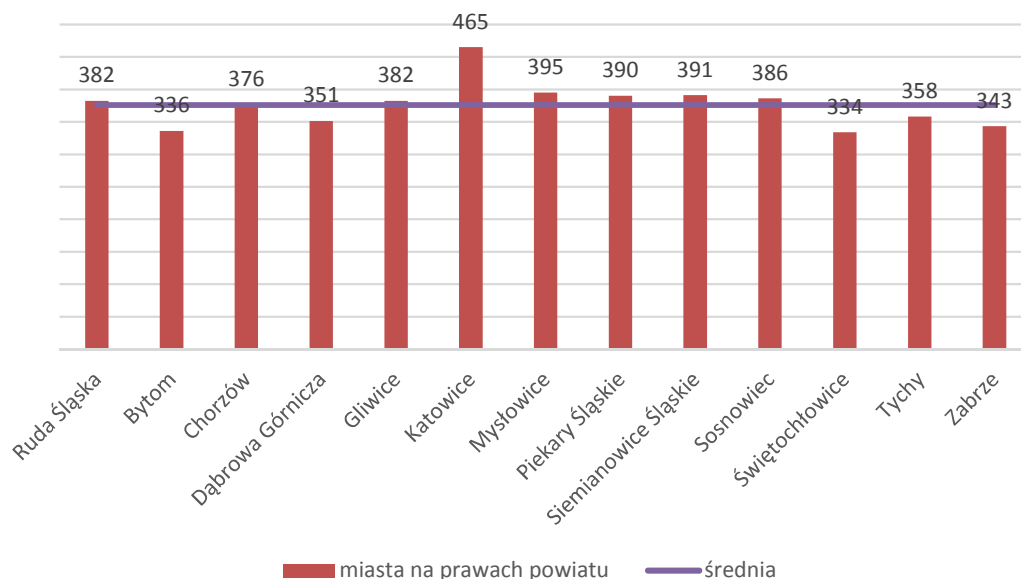
Rys. 13. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2017 r. w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

- Analizując liczbę mieszkańców Rudy Śląskiej którzy kontynuują naukę na uczelniach wyższych w województwie śląskim miasto plasuje się na poziomie średniej w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii. Na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym studiuje tu ok. 385 os. (średnia 376).

Rys. 14. Liczba studentów na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym kształcących się w województwie śląskim zgodnie z miejscem zameldowania w 2015 roku.

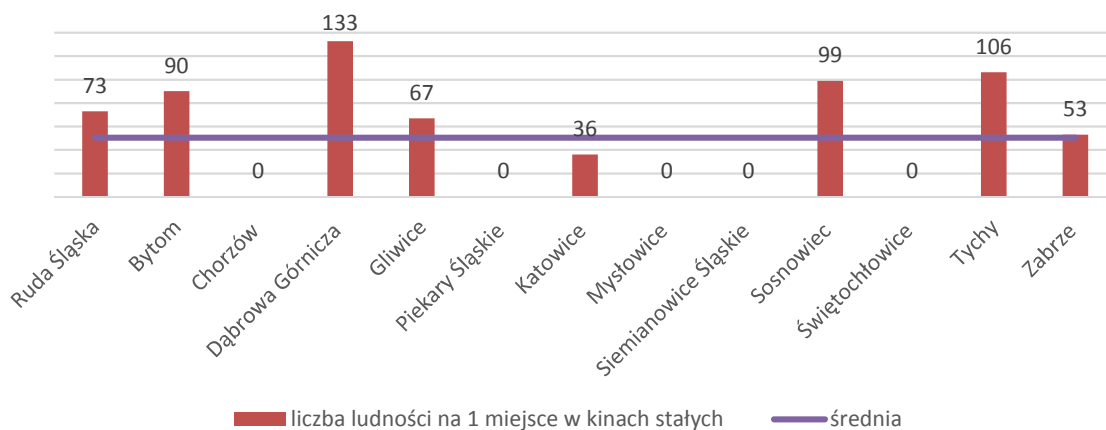
Źródło: opracowanie własne na podstawie „SIŁA I ZASIĘG ODDZIAŁYWANIA OŚRODKÓW AKADEMICKICH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2017 r. s. 13, rcas.slaskie.pl

Usługi publiczne dla mieszkańców

- Na terenie Miasta działa szereg placówek działających w sferze kultury. Do kluczowych tego typu instytucji zaliczyć można:
 - Miejską Bibliotekę Publiczną w Rudzie Śląskiej, obejmująca 13 placówek,
 - Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej,
 - Dom Kultury w Rudzie Śląskiej,
 - Młodzieżowy Dom Kultury,
 - Kino „Patria” przy którym działa Akademia Filmowa,
 - Muzeum im. Maksymiliana Chroboka,
 - Muzeum PRL-u,
 - Międzynarodowy Instytut Dialogu i Tolerancji imienia Jana Karłowicza.
- W Mieście działają 2 kina (komercyjny multiplex i niezależne kino studyjne), z których w 2016 r. skorzystało 314228 widzów, co w stosunku do roku 2010 stanowiło wzrost liczby o 98%.

**Potencjał
instytucji kultury**

Rys. 15. Liczba osób na 1 miejsce w kinach stałych w 2016 r

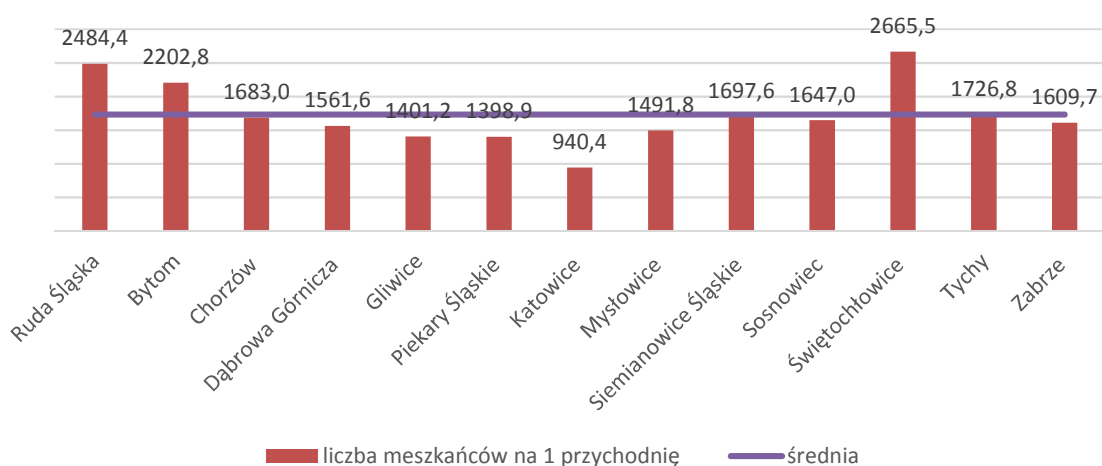
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- W Mieście działa 56 przychodni, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca (2484 os.) plasuje Rudę Śląską na 11 pozycji pod tym względem w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii. Łącznie w placówkach podstawowej opieki medycznej udzielono 597427 porad, co było o 5% więcej niż w roku 2010. W Mieście działa Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o., w którym funkcjonuje 16 oddziałów, dysponujących łącznie 439 łózkami oraz 15 miejscami dziennymi na Oddziale Psychiatrii Diennej. W ramach oddziałów funkcjonują specjalistyczne poradnie-15

Ochrona zdrowia

oraz pracowni -5, w tym Tomografii Komputerowej, Rentgenowskiej, USG, EMG, MR. Od 1 października 2017 r. Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o. należy do placówek tworzących tzw. „sieć szpitali”. Zakwalifikowany został I stopnia systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej. W związku z tym Śląski Oddział Wojewódzki NFZ zapewnia finansowanie dla zakresów przypisanych do tego poziomu, czyli chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych, położnictwa i ginekologii, neonatologii, pediatrii oraz profili dodatkowych - anestezjologii i intensywnej terapii, neurologii wraz z leczeniem udarów oraz ortopedii i traumatologii narządu ruchu. Ponadto finansowane są wszystkie poradnie specjalistyczne odpowiadające oddziałom szpitalnym zakwalifikowanym do finansowania w ramach I poziomu zabezpieczenia. Dodatkowo Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o. jako placówka należąca do sieci zabezpiecza usługi w zakresie nocnej i świątecznej opieki medycznej.

Rys. 16. Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Atrakcyjną ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu oferuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej, który dysponuje 16 obiektami na terenie Rudy Śląskiej, z których większość to obiekty całoroczne o znacznym stopniu zróżnicowania oferty, w tym m.in. tor rolkarski stadion lekkoatletyczny, kluby fitness, kręgielnia, paintball. Na bazie tej infrastruktury działa łącznie 16 klubów sportowych i lig amatorskich i stwarza możliwość organizacji atrakcyjnych imprez

Sport i rekreacja

sportowych. W ramach działań MOSiR oraz Urzędu Miasta organizowanych jest corocznie szereg imprez sportowych. Niezwykle atrakcyjnym obiektem będącym magnesem przyciągającym użytkowników z innych miast jest wodny Aquadrom, będący najnowocześniejszy parkiem wodnym w Metropolii. Obiekt jest łatwo dostępny komunikacyjnie poprzez zjazd od autostrady A4 i w odległości 10 minut od DTŚ.

- łącznie w Rudzie na koniec 2016 r. 33 kluby sportowe, w których ćwiczyło 3145 osób z czego, aż 67% stanowili mężczyźni. Pod względem wieku najliczniejszą grupę ćwiczących (84%) stanowiły osoby poniżej 18 roku życia.

- Od 1 września 2017 r. sieć placówek edukacyjnych w Rudzie Śląskiej obejmuje:
 - 31 ośmioletnich szkół podstawowych w tym 3 specjalne i 1 dla dorosłych i 1 niepubliczna. 17 z nich z oddziałami gimnazjum (klasy II i III)
 - 4 gimnazja (klasy II i III) w zespołach szkół ogólnokształcących
 - 4 licea ogólnokształcące dla młodzieży
 - 3 licea ogólnokształcące dla dorosłych w tym 2 niepubliczne kształcące w systemie wieczorowym i zaocznym
 - 7 branżowych szkół I stopnia z klasami zasadniczych szkół zawodowych (klasy II i III) w tym 1 specjalna
 - 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy
 - 6 techników w tym 1 z oddziałami gimnazjum (klasy II i III)
 - 3 szkoły policealne w tym 2 niepubliczne
 - 1 szkołę muzyczną I stopnia
 - 1 szkołę muzyczną II stopnia

- W 2016 roku do szkół podstawowych uczęszczało 7919 osób, do gimnazjów 3553, natomiast do szkół zawodowych 50, a liceów 1080. Należy podkreślić, iż Ruda Śląska odnotowała w okresie 2010-2016 odnotowała mniejszy spadek liczby uczniów zarówno w szkołach zawodowych jak i liceach i gimnazjach niż średnio w miastach na prawach powiatów w Metropolii.

- W Mieście działa Centrum Kształcenia Ustawicznego, w ramach którego działa: Gimnazjum dla Dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Liceum Ogólnokształcące po Gimnazjum dla Dorosłych, Liceum Ogólnokształcące po szkole podstawowej dla Dorosłych, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych (kształcące m.in. w kierunkach: handlowiec, budowlaniec, elektryk, mechanik, technik żywienia i gospodarstwa domowego oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych kształcąca w kierunkach: ślusarz, malarz tapeciarski, sprzedawca, operator

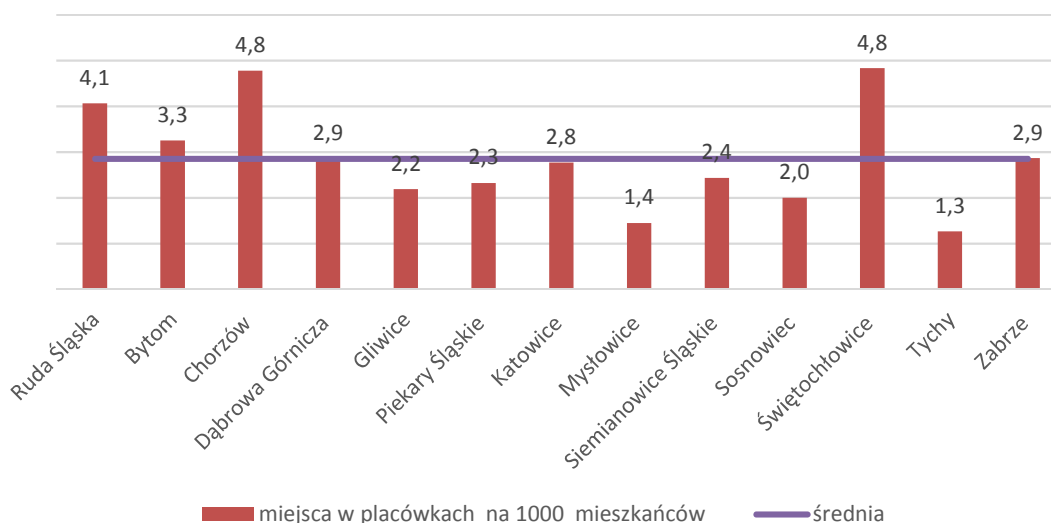
**Edukacja i usługi
opiekuńcze
dla dzieci**

obrabiarek skrawających, mechanik samochodowy, kucharz małej gastronomii, fryzjer, monter izolacji budowlanych. Działa również Szkoła Policealna Nr 7 dla Dorosłych, kształcąca w kierunkach: rachunkowości i finansów, ochrony środowiska, organizacji reklamy, mechanik, ochrony osób i mienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, prac biurowych, technik teleinformatyk, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekunka środowiskowa.

- Ponadto w Rudzie Śląskiej ma siedzibę jedna szkoła wyższa - Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej.
- W Rudzie Śląskiej w 2017 r. działały 34 przedszkola i 12 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych dysponujące 4677 miejscami. W przedszkolach opieką objętych było 4616 dzieci natomiast oddziałach przeszkolonych 156 dzieci.
- Od roku 2010 nastąpił zdecydowany przyrost żłobków i miejsc w nich dostępnych. Na koniec roku 2016 w Rudzie Śląskiej działało 6 żłobków (w tym jeden posiadający dwa oddziały) i 4 luby dziecięce oferujące łącznie 312 miejsc.
- W Mieście działa 9 placówek pomocy społecznej (z filiami) oraz 5 domów społecznych. Placówki te dysponują 565 miejscami, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ze wskaźnikiem 4,1 os. plasuje Rudę Śląską na 3. pozycji w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii (średnia 2,8).

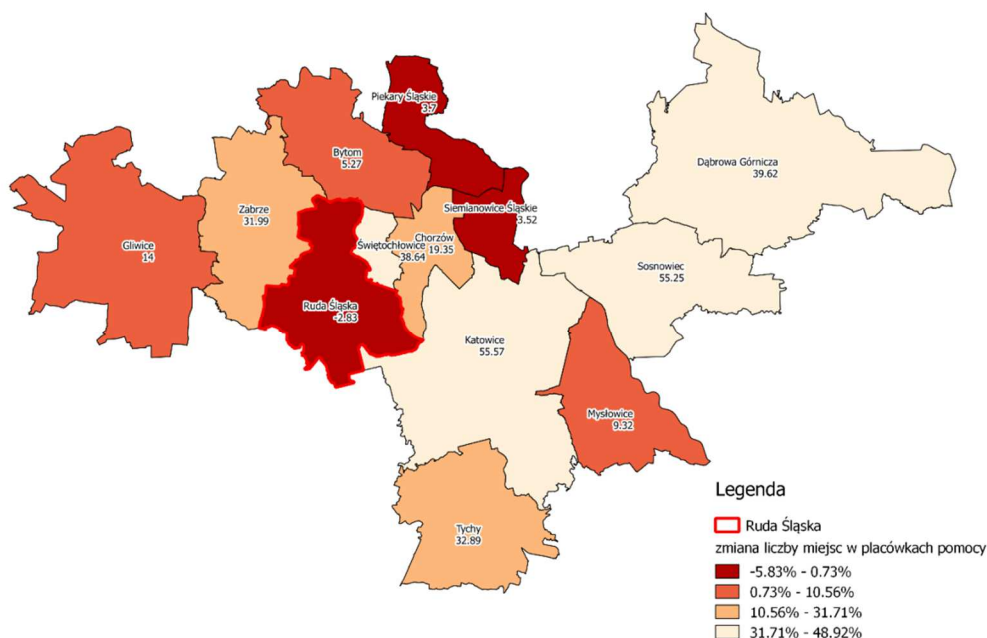
**Usługi
opiekuńcze
i społeczne**

Rys. 17. Liczba miejsc w placówkach pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2016 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rys. 18. Zmiana liczby miejsc w placówkach opieki społecznej na 1000 mieszkańców w latach 2010-2016

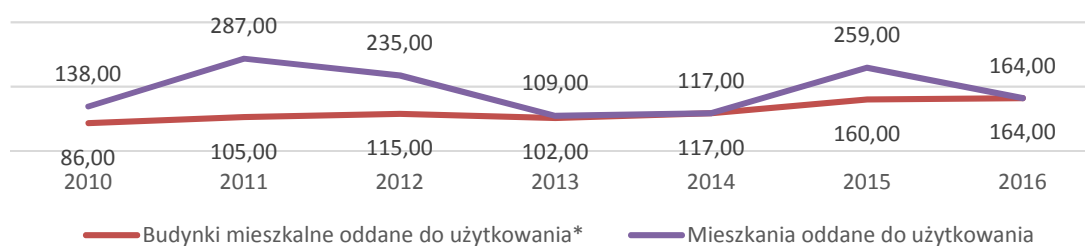

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- W roku 2016 z ogólnej liczby decyzji o przyznaniu pomocy społecznej wynoszącej 3268, aż 29 % stanowiły decyzje dotyczące wsparcia z tytułu ubóstwa a 19 % z powodu bezrobocia, w mniejszym stopniu powodem przyznania pomocy było niepełnosprawność 14% i długotrwała choroba – 14%.
- Samorząd Miasta prowadzi aktywną politykę wsparcia budownictwa mieszkaniowego. Od roku 2015 wdrażany jest program wspierania jednorodzinne budownictwa mieszkaniowego. Zgodnie z programem każdy, kto w tym celu budowy domu nabędzie działkę w wieczyste użytkowanie, może po pięciu latach wykupić ją z 75-procentową bonifikatą. W 2016 roku oddano do użytkowania, aż 164 budynki mieszkalne. Stanowiło to wzrost w stosunku do 2010 roku o 90,7%. W budynkach tych oddano do użytkowania 164 mieszkań o łącznej powierzchni 22080 m².

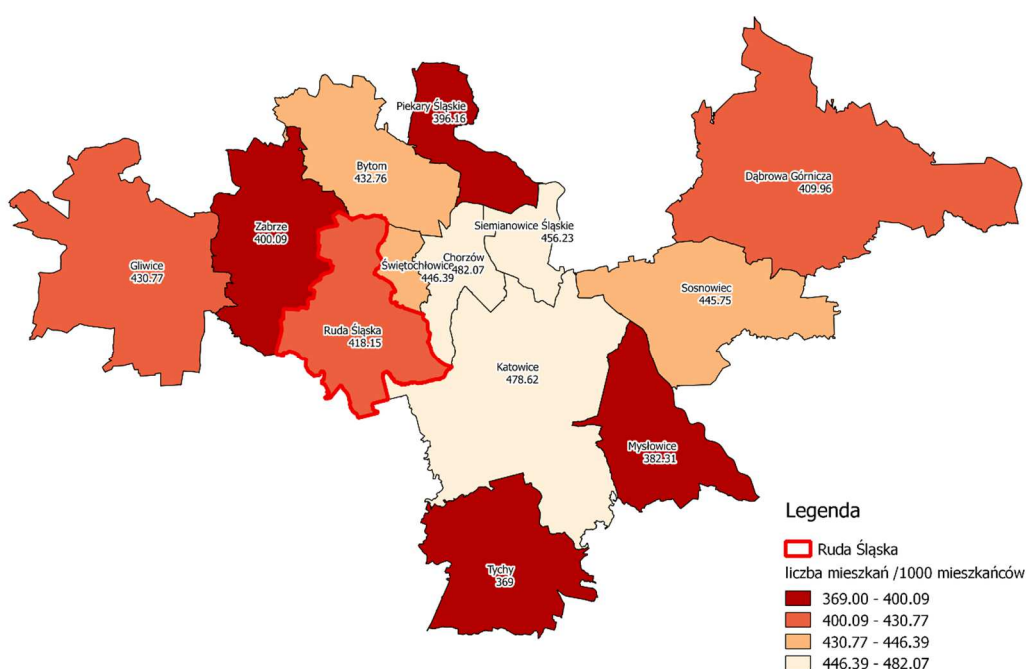
Mieszkalnictwo

Rys. 19. Zmiana liczby mieszkań oddanych w Rudzie Śląskiej do użytku w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

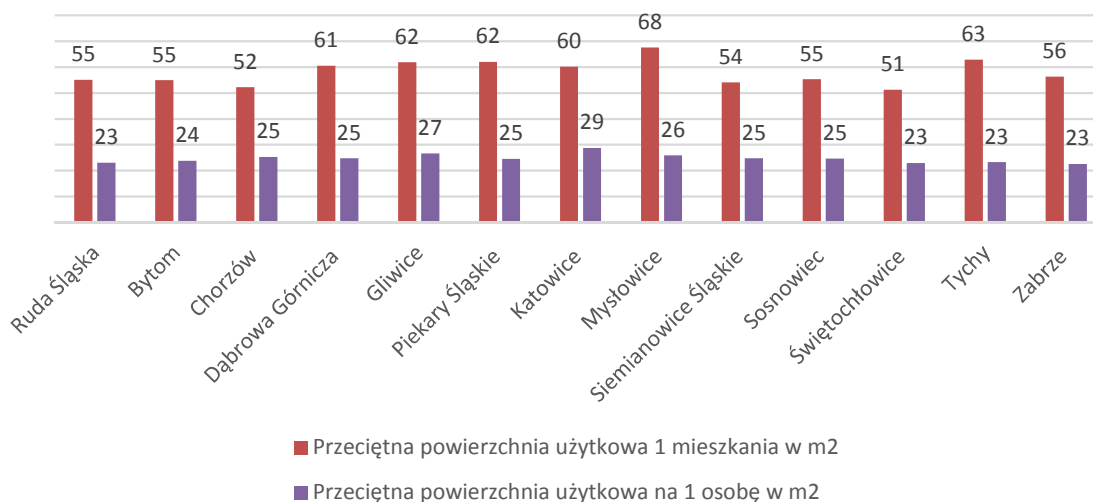
Rys. 20. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Sytuacja mieszkaniowa mieszkańców Rudy Śląskiej pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej jest poprawia się. Na koniec 2016 r. przeciętna powierzchnia oddanego do użytkowania mieszkania w Rudzie Śląskiej wynosiła 135 m², przy średniej w tej grupie miast na prawach powiatu w Metropolii 113,1 m². Na poziomie średnim natomiast kształtują się wskaźniki powierzchni użytkowej całego zasobu mieszkań.

Rys. 21. Wskaźniki przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Mieszkania w Rudzie Śląskiej w 100% są wyposażone w wodociąg, 92% w ustęp i łazienkę oraz w mniejszym stopniu w centralne ogrzewanie – 78% i gaz 70%. Wielkości te są na poziomie średniej w grupie miast ma prawach powiatu w Metropolii.
- Na terenie Rudy Śląskiej działa ok. 250 podmiotów sektora pozarządowego działających m.in. w obszarze zdrowia, kultury, edukacji, pomocy społecznej środowiska naturalnego, sportu i rekreacji. Celem wsparcia rozwoju tego sektora w Urzędzie Miasta działa zespół doradczo – inicjatywnego ds. współpracy władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi.
- Aktywność społeczna przejawia się również poprzez uczestnictwo w wyborach powszechnych w szczególności wyborach władz samorządowych szczebla lokalnego. W 2016 roku frekwencja w wyborach do Rady Miasta w Rudzie Śląskiej wyniosła 38,67% i była niższa niż średnio w regionie gdzie wyniosła ona 43,38%. Lepiej przedstawiał się udział mieszkańców w wyborach krajowych gdzie w 2015 r wzięło udział 51,17% uprawnianych do głosowania przy średniej w regionie 52,25%.

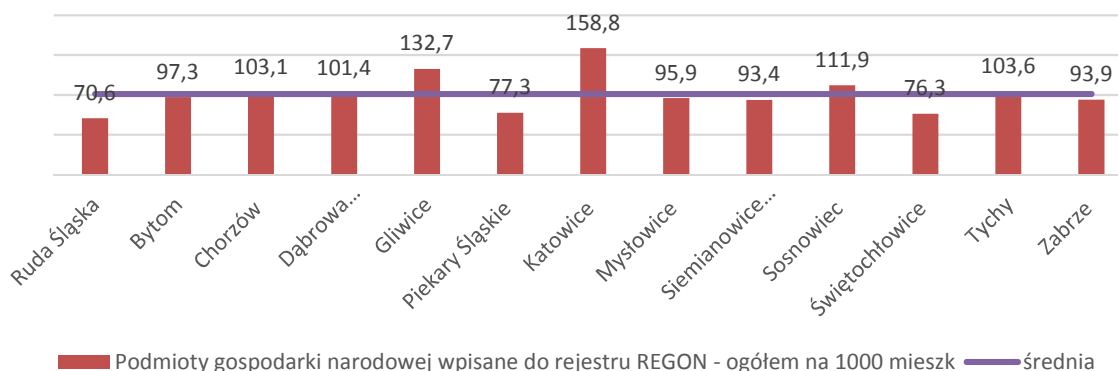
Aktywność mieszkańców

Potencjał gospodarczy i rynek pracy

- Na terenie Rudy Śląskiej zarejestrowanych jest 9817 podmiotów gospodarczych, z czego 391 należy do sektora publicznego. W przeliczeniu liczby podmiotów na 1000 mieszkańców, który wynosi 70,6 Miasto zajmuje ostatnią pozycję w grupie 13 miast na prawach powiatu w Metropolii.

Przedsiębiorczość i biznes

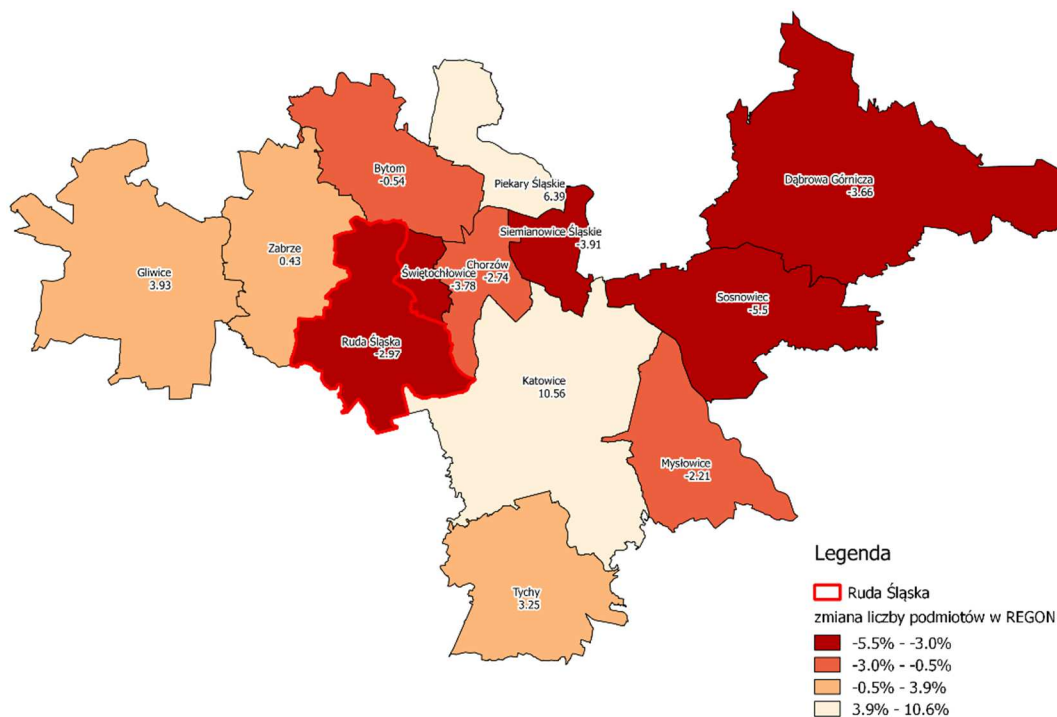
Rys. 22. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON stan na koniec 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Podkreślić należy, że w stosunku do roku 2010 liczba podmiotów spadła o prawie 3%, podczas gdy średnio dla grupy miast Metropolii liczba ta utrzymała się na względnie stałym poziomie. Świadczyć to może o kurczeniu się bazy ekonomicznej Miasta.

Rys. 23. Zmiana liczby podmiotów w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

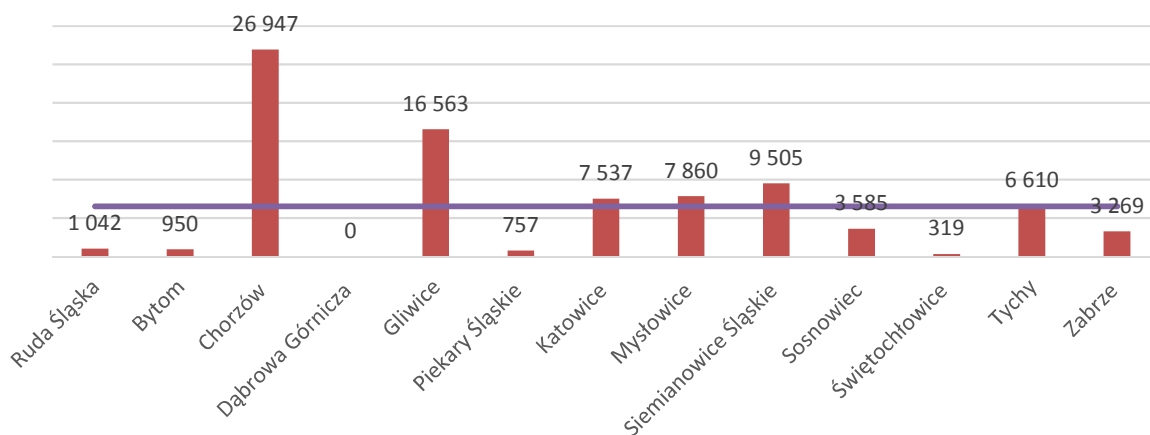
Rys. 24. Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w Rudzie Śląskiej 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Ruda Śląska charakteryzuje się niskim poziomem wysokości zainwestowanego kapitału zagranicznego, który na koniec 2016 r. wniósł 90,2 mln zł i w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym wynosi 1042zł/os.

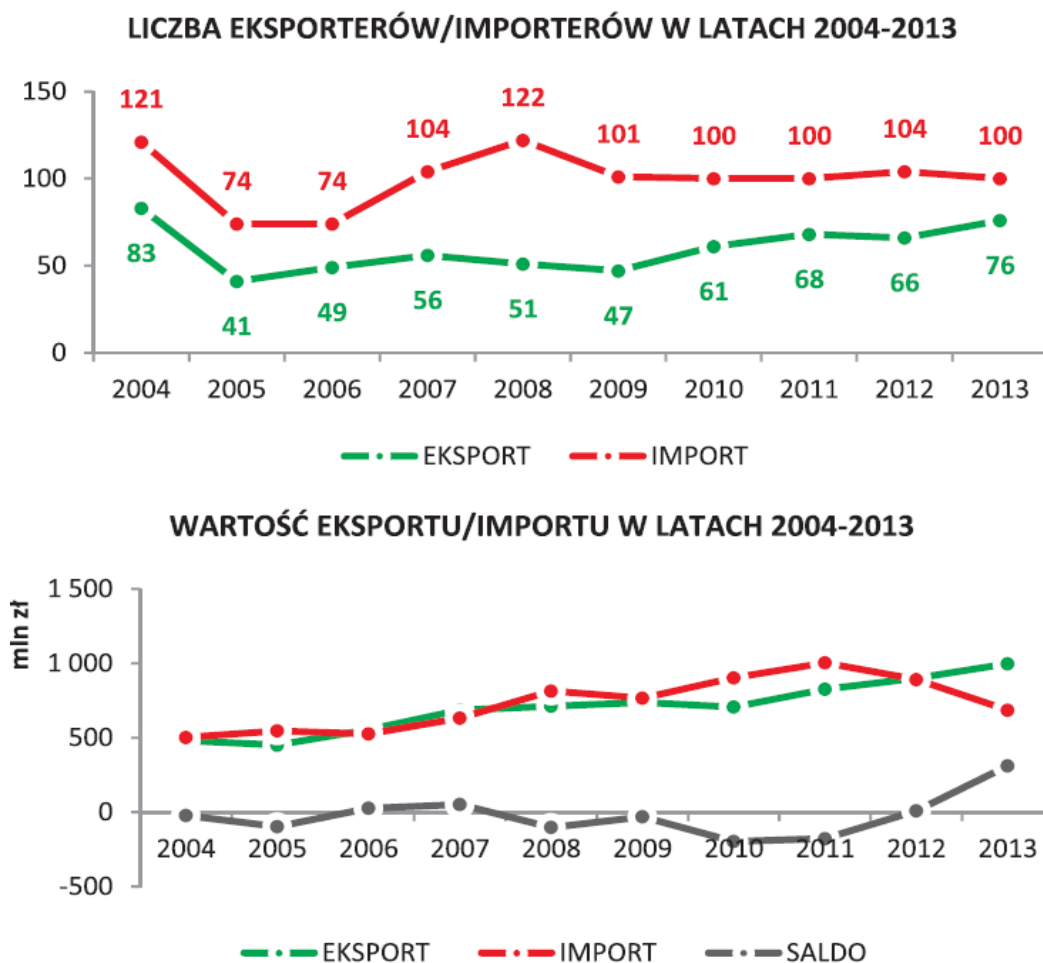
Rys. 25. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- W roku 2013 sektor przedsiębiorstw w Mieście charakteryzował się dodatnim saldem eksportu, a dynamika eksportu w stosunku do 2014 r. wyniosła 107,4%, natomiast importu 87,5%. Liczba podmiotów eksportujących i importujących w okresie 2004-2014 utrzymuje się na względnie stałym poziomie.
- Do głównych kierunków eksportu podmiotów działających w Rudzie Śląskiej zaliczyć należy Niemcy -61,7%, Czechy – 8,56%, Austria – 5,27%, Słowacja – 3,05%. Natomiast głównymi kierunkami, z których importowane są towary do Miasta to: Niemcy – 39,2%, Ukraina 25,6%, Słowacja 6,43%, Austria – 3,61.

Rys. 26. Eksport i import z Rudy Śląskiej

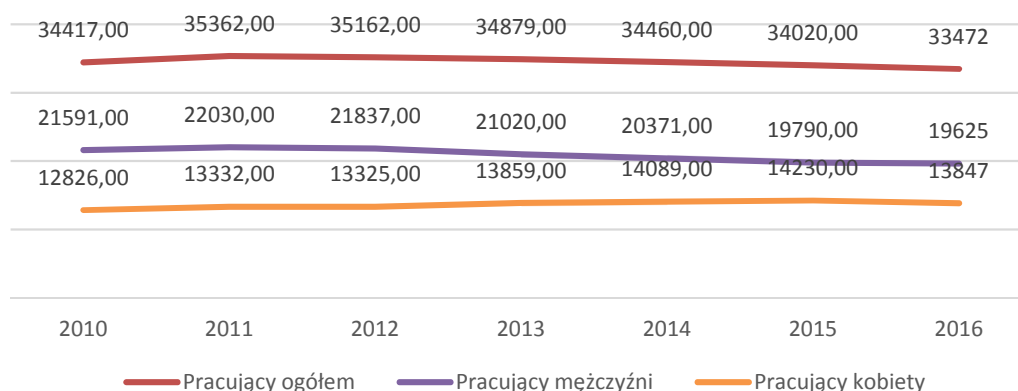

Źródło: Powiązania gospodarcze województwa śląskiego z zagranicą [w] MODUŁ GOSPODARCZY (raporty z badań), Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2015r., rcas.slaskie.pl

- W latach 2010-2016 odnotowano systematyczny spadek liczby pracujących. W okresie tym, ich liczba spadła o 2,75% do poziomu 33472 osób. W grupie pracujących mieszkańców miasta 58,6% stanowią mężczyźni.

Rynek pracy

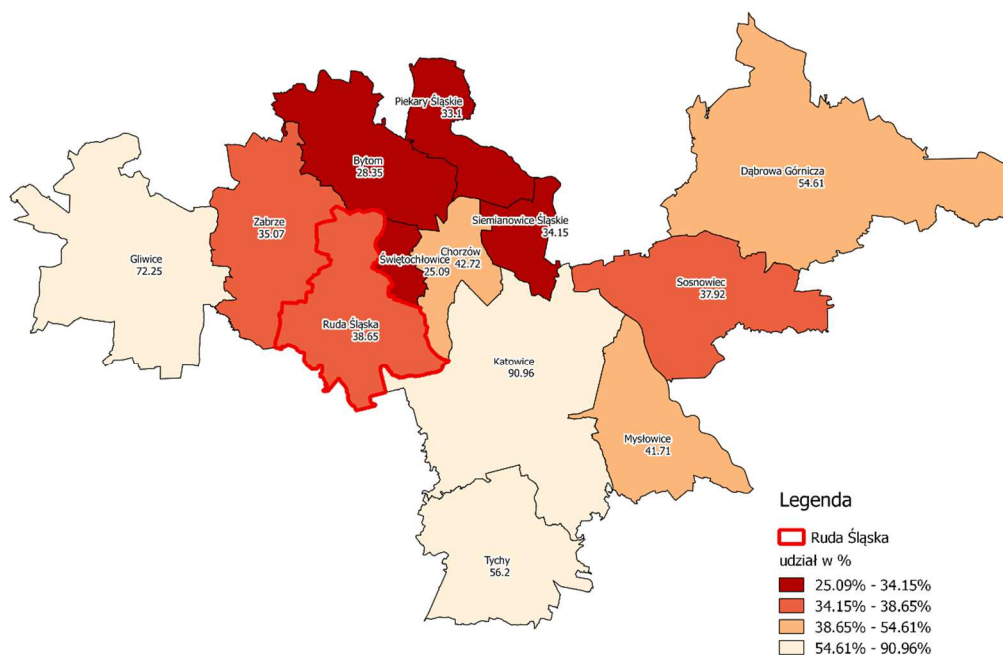
Rys. 27. Pracujący w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Miasto charakteryzuje się niskim poziomem zatrudnialności wyrażonym wskaźnikiem liczby pracujących w ludności w wieku produkcyjny. W 2016 roku wyniósł on 38,6%, podczas gdy średni w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii kształtował się na poziomie 45%.

Rys. 28. Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.

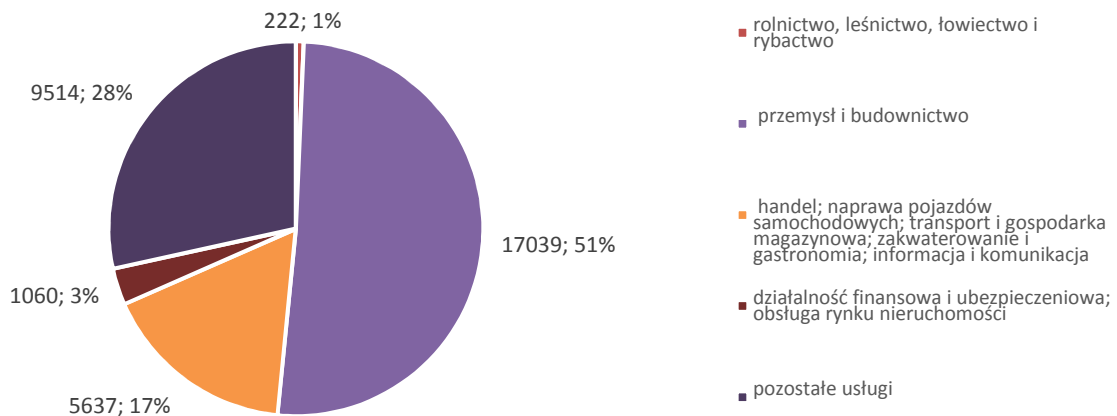

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Największa grupa pracujących w Mieście zatrudniona jest w sektorze przemysł i budownictwo – 51% oraz pozostałe usługi 28%. Udział pracujących w sektorze przesyłowym jest zdecydowanie wyższy aniżeli średnio

w miastach na prawach powiatu w Metropolii, gdzie kształtuje się on na poziomie 39%.

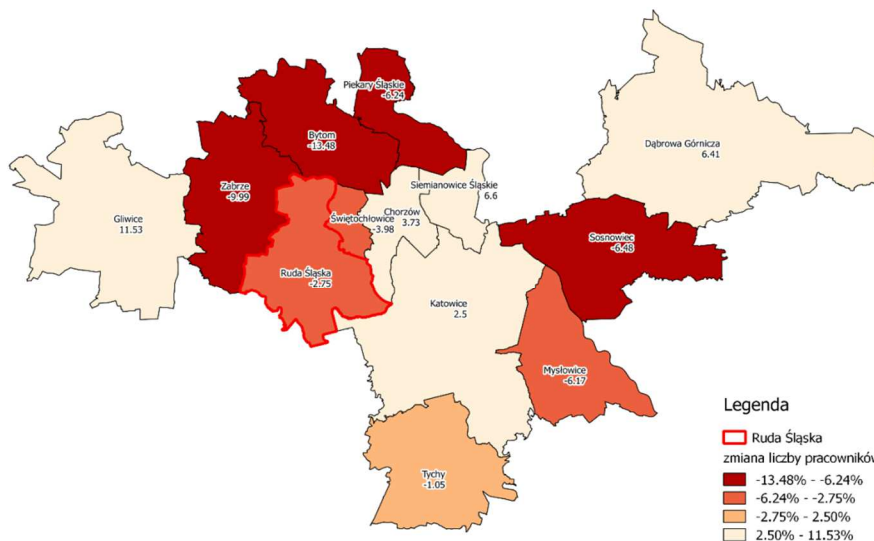
Rys. 29. Struktura pracujących w Rudzie Śląskiej w 2016 r. wg sektorów (l. osób i %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Na terenie Rudy Śląskiej największe zatrudnienie generują sektory działające w sekcji C- przetwórstwo przemysłowe – 28%, P – edukacja - 15,7% oraz Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna 12%. (dane wg płatników w „PORTRETY POWIATÓW - Powiązania funkcjonalne na poziomie lokalnym” Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2017, rcas.slaskie.pl).

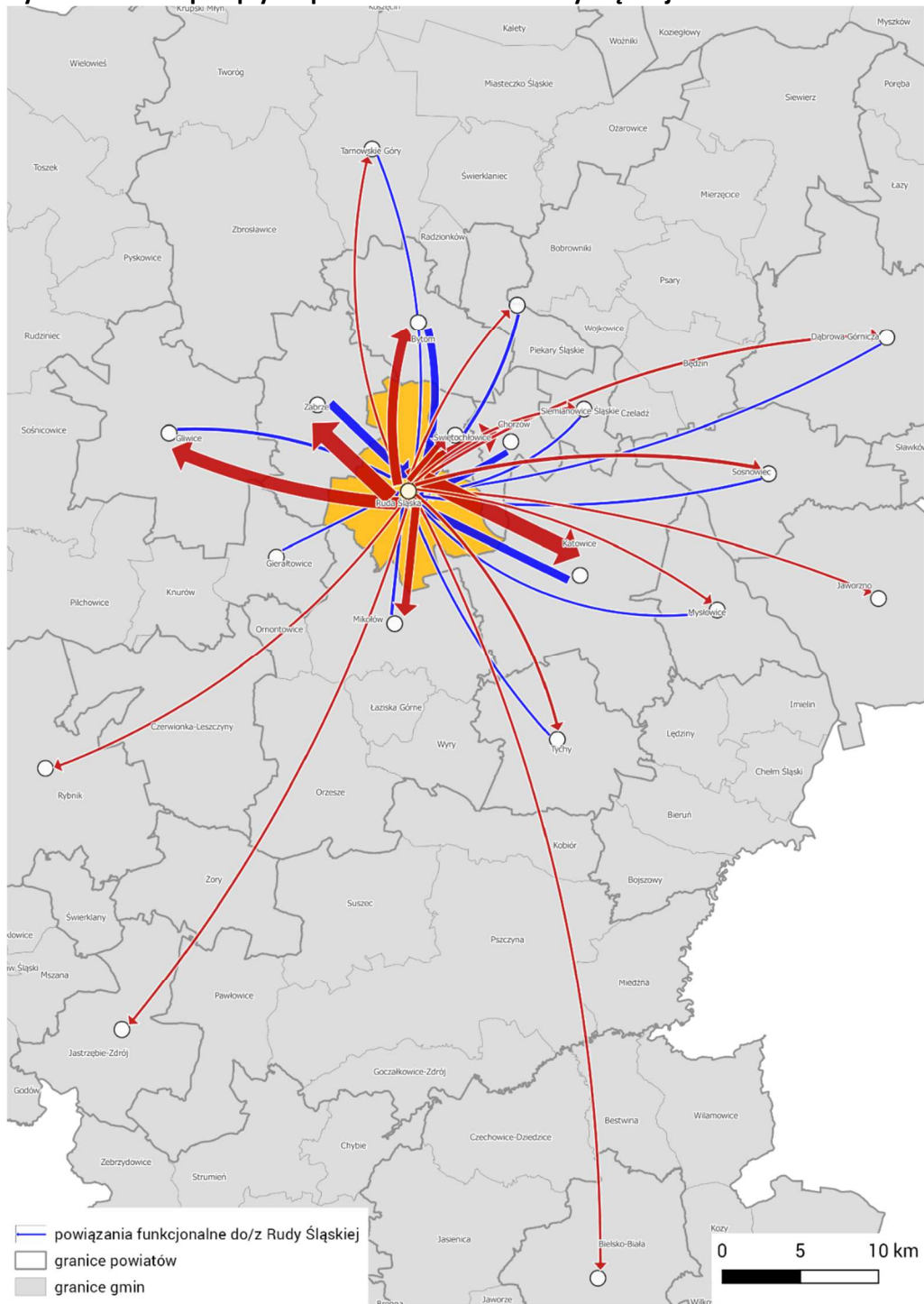
Rys. 30. Zmiana liczby pracujących w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Do głównych kierunków wyjazdu mieszkańców Rudy Śląskiej w celu dojazdu do pracy zaliczyć należy (wskazano 5 głównych miast): Katowice – 4162 osoby, Gliwice – 1539 osób, Zabrze - 1431 oraz Chorzów 1682 osoby. Ruda Śląska natomiast jest miejscem pracy poza mieszkańcami Miasta dla mieszkańców Zabrze – 777 osób, Bytomia – 756, Świętochłowic – 618 oraz Chorzowa – 533 i Katowic – 521 osób.

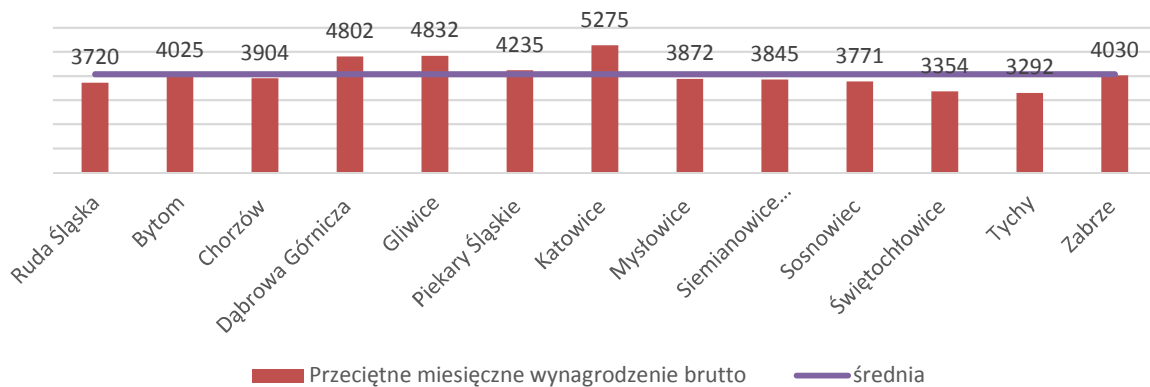
Rys. 31. Kierunki przepływu pracowników do i z Rudy Śląskiej

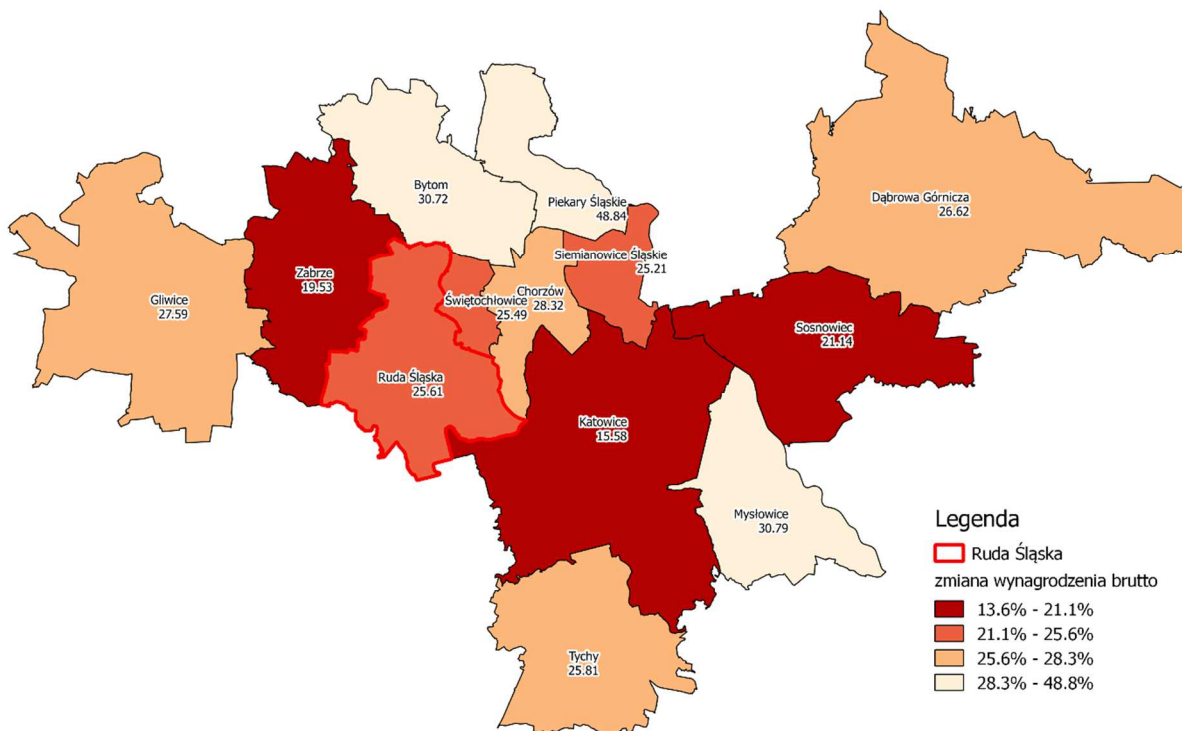
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Katowicach

- Poziom wynagrodzeń w Mieście jest niższy niż średni w miastach Metropolii i wynosił on w 2016 r. 3720 zł przy średniej grupy miast 4073,62. W okresie 2010-2016 przeciętne wynagrodzenie w Rudzie Śląskiej wzrosło o 25,6% natomiast w średni w grupie miast o 27%.

Rys. 32. Poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto w 2016 r.

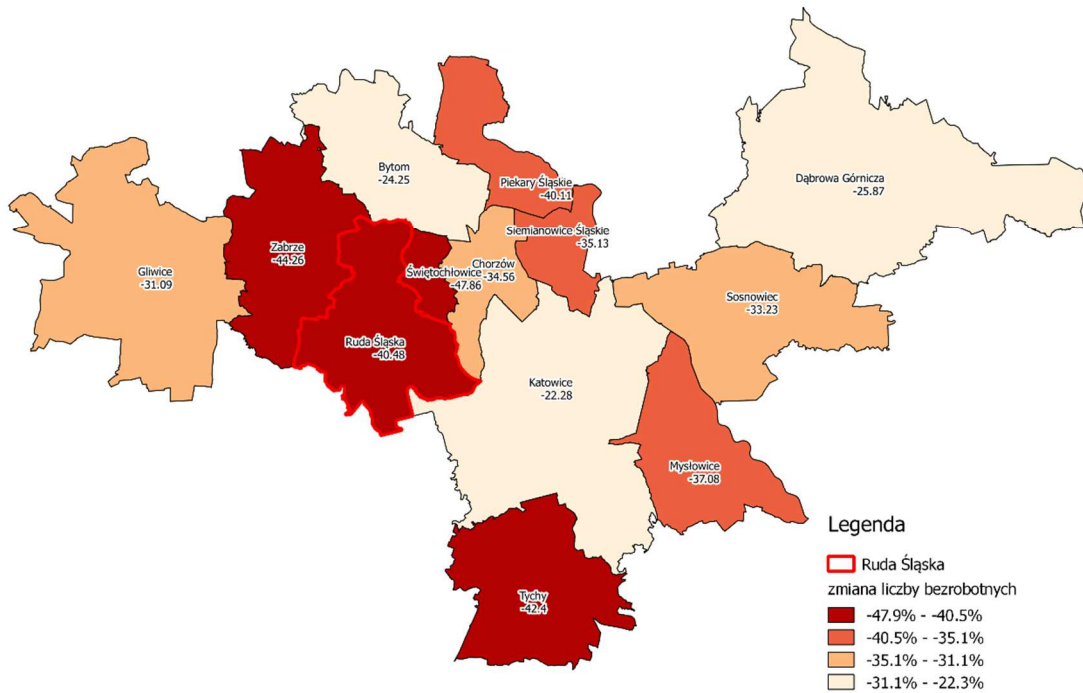
Rys. 33. Zmiana poziomu przeciętnego wynagrodzenia brutto w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

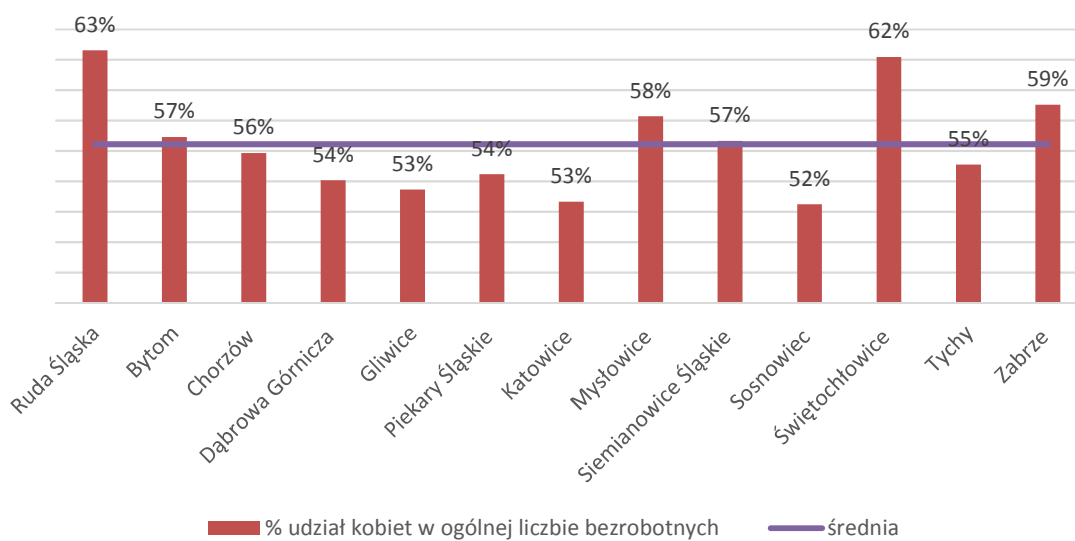
- Na koniec 2016 r. w Mieście zarejestrowanych było 2335 bezrobotnych, z czego 63% stanowiły kobiety. Należy podkreślić, iż liczba bezrobotnych w okresie 2010-2016 spadła w Mieście o 40,5%.

Rys. 34. Zmiana liczby bezrobotnych w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

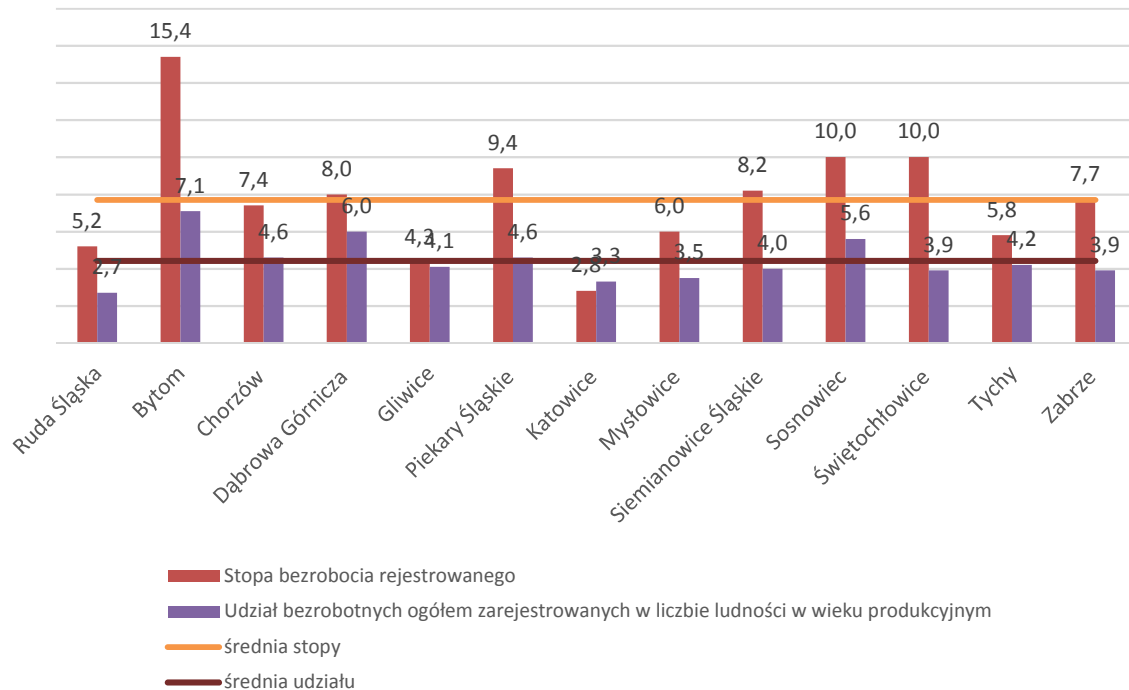
Rys. 35. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2016 r. (w%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,2%, przy średniej w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii wynoszącej 7,71%.

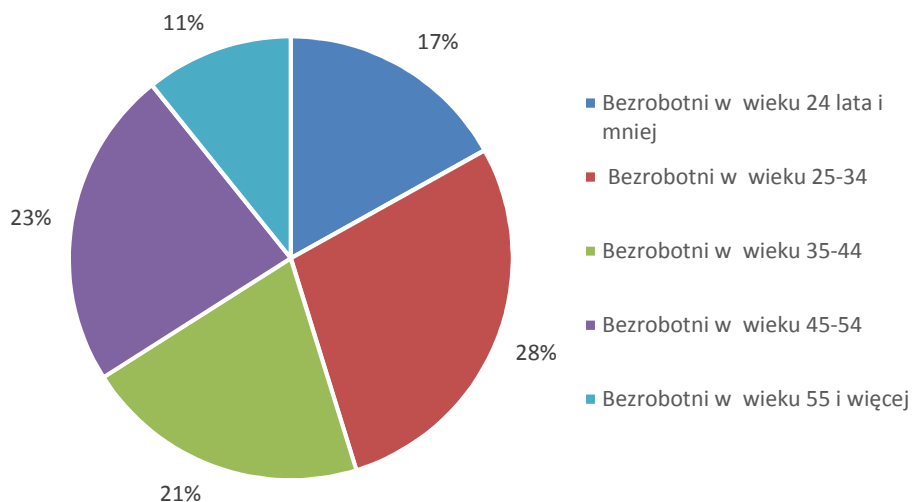
Rys. 36. Bezrobocie w 2016 r (w%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- W strukturze bezrobotnych wg wieku dominują osoby w wieku 25-35 i stanowią one aż 28% ogółu bezrobotnych.

Rys. 37. Struktura bezrobocia wg wieku w Rudzie Śląskiej w 2016 r (w%)

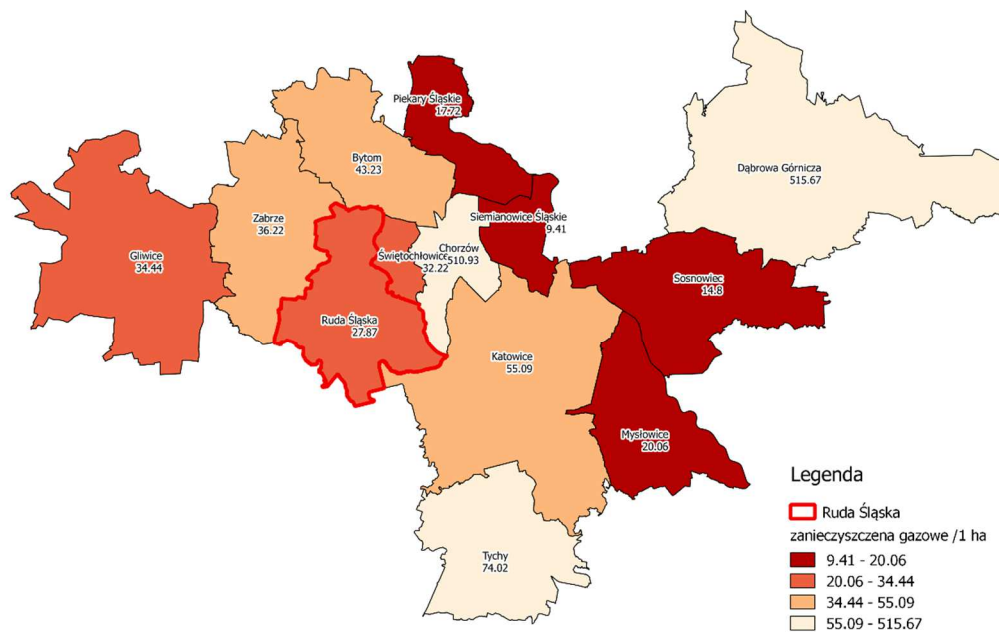
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Pomimo spadku zdarzeń związanych z bezpieczeństwem publicznym istotnym wyzwaniem pozostaje poprawa sytuacji w tym zakresie. W roku 2016 na terenie Miasta doszło do popełnienia 2664 przestępstw, co stanowiło spadek o 48% w stosunku do roku 2012. Wykrywalność ich pozostaje na względnie stałym poziomie i wynosi 69,4%
- W roku 2016 w ruchu drogowym odnotowano 1235 kolizji oraz 107 wypadków, w których zginęło 3 osoby a 128 zostało rannych. Na koniec 2016 r. do mapy zagrożeń bezpieczeństwa średnio każda komenda zgłosiła 595 spraw, natomiast dla KMP w Rudzie Śląskiej wskaźnik ten był nieznacznie wyższy i wyniósł 611 spraw.

Zasoby przyrodnicze i środowiskowe

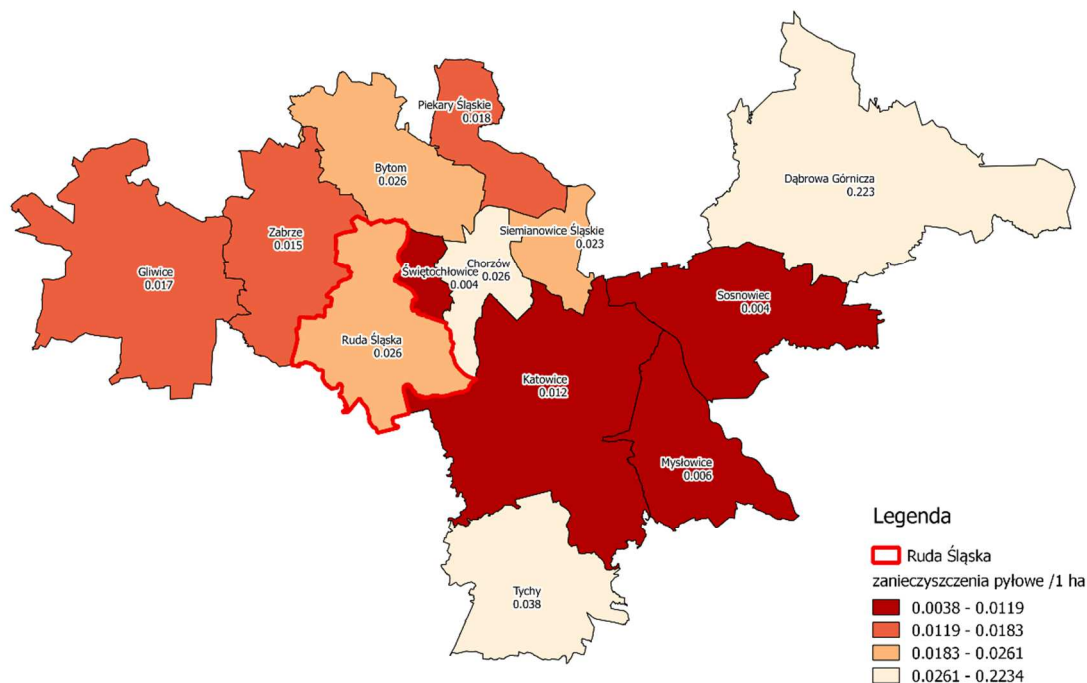
- łączna powierzchnia terenów zieleni w Rudzie Śląskiej wynosi prawie 490 ha i stanowiły 4,1% powierzchni Miasta, co był o 0,7 pp. mniej niż w 2010 roku. Największy udział w powierzchni terenów zieleni w Rudzie Śląskiej zajmują parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej 320 ha.
- Największa liczba parków i zieleńców – 17 w Rudzie Śląskiej jest zlokalizowana w dzielnicy Ruda, natomiast w dzielnicach: Bykowina, Halemba, Kochłowice oraz Wirek nie ma parków.
- W granicach Rudy Śląskiej znajdują się złoża węgla kamiennego oraz metanu. Na wydobycie kopalni przedsiębiorcy górniczy posiadają stosowne koncesje. W Mieście znajdują się również złoża kopalni – gliny i ility oraz piaski posadzkowe.
- Głównym źródłem antropopresji jest przemysł górniczy zlokalizowany w obszarze Polska Grupa Górnicza S.A. O/KWK „Ruda” (dawne KWK „Pokój”, KWK „Bielszowice”, KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”, KWK „Halemba”) oraz przemysł hutniczy – grupa kapitałowa Węglokoks S. A. (dawna grupa kapitałowa Huta „Pokój” S. A.). W wyniku działalności kopalni na terenie Miasta mają miejsce liczne szkody górnicze.
- Pomimo znacznego ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń przemysłowych pyłowych i gazowych jakości powietrza nadal wymaga działań zmierzających do jego poprawy. wielkość emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych w 2016 roku wyniosła – 216633 ton, a pyłowych 203 tony i było to odpowiednio o mniej o 62,5% i 39,7% w stosunku do 2010 roku.

Rys. 38. Wielkość emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych na 1 ha w 2016r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rys. 39. Wielkość emisji przemysłowych zanieczyszczeń pyłowych na 1 ha w 2016r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Na terenie Rudy Śląskiej nie występują duże ciekły wodne, a występujące uległy znacznym przekształceniom i charakteryzują się znacznym stopniem zanieczyszczenia, którego źródłem są; zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych oraz zrzut wód dołowych (nadmierne zasolenie). Ponadto źródłem zanieczyszczeń są tereny: obsługi komunikacyjnej, produkcyjne, produkcyjno – usługowe, gospodarowania odpadami przemysłowymi, gospodarki rolnej, ogrodniczej i hodowlanej, oczyszczalni ścieków oraz garaży i parkingów, kolizje, wycieki, wyptukiwanie zanieczyszczeń, oraz składowanie niebezpiecznych odpadów.
- Stan wód podziemnych jest zły i określany jako zdegradowany, której przyczyną jest wieloletnie i systematyczne odwodnienia górotworu przez kopalnie węgla kamiennego i składowanie odpadów pokopalnianych związanych z przeróbką węgla kamiennego. Z tego też względu Miasto nie posiada własnych ujęć wód. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach wodami powierzchniowymi ze zbiorników w Goczałkowicach i Czańcu oraz z ujęć wód podziemnych w rejonie Tarnowskich Gór.
- Głównym źródłem emisji hałasu przekraczającego dopuszczalne normy jest ruch samochodowy.
- Ruda Śląska charakteryzuje się wysoką gęstością sieci rozdzielczej wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Łączna długość sieci kanalizacyjnej w 2016 roku wyniosła 318,6 km, co pozwala na zapewnienie dostępu do kanalizacji 88,6 % mieszkańców, przy średniej w grupie miast na prawach powiatu w Metropolii 91,14%.
- Długość sieci wodociągowej wynosi 443,2,0 km i obsługuje ona 99,1% mieszkańców.
- Łączna wielkość ścieków odprowadzanych w Rudzie Śląskiej ogółem w 2016 r. spadła w stosunku do roku 2010 z poziomu 5 309,0 dekametrów sześciennych na 4980,0. Należy podkreślić, że 100% zostaje oczyszczonych.
- W Rudzie Śląskiej znajduje się 25 terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. W poprzednich latach prowadzono szereg prac rekultywacyjnych, w szczególności rekultywowane były zwałowiska odpadów pogórnich m.in. poprzez zatrawienie, zazielenienie lub zadrzewienie. Przeprowadzono również rekultywację techniczną i biologiczną terenu przy szybach „Anna” i „Maria” oraz rekultywację i zagospodarowanie terenu hałdy pocynkowej w rejonie ul. Niedurnego w Rudzie Śląskiej.

**Infrastruktura
ochrony
środowiska**

Zasoby i gospodarka komunalna

- Miasto posiada atrakcyjną ofertę terenów inwestycyjnych, o których informacje na bieżąco aktualizowane znajdują się na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.rudaslaska.pl/gospodarka/ofertyinwestycyjne>.
- Władze Miasta stosują szeroką gamę instrumentów instytucjonalnych wsparcia przedsiębiorczości i biznesu. W strukturze Urzędu Miasta działa powołany przez Prezydenta Miasta Zespół do spraw obsługi inwestora w mieście Ruda Śląska, którego zadaniem jest podejmowanie działań stymulujących aktywność gospodarczą Miasta oraz popularyzujących i promujących Miasto jako dogodne i atrakcyjne miejsce do podejmowania działalności gospodarczej i inwestycyjnej, a także bezpośrednie wspieranie obsługi i świadczenie pomocy dla inwestorów chcących lokować swoje inwestycje w Mieście.

Ponadto wskazać tu należy grupę podmiotów w formie spółek prawa handlowego prowadzących aktywną politykę wsparcia. Do głównych tego typu podmiotów zaliczyć należy:

- Rudzką Agencję Rozwoju Inwestor Sp. z o.o., która jest instytucją mającą na celu wspieranie i promocję małej i średniej przedsiębiorczości. W Agencji działa: Akademia Kształcenia, która oferuje szkolenia otwarte indywidualne i zamknięte dla firm, Fundusz Pożyczkowy, który udziela pożyczek dla mikro i małych firm na inwestycje, Centrum Doradztwa Gospodarczego, które oferuje usługi doradcze i eksperckie oraz przygotowywanie dokumentacji technicznej, w tym studiów wykonalności, Biuro Projektów, które realizuje projekty szkoleniowe dofinansowywane z Europejskiego Funduszu Społecznego dla przedsiębiorstw, Punkt Konsultacyjny oferujący bezpłatne usługi informacyjne dla sektora MŚP oraz osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.
- Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o. działający w celu wsparcia tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw i innowacyjności. Z inicjatywy tego podmiotu powstał Śląski Klaster ICT i Multimediów - Hub Club Silesian Multimedia Cluster, który zrzesza jednostki naukowe oraz firmy z branży ICT i multimedialnej, wspólnie pracujące nad podniesieniem wartości regionalnego rynku innowacji.
- Śląski Park Przemysłowo - Technologiczny Sp. z o.o. zlokalizowany na obszarze Rudy Śląskiej i Świętochłowic. Park jest atrakcyjnym obszarem do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania. Zapewnia on infrastrukturę, niskie koszty korzystania z powierzchni biurowych, magazynowych i produkcyjnych.
- Miasto wspiera rozwój przedsiębiorczości stosując zwolnienie lub obniżenie stawek podatku od nieruchomości na wspieranie nowych inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową

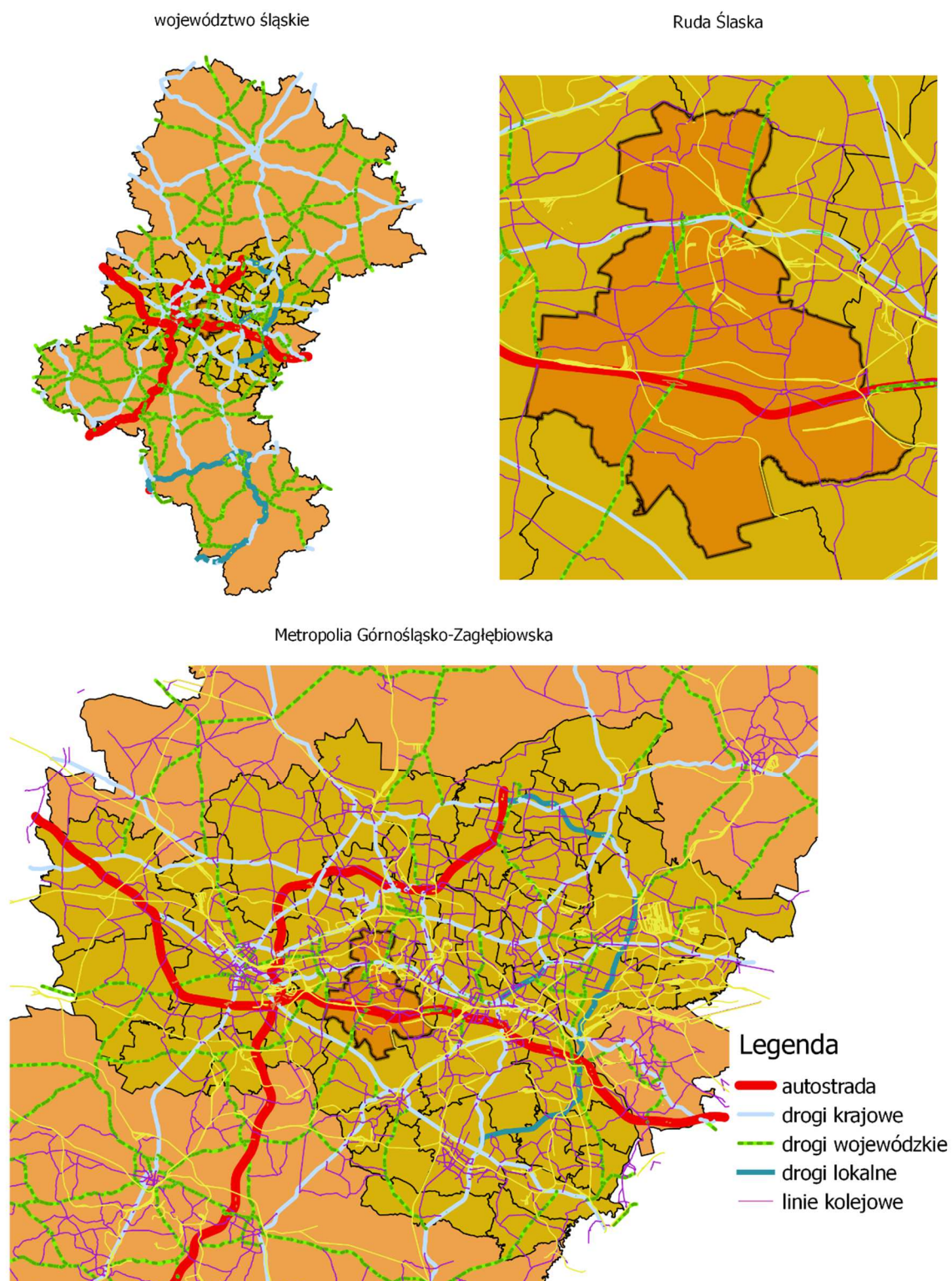
**Potencjał
i aktywność
inwestycyjna
Miasta**

inwestycją na terenie Miasta, czy też obniżenie czynszu najmu za lokale użytkowe będące własnością Miasta dla przedsiębiorców spełniających określone warunki.

- Ruda Śląska jest ważnym węzłem komunikacyjnym przez Miasto przebiega autostrada A4, oraz Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ). W Mieście zlokalizowany jest również jeden węzeł na drogę wojewódzką DW 925 łącząca Bytom z Rybnikiem.
- Obecnie budowana jest trasa N-S, która ma na celu utworzenie bezkolizyjnego połączenia Drogowej Trasy Średnicowej z autostradą A4. Celem trasy jest również usunięcie ruchu tranzytowego oraz lokalnego transportu towarów z odcinka ul. 1 Maja (droga wojewódzka DW 925) przebiegającego na całej długości w zwartej zabudowie.
- W obrębie Miasta zlokalizowanych jest łącznie ok 250 km dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych, z czego 232 km to drogi o powierzchni utwardzonej (93%). Największy udział mają drogi gminne, których łączna długość wynosi 174,9 km, z czego 91,1%, tj. 159,4 km było o nawierzchni twardej.
- Średnia gęstość dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej w miastach na prawach powiatu w Metropolii kształtowała się na poziomie 314 km/100 km², a w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców 17,2. W Rudzie Śląskiej wskaźniki te były nieznacznie niższe i wyniosły odpowiednio 291,7 i 16,3.
- W Rudzie Śląskiej zlokalizowane są 2 stacje kolejowe: Ruda Chebzie i Ruda Śląska – Ruda. Przez Miasto przebiega 7 linii kolejowych o łącznej długości prawie 29 km (5 zelektryfikowanych, 2 nieelektryfikowane).
- Na terenie Miasta zlokalizowanych jest 121 przystanków na przebiegu 30 linii autobusowych i 4 linie tramwajowe obsługiwane przez 19 przystanków. Należy podkreślić, że Ruda Śląska poprzez swoją lokalizację stanowi istotny element sieci transportu publicznego w obszarze Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej. Od roku 2019 głównym organizatorem transportu autobusowego i tramwajowego stanie się właśnie Metropolia, przejmując to zadanie od dotychczas działającego Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

**Transport
i infrastruktura
komunikacyjna**

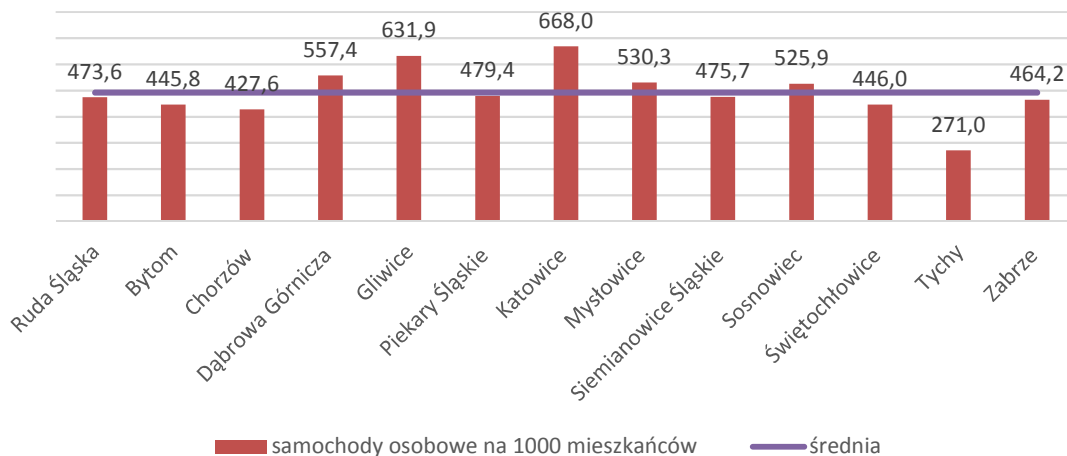
Rys. 40. Układ komunikacyjny

Źródło: opracowanie własne

- W Mieście systematycznie wzrasta liczba zarejestrowanych pojazdów. W 2016 na terenie Rudy Śląskiej zarejestrowanych było 65888 samochodów osobowych, 242 autobusy, 6447 samochodów ciężarowych 3550 motocykli.

Rys. 41. Liczba samochodów osobowych na 1000 mieszkańców 2016 r.

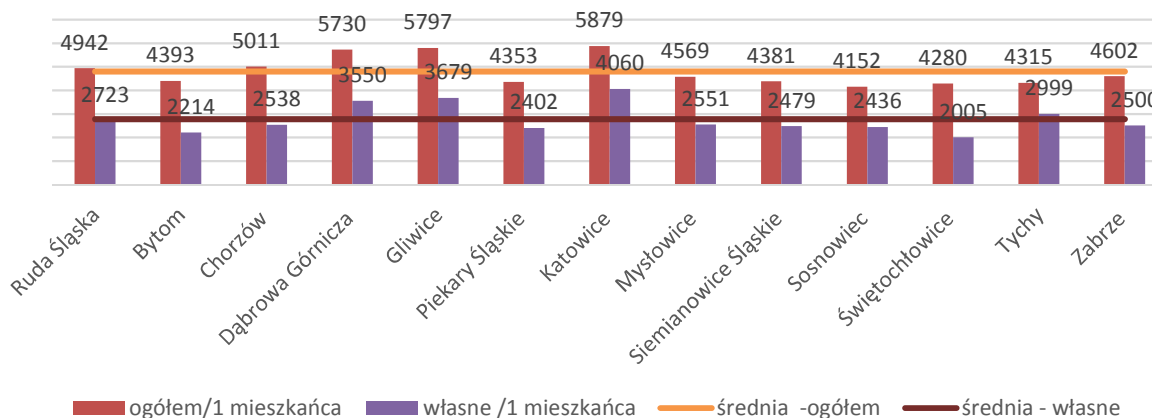

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Podstawowym instrumentem finansowy budżet Miasta. W 2006 roku dochody ogółem budżetu Miasta kształtowały się na poziomie 687566313 zł co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 4932 zł i było nieznacznie wyższe niż średnia w grupie miast na parach powiatu w Metropolii, która wyniosła 4787,6 zł/os. W stosunku do roku 2010 nastąpił wzrost dochodów ogółem o 43,51% (średnia w grupie porównawczej 36,6%).
- W mniejszym stopniu wzrastały natomiast dochody własne, bo o 26,6% do poziomu 378815430 zł tj. 2717 zł/os.

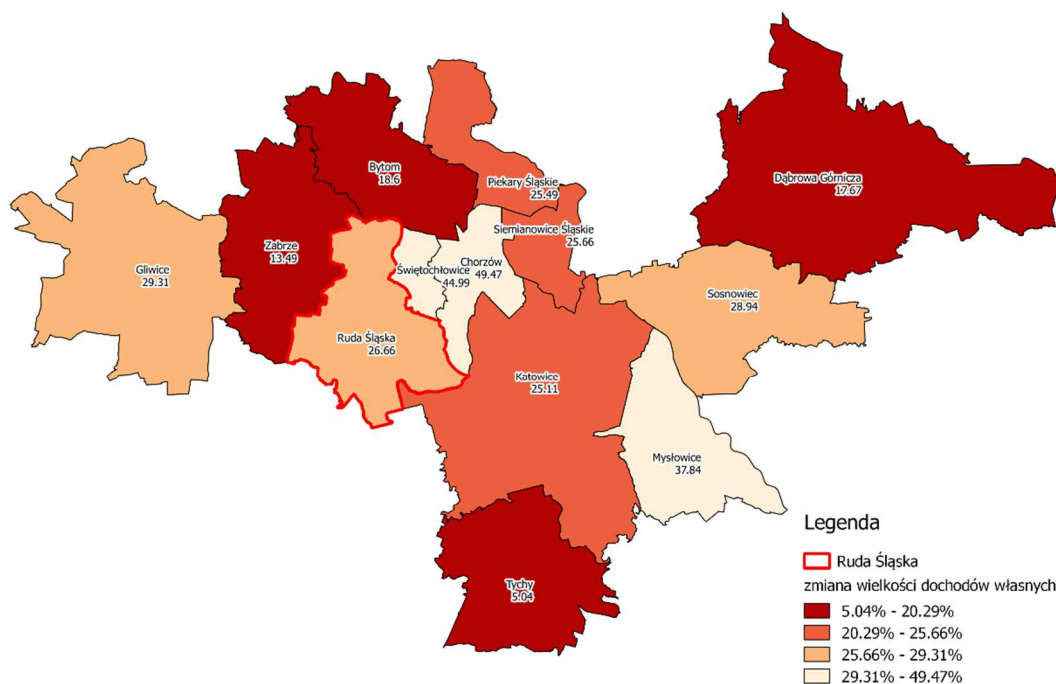
**Potencjał
inwestycyjny
Miasta**

Rys. 42. Dochody budżetów miast na prawach powiatów w Metropolii w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

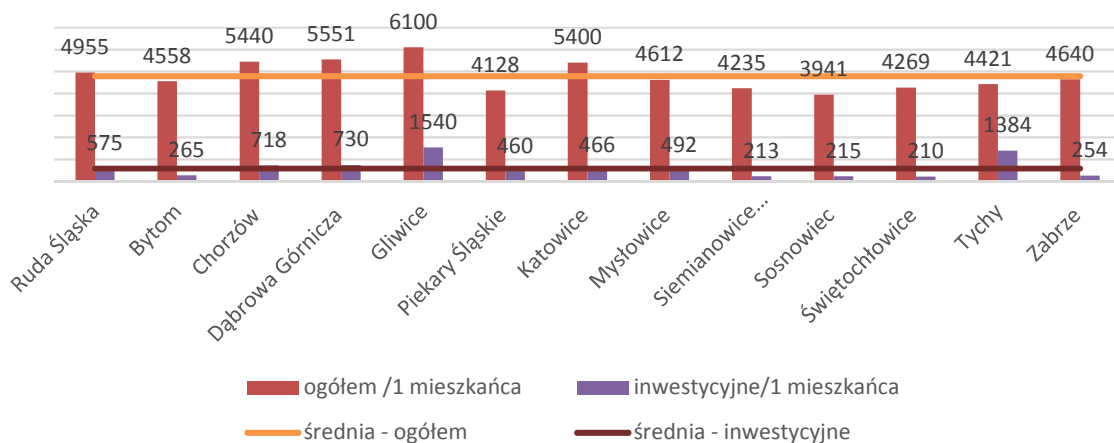
Rys. 43. Zmiana wielkości dochodów własnych w miastach na prawach powiatów w Metropolii w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

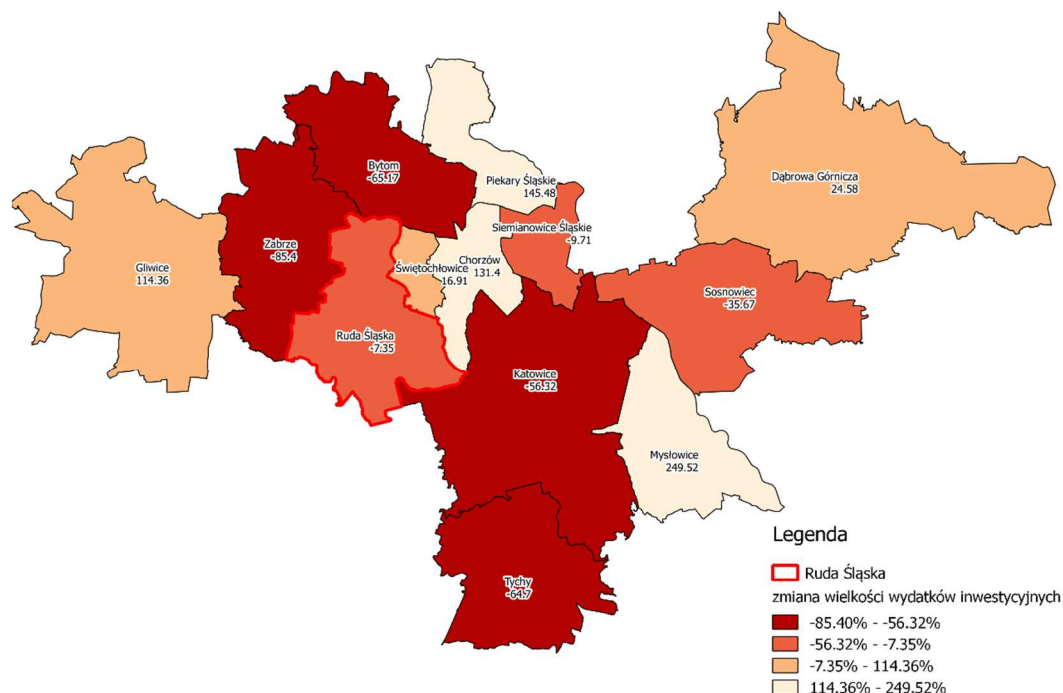
- Wydatki budżetu Miasta w 2016 roku wyniosły 689343915 zł i były o 42,7% wyższe niż w roku 2010 r. Wydatki inwestycyjne stanowiły w tej kwocie 11% a ich wartość była o 7,35% niższa niż w 2010 r. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2016 roku wyniosły 4945 zł, a wydatki inwestycyjne 575 zł, co było na średnim poziomie w grupie miast na prawach powiatów w Metropolii (578,6 zł)

Rys. 44. Wydatki budżetów miast na prawach powiatów w Metropolii w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rys. 45. Zmian wielkości wydatków inwestycyjnych miast na prawach powiatów w Metropolii w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Działami o najwyższym udziale kwot wydatkowanych z budżetu Miasta są: oświata i wychowanie -31,6%, pomoc społeczna – 24,1%, transport i łączność – 10,56% oraz 7,43 gospodarka mieszkaniowa.
- W Rudzie Śląskiej w okresie 2010-2016 największy przyrost wydatków zanotowano w dziele – transport i łączność 202,3%, informatyka – 1092,2%, gospodarka mieszkaniowa – 134% pomoc społeczna - 93%.

4. Oczekiwania i aspiracje mieszkańców Rudy Śląskiej

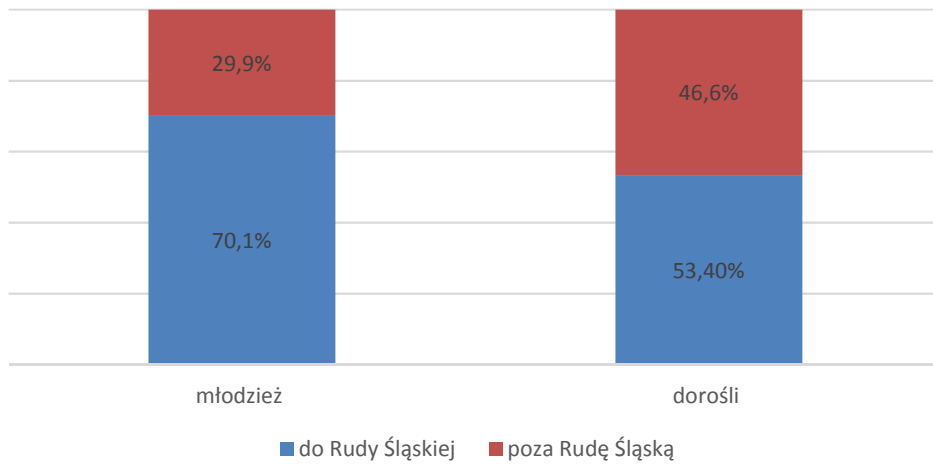
W okresie od września do grudnia 2017 roku przeprowadzone badania ankietowe wśród 3 grup: dorosłych mieszkańców, uczniów i studentów oraz przedsiębiorców działających w Mieście. Ankietę przeprowadzono drogą elektroniczną poprzez stronę internetową Urzędu Miasta oraz dystrybuując ankietę w wersji papierowej.

Na ankietę odpowiedziało łącznie 950 osób, z czego 45% stanowili dorośli mieszkańcy Miasta natomiast 65% to osoby uczące się i studenci mieszkających w Mieście.

**Potrzeby
mieszkańców**

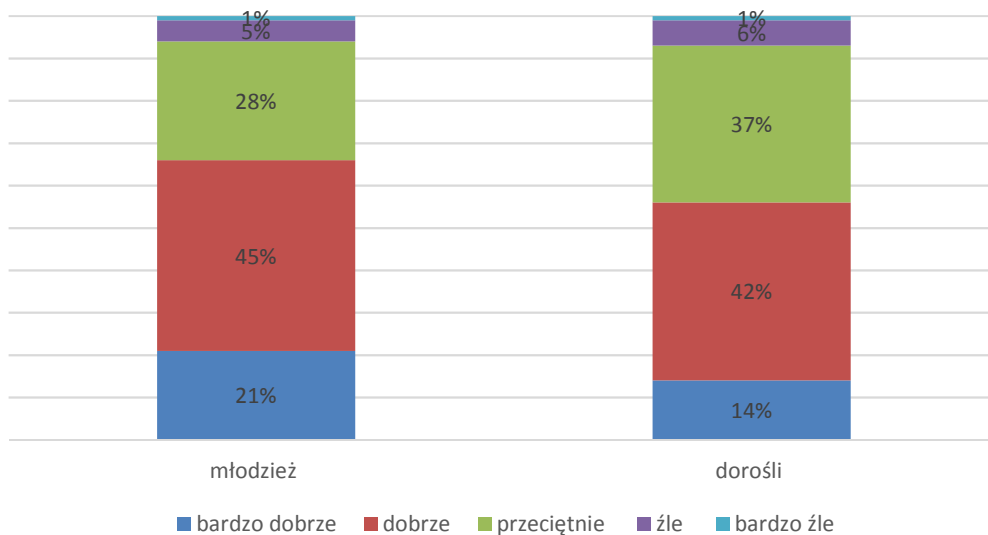
- Zdecydowana większość młodzieży oraz większość dorosłych mieszkańców pozytywnie ocenia jakość życia i ofertę Miasta. Znajduje to wyraz w odpowiedziach na poniższe pytania.

Rys. 46. Jeżeli miałabyś / miałbyś gości z zagranicy gdzie byś ich zabrała / zabrał?

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Rys. 47. Jak mieszka się Pani/Panu w Rudzie Śląskiej?

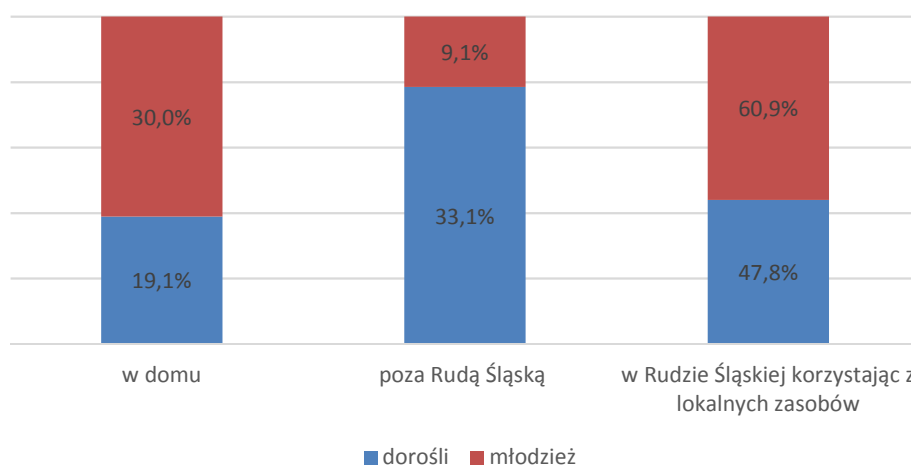

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

- Do najważniejszych atutów Miasta mieszkańcy zaliczyli:
 - położenie w centrum Metropolii,
 - dostępność komunikacyjną z zewnątrz,
 - znaczna ilość zieleni,

- ceny mieszkań.
- Młodzież wskazała również na atrakcyjność obiektów rekreacyjnych zlokalizowanych w Mieście w szczególności obiekty rekreacyjne Aquadrom i Burloch Arena, orlik i lodowisko.

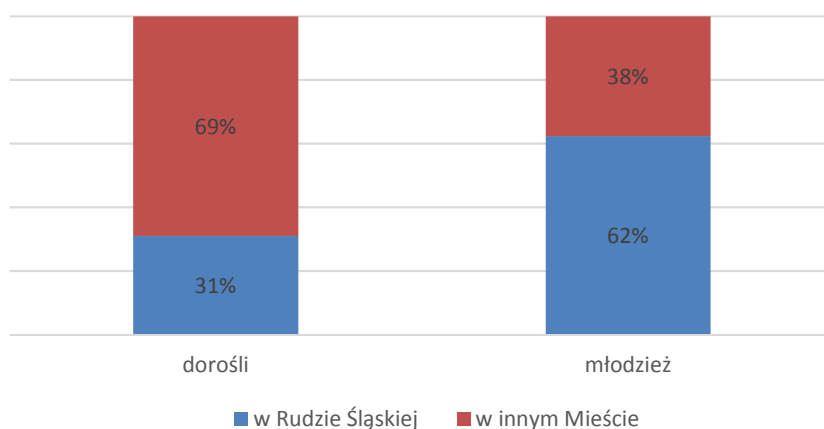
Rys. 48. Gdzie Pani/Pan spędza wolny czas?

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

- Młodzi mieszkańcy w zdecydowanie wyższym stopniu wyżej cenią możliwość zamieszkiwania w Rudzie Śląskiej. Ponad 60% w grupie osób uczących wybrała by Rudę Śląską gdyby miały możliwość swobodnego wyboru miejsca zamieszkania, natomiast w grupie osób dorosłych aż 70 % wybrało by inne miejsca poza Miastem.

Rys. 49. Gdyby można było wybierać, to gdzie chcieliby Pani/Pan mieszkać

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

- Do kluczowych problemów Miasta mieszkańcy zaliczyli: wandalizm, chuligaństwo, picie alkoholu w miejscach publicznych np. obok domu, pobliskiego sklepu itp., palenie papierosów tytoniu lub tzw. e-papierosów, alkoholizm lub nadużywanie alkoholu, przemoc, konflikty zwaśnionych grup kibiców.
- Wśród głównych problemów związanych z warunkami zamieszkania mieszkańcy zaliczają:
 - zaniedbane podwórka przed budynkami,
 - zaniedbane części wspólne w budynkach mieszkalnych (np. klatka schodowa, windy itp.),
 - za małe mieszkania na potrzeby rodziny,
 - brak miejsc parkingowych,
 - stan dróg w Mieście,
 - brak placów zabaw,
 - niewyremontowany, zniszczony budynek mieszkaniowy,
 - brak możliwości przyłączenia się do sieci gazowej,
 - stare piece węglowe służące do ogrzewania.
- Z problemami powyższymi związane są również elementy przestrzeni i zjawiska, które się mieszkańcom nie podobają wśród nich wskazano w głównej mierze na:
 - zaniedbanie starych budynków,
 - brak parkingów,
 - stan infrastruktury drogowej i pieszej w Mieście,
 - brak miejsc dla dzieci,
 - pustostany,
 - stan powietrza,
 - szkody górnicze,
 - zaniedbane tereny zielone,
 - niewystarczającą liczbę miejsc pracy,
 - niski poziom bezpieczeństwa.
- Miasto Ruda Śląska powinno się cechować:
 - dynamicznym rozwojem,
 - dbałością mieszkańców o zasoby Miasta,
 - wysoką estetyką,
 - bezpieczeństwem
 - przyjazną dla mieszkańców,
 - otwartością,
 - przyciąganiem nowych ludzi i firm.
- W tym celu, w opinii mieszkańców, należy w głównej mierze:
 - poprawić czystość przestrzeni publicznych,
 - zazielenić Miasto,
 - rewitalizować starą zabudowę,
 - zbudować więcej placów zabaw,

- poprawić ofertę kulturalno-rozrywkowej,
- poprawić jakość infrastruktury drogowej,
- poprawić komunikację publiczną,
- przyciągnąć dużych inwestorów.

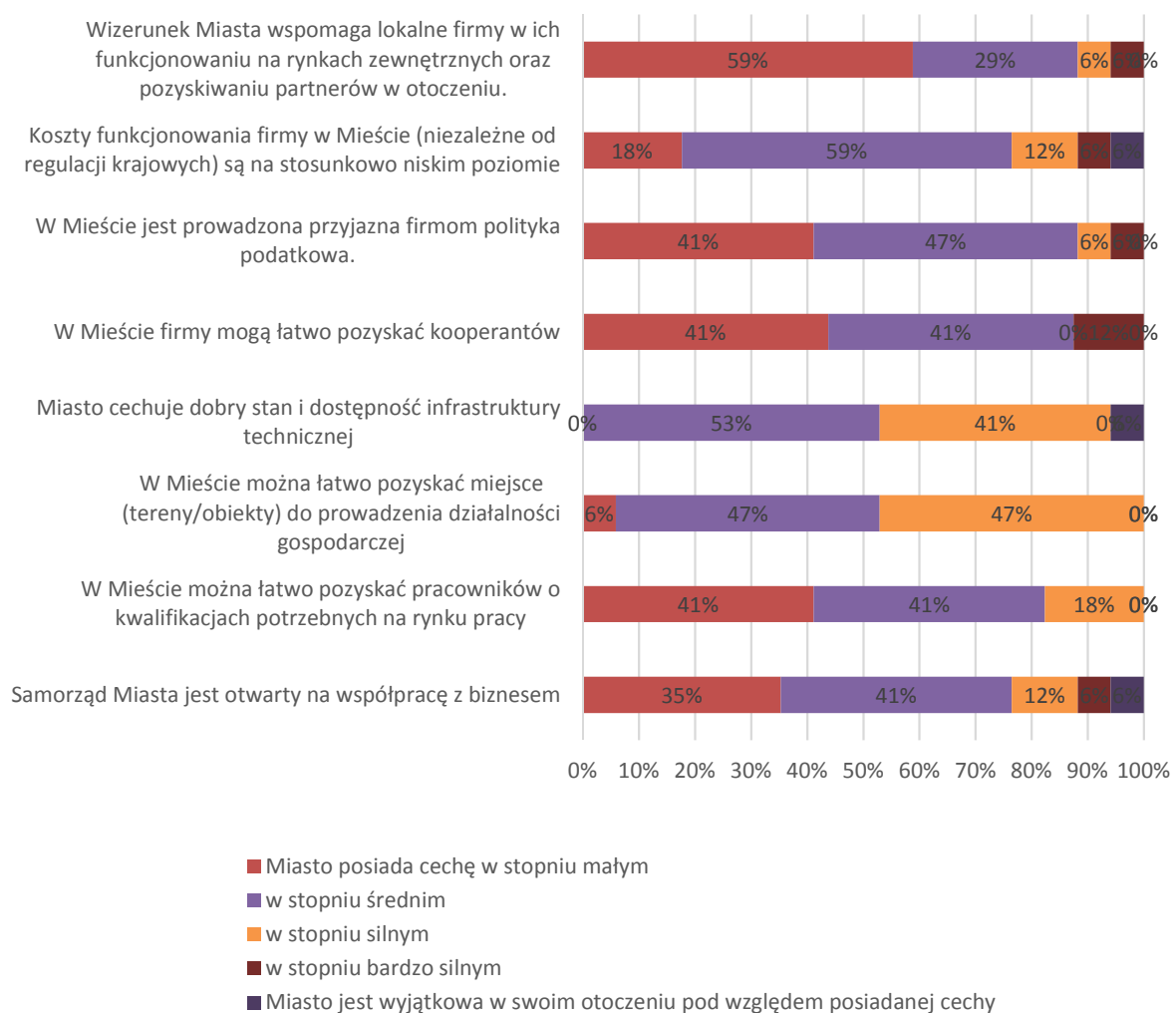
Ilościowe wyniki ankiet dot. oceny jakości życia w Mieście zawarto w załączniku nr 3

W toku prac diagnostycznych przeprowadzono również badania ankietowe wśród przedsiębiorców. Ankieta została udostępniona na stronie internetowej Urzędu Miasta. w badaniu wzięło udział 17 przedsiębiorców.

Oczekiwania przedsiębiorców

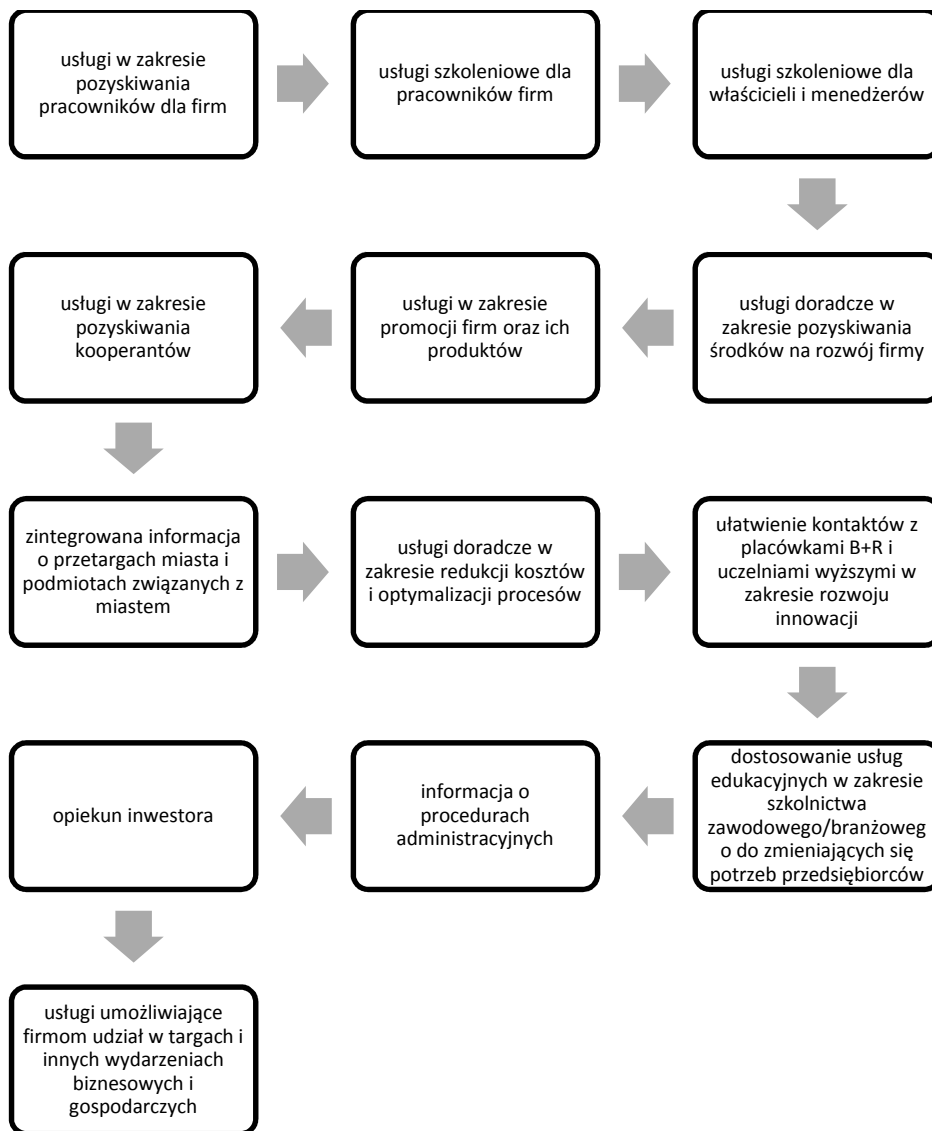
- Ankietowani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości -87% polecają by Ruda Śląska jako miejsce do inwestowania. niemniej należy podjąć dalsze kroki w kierunku budowy klimatu przyjaznego rozwojowi inwestycji w Mieście.

Rys. 50. W jakim stopniu poniższe cechy opisują Rudę Śląską?

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Rys. 51. Usługi, które należy rozwinąć w mieście Ruda Śląska na rzecz rozwoju przedsiębiorczości (od najważniejszej).

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

- Generalnie przedsiębiorcy są związani z Miastem i aż w 63% nie planują oni zmiany lokalizacji firmy poza Rudę Śląską.
- Przedsiębiorcy w większości oceniają obsługę inwestora na poziomie przeciętnym (56%) a 31% nie miała z takimi usługami żadnych doświadczeń.
- Głównymi płaszczyznami współpracy z firmami z terenu Miasta jest kooperacja na etapie produkcji oraz wspólne opracowanie nowych produktów.
- Wyzwaniem pozostaje rozwój współpracy zarówno w fazie produkcyjnej oraz w szczególności wspólnej reprezentacji sektora biznesu poprzez zrzeszanie się przedsiębiorców. Żaden z ankietowanych przedsiębiorców nie należy do podmiotów zrzeszających przedsiębiorców a zaledwie 31% jest taką przynależnością zainteresowana.

5. Wizja rozwoju miasta Ruda Śląska

Istota wizji i jej miejsce w strategii ←

Wyznaczniki wizji ←

Wizja i jej składowe ←

Wizja rozwoju

Wizja rozwoju Rudy Śląskiej odzwierciedla najważniejsze wartości, które powinny cechować Miasto w przyjętym horyzoncie strategicznym roku 2030. Wizja rozwoju to formuła, która w syntetyczny sposób przedstawia oczekiwania różnych podmiotów lokalnych dotyczące przyszłości Miasta. Uzgodniona wizja stanowi kontynuację myślenia o rozwoju Rudy Śląskiej zapoczątkowanego w trakcie opracowania dokumentu dotychczasowej strategii w roku 2014. Wizja zawiera pożądane cechy Miasta decydujące o szansach rozwoju mieszkańców i innych użytkowników Miasta oraz główne wyróżniki Rudy Śląskiej determinujące pozycję konkurencyjną w otoczeniu.

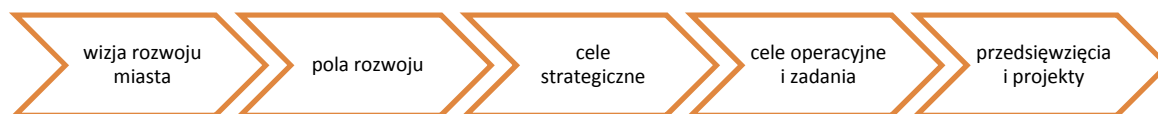
**Istota wizji
rozwoju Miasta**

Sformułowanie wizji ma kluczowe znaczenie dla kolejnych podstawowych części strategii rozwoju Miasta. Wizja rozwoju umożliwia:

**Miejsce wizji
w strategii**

- syntetyczne ujęcie wartości, które są najważniejsze dla społeczności lokalnej,
- wyznaczenie głównych pól strategicznego rozwoju Miasta,
- sformułowanie celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań,
- selekcję przedsięwzięć oraz projektów wspierających rozwój.

Rys. 52. Miejsce wizji w strategii rozwoju Miasta

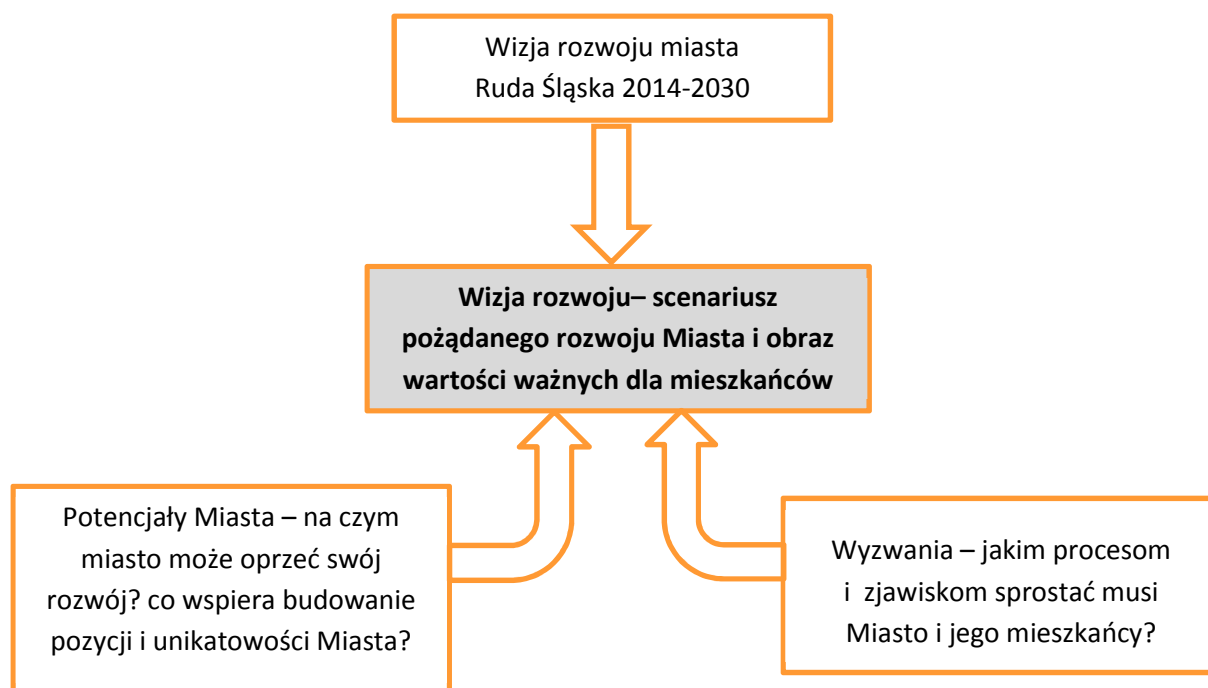

Konstruowanie wizji na potrzeby strategii rozwoju miasta Ruda Śląska było procesem wieloetapowym opartym na zróżnicowanych źródłach informacji. Ostatecznie, wizja została wyznaczona przy uwzględnieniu trzech grup przesłanek:

**Wyznaczniki wizji
rozwoju miasta
Ruda Śląska**

- zapisów z wizji, które zostały przyjęte w dokumencie z roku 2014,
- potencjałów Miasta, w szczególności takich, które dostarczają możliwości zaspokajania oczekiwań i rozwoju mieszkańców oraz wzmocnienia pozycji Rudy Śląskiej w otoczeniu,
- wyzwań – zarówno wewnątrz Miasta, jak i w jego otoczeniu – którym Ruda Śląska musi sprostać w perspektywie strategicznej.

Rys. 53. Miejsce wizji w strategii rozwoju Miasta

Podstawą dla aktualizacji wizji rozwoju Miasta stała się diagnoza wykonana w oparciu o konsultacje przeprowadzone z podmiotami lokalnymi. W jej wyniku określono najważniejsze potencjały wspierające rozwój Rudy Śląskiej oraz wyzwania, którym Miasto i jego mieszkańcy muszą stawić czoła.

Potencjały i wyzwania wyznaczające wizję rozwoju Ruda Śląska 2030

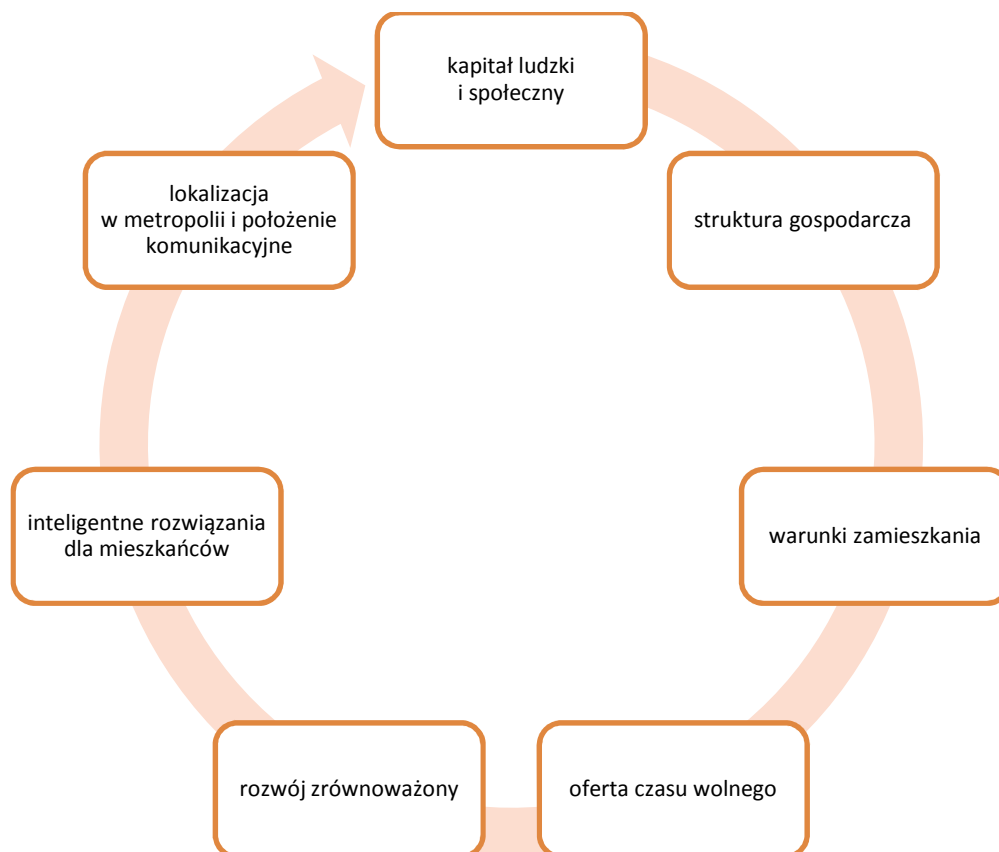
Główne potencjały Miasta	Kluczowe wyzwania w Mieście i otoczeniu
▪ kapitał społeczny i relacyjny¹ – silne społeczności dzielnicowe, regionalizm/śląskość, ▪ tradycje i dziedzictwo (po)przemysłowe, ▪ położenie w Metropolii,	▪ zmiany w gospodarce globalnej tworzące presję na strukturalną przebudowę gospodarki Miasta – reindustrializacja², wzbogacenie o nowe branże, innowacje i kreatywność w branżach tradycyjnych i wyłaniających się, ▪ kształtowanie nowej Metropolii wymagające określenia specjalizacji Miasta w tej strukturze oraz wpływanie na kształt i politykę Metropolii

¹ Kapitał społeczny i relacyjny to zbiór umiejętności, zachowań, wartości i kompetencji służących budowaniu i utrzymaniu kontaktów, partnerstw i relacji opartych na wzajemnej współpracy i zaufaniu.

² zgodnie z dokumentem Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) reindustrializacja to proces polegający na wdrażaniu nowych cyfrowych rozwiązań techniczno-technologiczno-organizacyjnych, jak również rozwoju nowych gałęzi przemysłu opartych na technologiach cyfrowych, zdolnych do tworzenia produktów przełomowych. zakłada się, że działania te będą impulsem dla rozwoju wielu innych dziedzin gospodarki i stwarzać możliwość rozwoju tradycyjnych sektorów

- restrukturyzacja kluczowych dla gospodarki miasta branż - górnictwo
- elastyczność na zmiany w otoczeniu prawnym
- wymagający wzmocnienia poziom aktywności społecznej zawodowej,
- wzmocnianie atrakcyjności przyrodniczej i powiązań funkcjonalno –przestrzennych Miasta w szczególności poprawę jakości terenów leśnych i zielonych,
- ograniczenie utraty potencjału demograficznego,
- rewitalizacja,

Rys. 54. Wyznaczniki wizji rozwoju miasta Ruda Śląska 2030

Osią wizji rozwoju miasta Ruda Śląska pozostaje stwierdzenie zawarte w strategii z roku 2014:

Wizja rozwoju Ruda Śląska 2030

**RUDA ŚLĄSKA – MIASTO DZIELNIC, KTÓRE NIE DZIELĄ,
DOBRE DO ZAMIESZKANIA, PRACY I WYPOCZYNKU.**

Ruda Śląska w 2030 r. powinna być miastem:

- **dobrych warunków dla zaspokajania oczekiwań i rozwoju swoich mieszkańców oraz wykorzystywania ich energii, kompetencji, kreatywności i przedsiębiorczości,**
- **nowoczesnej, zróżnicowanej gospodarki, dostosowującej się do globalnych uwarunkowań, tworzącej atrakcyjne miejsca pracy, wykorzystującej regionalny potencjał wiedzy i zasilanej przez sukcesywny napływ inwestorów,**
- **zrównoważonego rozwoju widocznego w sferze przyrodniczej, przestrzennej i kulturowej,**
- **bogatego różnorodnością swoich dzielnic oraz rozwijającego się w oparciu o aktywności podejmowane przez społeczności lokalne,**
- **atrakcyjnej, uporządkowanej przestrzeni miejskiej, w której dostępne są udogodnienia i usługi wspierające codzienne funkcjonowanie i wypoczynek mieszkańców,**
- **poszanowania tradycji przy równoczesnym tworzeniu i wdrażaniu innowacji i inteligentnych rozwiązań na rzecz rozwoju społecznego i ekonomicznego,**
- **zajmującym ważną pozycję w regionie dzięki dostarczaniu wyspecjalizowanych usług dla mieszkańców Metropolii i województwa oraz wykorzystywaniu centralnego położenia w metropolitalnym układzie komunikacyjnym.**

W poniższej tabeli zawarto szczegółowe wartości opisujące Rudę Śląską w przyszłości wypracowane w procesie konsultacyjnym z liderami rozwoju lokalnego i mieszkańcami Miasta.

Tabela 1. Pożądane pozytywne cechy Rudy Śląskiej w opinii podmiotów lokalnych

Miasto Ruda Śląska w 2030 roku będą charakteryzować następujące pozytywne cechy:	
wysoka wartość kapitału ludzkiego i społecznego	▪ mieszkańcy Miasta wykazują się aktywnością na rynku pracy, są świadomi wartości własnych kompetencji i potrafią je kształtować w zgodzie z procesami społecznymi i ekonomicznymi, ▪ w Mieście dostępne są usługi publiczne i rynkowe umożliwiające tworzenie i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców w różnym wieku i o różnym statusie ekonomicznym; jakość edukacji w Mieście przyciąga osoby z innych miast Metropolii, ▪ mieszkańcy tworzą społeczeństwo obywatelskie, angażują się w rozwój Miasta i swoich dzielnic, ▪ społeczność lokalna jest zintegrowana zarówno w wymiarze pokoleniowym, jak i jako społeczność miejska odczuwająca więź związana ze wspólnym tworzeniem miasta; ograniczone są zjawiska wykluczenia.
silna, konkurencyjna, zróżnicowana	▪ Miasto przyjazne lokalnym firmom, tworzące dogodne warunki dla wzmocnienia i wykorzystywania potencjału przedsiębiorczego mieszkańców,

struktura gospodarcza	▪ Miasto potrafi wykorzystać zainteresowanie inwestorów, w szczególności tworzących atrakcyjne miejsca pracy i przyczyniających się do restrukturyzowania gospodarki, ▪ aktywność przedsiębiorcza oraz rozwój lokalnego rynku pracy stanowią podstawę zamożności Miasta i jego mieszkańców, ▪ w strukturze gospodarczej Miasta łączone są działalności tradycyjne z odgrywającymi coraz większą rolę działalnościami opartymi na innowacjach i kreatywności.
atrakcyjne warunki zamieszkania	▪ w Mieście dostępne są tereny i udogodnienia wspierające rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz modernizację istniejącej substancji mieszkaniowej, ▪ Miasto czerpie swoją codzienną atrakcyjność ze zróżnicowania dzielnic, komplementarności ich atutów i oferowanych zróżnicowanych udogodnień, ▪ atrakcyjność Miasta dla mieszkańców przejawia się w takich prostych cechach jak: czystość, zieleń, uporządkowanie, dbałość o tereny i obiekty, wyeliminowanie różnego rodzaju nieużytków, przestrzeń dostosowana dla wszystkich grup użytkowników.
urozmaicona oferta spędzania czasu wolnego	▪ mieszkańcy mogą korzystać z wypielęgnowanych parków, a zabudowa mieszkaniowa sąsiaduje z terenami zielonymi wyposażonymi w urządzenia rekreacyjne dostosowane do potrzeb osób w różnym wieku, w szczególności rodzin i seniorów, ▪ rozwija się oferta i infrastruktura rekreacyjno-sportowa wykorzystująca przyrodnicze walory Miasta (uatrakcyjnienie obszarów leśnych dla czynnego wypoczynku, również dla osób starszych – ścieżki trackingowe, rowerowe, spacerowe) oraz jego przemysłową historię, ▪ w Mieście dostępna jest oferta kulturalna sprzyjająca integracji mieszkańców, podnoszeniu ich aspiracji, poszerzaniu horyzontów, o atrakcyjności zapewniającej udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, ▪ dziedzictwo przemysłowe Miasta wykorzystywane jest do wykreowania unikatowej oferty turystyki poprzemysłowej (zagospodarowanie terenów po dawnej KWK Wawel oraz Wielki Piec, Szyb Mikołaj, Szyb Andrzej, osiedla robotnicze oraz związane z dziedzictwem wielkich rodów i postaci np. K. Goduli) komplementarnej względem innych miast Metropolii, ▪ Miasto jest ważnym ośrodkiem usług rekreacyjnych w skali Metropolii; usługi te organizowane są wokół specjalistycznych obiektów sportowych i rekreacyjnych jak Oceanarium (w powiązaniu z zapleczem rekreacyjno-sportowym zabrzańskiej Ikei) i Aquadrom, ▪ w Mieście, dzięki dobrym powiązaniom komunikacyjnym rozwija się infrastruktura hotelowa obsługująca odwiedzających Miasto i Metropolię.

rozwój spójny i zrównoważony	▪ Miasto jest spójne pod względem urbanistycznym i architektonicznym, jego przestrzeń jest nacechowana przez lokalne dziedzictwo kulturowe, a jednocześnie wzbogacana przez dobrze wkomponowane nowe obiekty, ▪ Miasto podkreślające swój postindustrialny charakter – rewitalizacja osiedli robotniczych, eksponowanie obiektów przemysłowych np. Wielki Piec na terenie Huty Pokój, „Stacja Biblioteka”, Szyb Mikołaj, Andrzej, Szyb Mikołaj, Szyb Andrzej oraz dziedzictwo wielkich rodów i postaci np. Karola Goduli, ▪ przestrzenie publiczne są dostępne dla wszystkich grup społecznych, przyciągają i integrują mieszkańców oraz zachęcają do aktywności; obok tradycyjnych, zrewitalizowanych przestrzeni publicznych rozwijają się nowe, wzbogacające strukturę Miasta (Trakt Rudzki), ▪ przestrzeń oraz dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe Miasta nie są degradowane przez działalność człowieka; ograniczone lub wyeliminowane są zjawiska zanieczyszczenia składowych środowiska przyrodniczego, w szczególności powietrza, ▪ racjonalne gospodarowanie zasobami Miasta przejawia się w zrealizowanych projektach rewitalizacyjnych przywracających mieszkańcom i Miastu ważne tereny i obiekty.
inteligentne rozwiązania aktywizujące, integrujące i ułatwiające życie mieszkańców	▪ inteligentna infrastruktura zapewniająca funkcjonalność i bezpieczeństwo przestrzeni Miasta, ▪ bezpieczny i zrównoważony system ruchu pieszego, rowerowego i samochodowego z wyraźnymi strefami uspokojonego ruchu, ▪ inteligentne rozwiązania wspierające ekologiczną realizację ważnych funkcji miejskich (np. transport publiczny, gospodarka energetyczna), ▪ rozwiązania smart ułatwiające kontakt i dialog z mieszkańcami.
wykorzystanie centralnej lokalizacji w Metropolii i znakomitego położenia komunikacyjnego	▪ dobre połączenia komunikacją zbiorową w Mieście, zapewniające dostęp do rynków pracy i usług w sąsiednich miastach oraz udostępniające ofertę Rudy Śląskiej dla mieszkańców Metropolii, ▪ dobry stan oraz spójność wewnętrznej i zewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej zapewniająca dogodne przemieszczanie się w Mieście i poza jego granice; układ komunikacyjny oparty na infrastrukturze o znaczeniu metropolitalnym (trasa N-S od Mikołowa do Bytomia, szybka kolej metropolitalna), ▪ rosnąca rola alternatywnych środków transportu, w tym transportu rowerowego.

Należy podkreślić, iż strategiczna polityka Miasta cechuje się konsekwencją oraz harmonijną ewolucją. Świadczy o tym między innymi ciągłość myślenia o rozwoju

poprzez konsekwentne i świadome budowanie wizji i jej modelowanie a nie zmiany kierunków rozwojowych w niej nakreślonych.

Rys. 55. Evolucja elementów wizji rozwoju Miasta

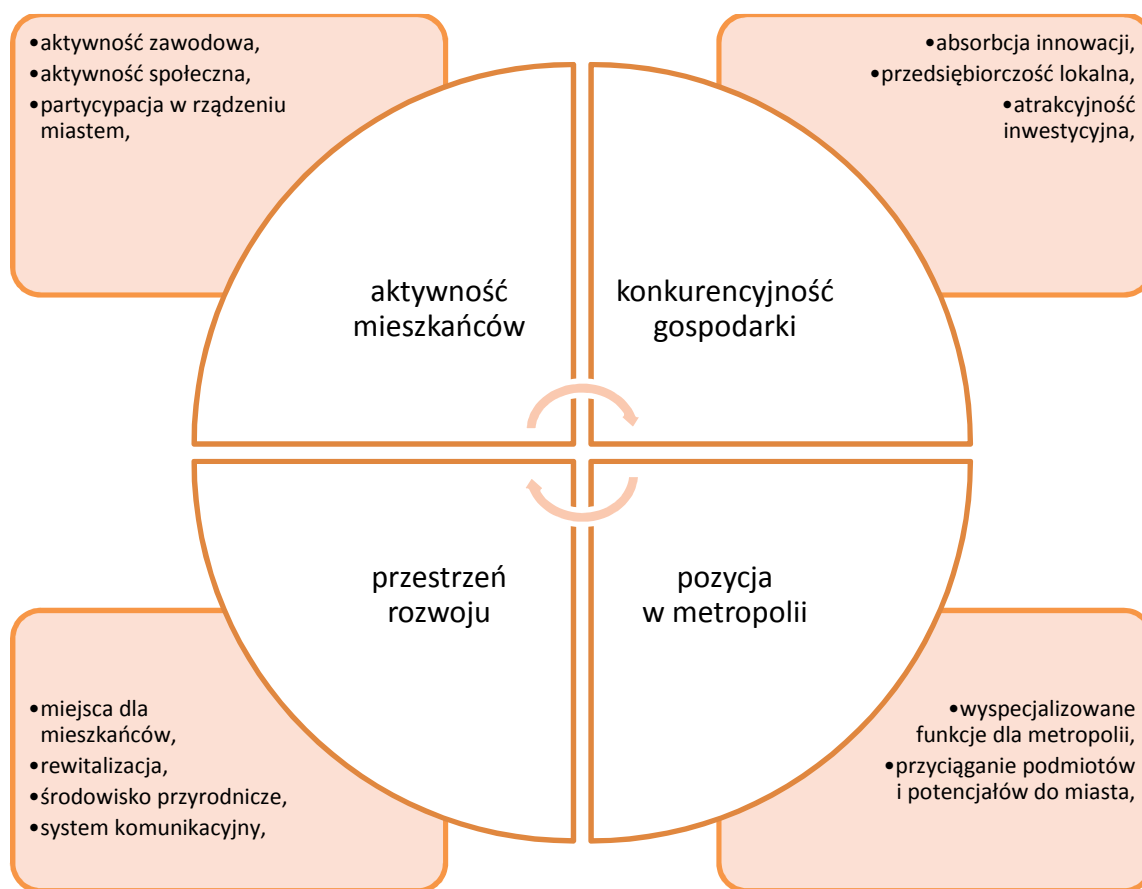
Pola i mechanizmy rozwoju Miasta

Analiza wizji rozwoju oraz istotnych dla mieszkańców wartości zidentyfikowanych przy wykorzystaniu narzędzi konsultacji prowadzi do wskazania czterech pól strategicznego rozwoju Miasta:

- aktywność mieszkańców,
- konkurencyjność gospodarki,
- przestrzeń rozwoju,
- pozycja w Metropolii.

Pola rozwoju strategicznego

Rys. 56. Pola strategicznego rozwoju Miasta Ruda Śląska

Wizja i pola rozwoju Miasta Ruda Śląska składają się z wzajemnie powiązanych, synergicznych dziedzin. W oparciu o zawartość poszczególnych pól rozwoju można nakreślić podstawowe, komplementarne mechanizmy rozwoju lokalnego: mechanizm rozwoju społecznego i mechanizm rozwoju gospodarczego; przedstawiają je dwa kolejne schematy.

Mechanizmy rozwoju Miasta

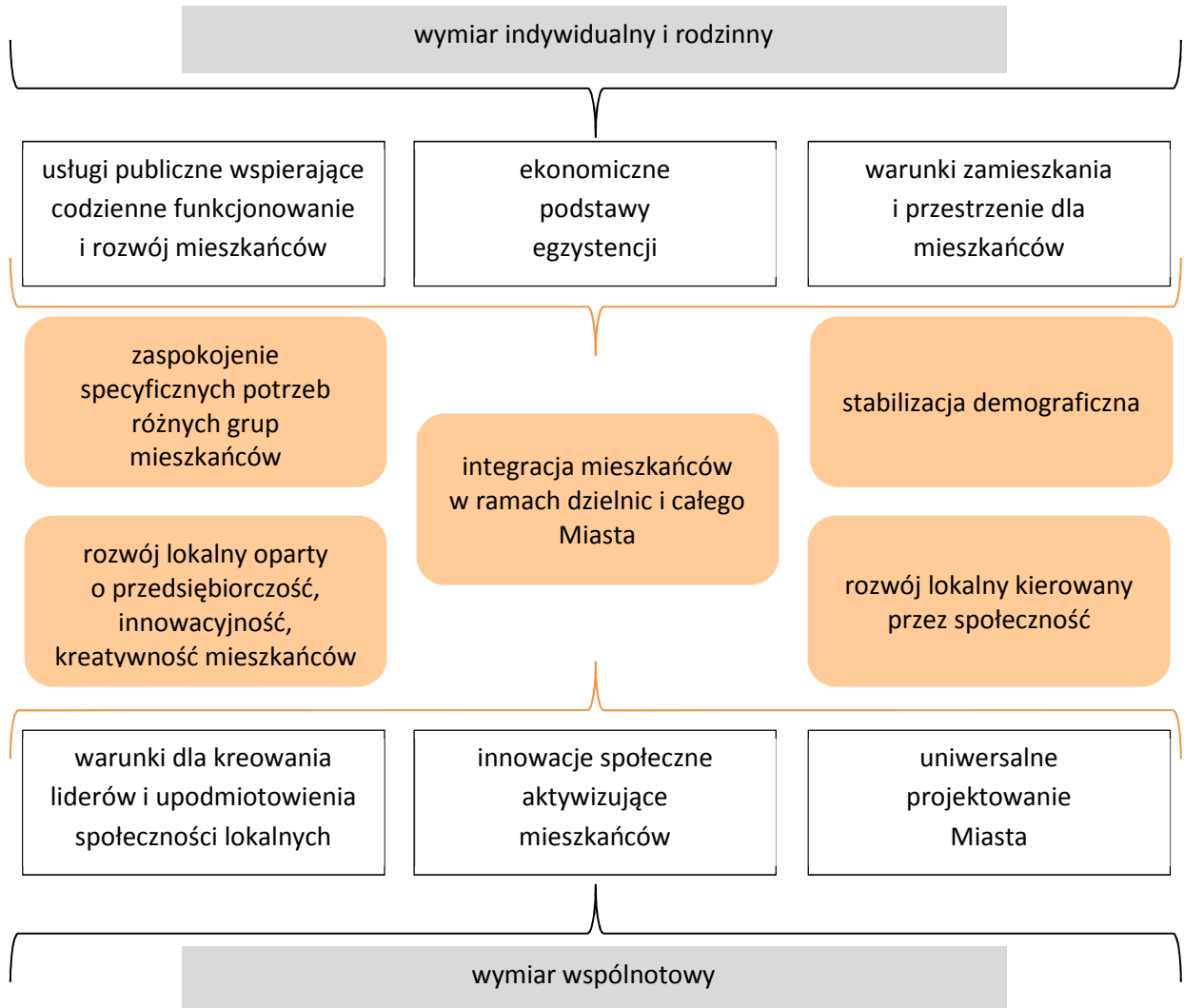
Mechanizm rozwoju społecznego uwzględnia wymiar indywidualny i rodzinny oraz wymiar wspólnotowy. W pierwszym wymiarze Miasto powinno stawać się w coraz większym stopniu miejscem, w którym mieszkańcy mogą rozwijać swoje kompetencje i zaspokajać oczekiwania. Miasto powinno zapewniać dogodne

Mechanizm rozwoju społecznego

warunki dla różnorodnych grup mieszkańców, przy szczególnym uwzględnieniu grup społecznych warunkujących rozwój Miasta (rodziny) oraz grup zajmujących coraz istotniejszą pozycję w strukturze demograficznej (seniorzy).

W wymiarze wspólnotowym chodzi o stwarzanie w Mieście warunków sprzyjających integracji mieszkańców oraz włączaniu ich w kształtowanie i realizowanie polityki lokalnej.

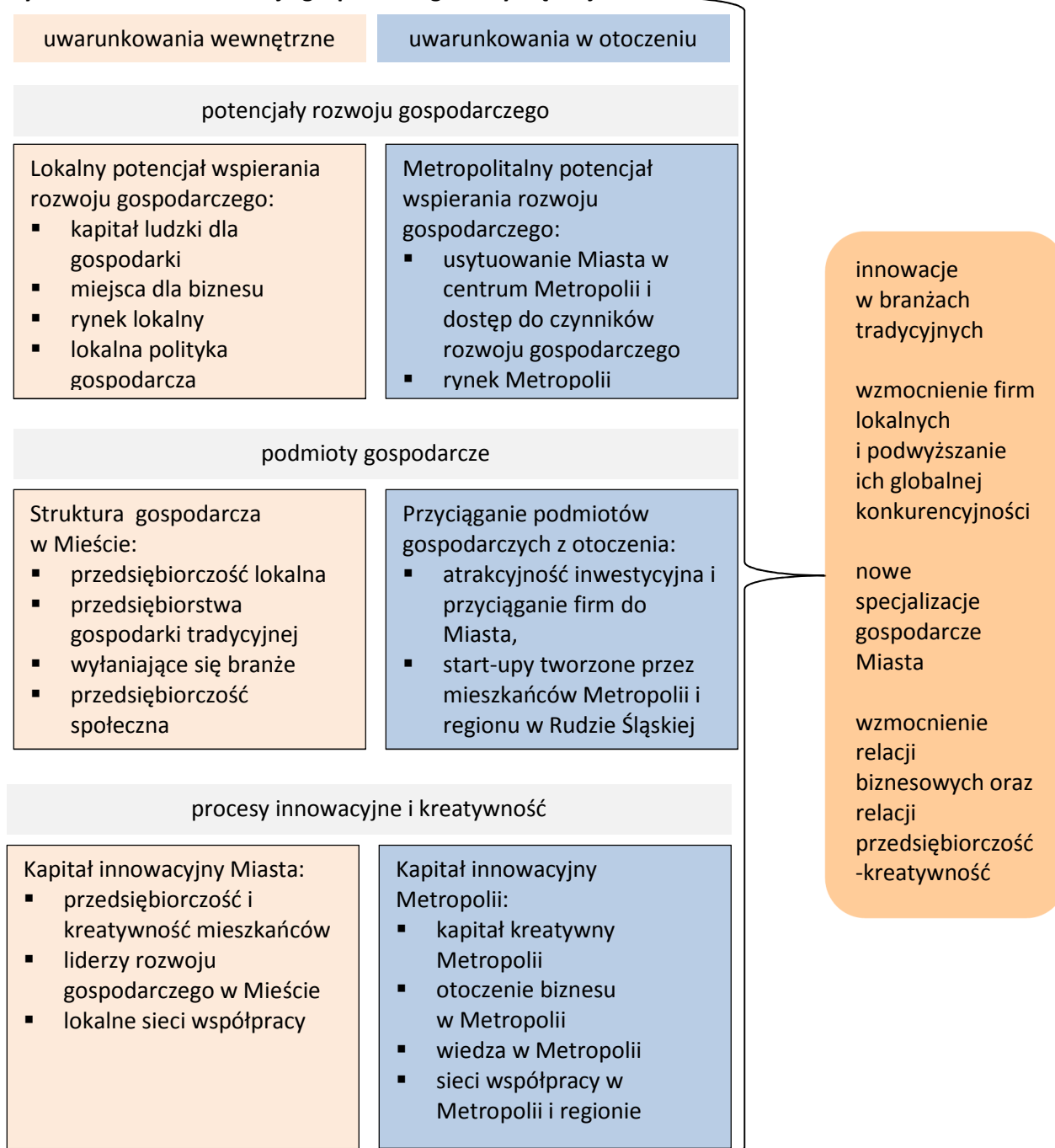
Rys. 57. Mechanizm rozwoju społecznego Rudy Śląskiej

Mechanizm rozwoju gospodarczego dotyczy przemian struktury gospodarczej Rudy Śląskiej oraz kształtowania i wykorzystywania różnych potencjałów i procesów dla nadawania gospodarce Miasta pożądanych cech.

**Mechanizm
rozwoju
gospodarczego**

Rys. 58. Mechanizm rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej

6. Cele i zasady rozwoju miasta Ruda Śląska

Istota celów rozwoju ←

Wyznaczniki celów ←

Cele strategiczne i cele operacyjne ←

Zasady rozwoju Miasta ←

Cele rozwoju to jedna z najważniejszych części strategii, która w syntetyczny sposób pokazuje czym Miasto ma się stać w perspektywie strategicznej. W strategii dla Rudy Śląskiej przyjęto dwustopniową strukturę celów, na którą składają się:

- cele strategiczne: najważniejsze stany do osiągnięcia w horyzoncie strategicznym,
- cele operacyjne: szczegółowe stany składające się na cele strategiczne.

Realizacja celów operacyjnych składa się na osiągnięcie celów strategicznych, te zaś sprzyjają osiągnięciu wartości zapisanych w wizji.

Wśród kluczowych założeń wyznaczających proces aktualizacji strategii znalazło się zachowanie w niezmienionej formie dotychczasowego zbioru celów strategicznych. Podobne założenie dotyczyło wizji rozwoju Miasta, która została jedynie uszczegółowiona w toku prac warsztatowych.

W ramach poszczególnych celów zarysowano również kluczowe zadania oraz wskazano powiązane dokumenty o charakterze wykonawczym.

*Istota celów
rozwoju
Miasta*

*Podstawy
wyznaczenia
celów oraz ich
pozycja
w strategii*

Cel strategiczny nr 1

Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.

Cel operacyjny:

1.1. Optymalna opieka medyczna dla mieszkańców Miasta

Miasto w miarę swoich możliwości zarówno finansowych, prawnych i organizacyjnych stara się tworzyć jak najlepsze warunki opieki zdrowotnej jak i szeroko rozumianej profilaktyki prowadzonej przez jednostki miejskie. Prowadzi także szeroką współpracę z innymi partnerami na rzecz zdrowia mieszkańców. Wspiera, nie tylko finansowo działania wszystkich podmiotów działających na rzecz zdrowia mieszkańców.

Cele rozwoju

Podczas konsultacji projektu strategii, które odbyły się od 29 stycznia do 12 lutego 2014 r. cel operacyjny „Optymalna opieka medyczna dla mieszkańców Miasta” został wskazany przez mieszkańców jako najważniejszy cel strategiczny.

Wszystkie działania przyczyniające się do poprawy zdrowia i podniesienia stanu infrastruktury wpisują się w realizację Strategii.

Należy również zwrócić uwagę, że służba zdrowia w mieście jest częścią większego systemu, na jaki składają się placówki w regionie.

Zadania:

- 1.1.1. Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki.
- 1.1.2. Zapewnienie odpowiednich warunków dla świadczenia usług zdrowotnych przez publiczne zakłady opieki zdrowotnej.
- 1.1.3. Wspieranie rozwoju szpitala miejskiego.
- 1.1.4. Zapewnienie specjalistycznej opieki medycznej dla osób starszych.
- 1.1.5. Wspieranie działań na rzecz opieki nad osobami terminalnie chorymi oraz wymagającymi opieki długoterminowej.
- 1.1.6. Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego.

Dokumenty
powiązane
- wykonawcze

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030

Cel operacyjny:

1.2. Wysoki poziom bezpieczeństwa w Mieście.

Jedną z podstawowych potrzeb człowieka jest bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa. Aby to osiągnąć należy eliminować lub ograniczać negatywne zjawiska i tendencje w tym zakresie oraz przeciwdziałać niedostosowaniu społecznemu.

W mieście działa Miejska Komisja Bezpieczeństwa i Porządku, realizuje ona zadania Prezydenta w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadania określone w ustawach z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa. Obok Prezydenta i przedstawicieli Rady Miasta w jej skład wchodzi podmioty, o których można powiedzieć, że tworzą system zapewnienia mieszkańcom miasta bezpieczeństwa, a mianowicie: Pogotowie Ratunkowe, Państwowa Straż Pożarna, Prokuratura, Policja, Powiatowy Inspektor Sanitarny, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Straż Graniczna, Straż Miejska, Wydział Zarządzania Kryzysowego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel odnosi się do działań Miasta i partnerów we wszystkich sferach związanych z bezpieczeństwem: od zagrożeń drogowych, poprzez zmniejszenie poziomu przestępczości, poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, na minimalizowaniu

skutków klęsk żywiołowych, zabezpieczeniu oraz minimalizacji skutków eksploatacji górniczej kończąc.

Zadania:

- 1.2.1. Stałe monitorowanie stanu bezpieczeństwa i zagrożeń Miasta.
- 1.2.2. Utrzymywanie służb porządkowych, ratowniczych i inspekcji, na poziomie, adekwatnym do potrzeb oraz doskonalenie ich współpracy.
- 1.2.3. Wspieranie i realizacja działań profilaktycznych (informacyjnych, edukacyjnych innych), wpływających na wzrost bezpieczeństwa w Mieście.
- 1.2.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej i wyposażenia służb ratowniczych do aktualnych potrzeb.
- 1.2.5. Poprawa stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta, w tym tworzenie terenów zalewowych.
- 1.2.6. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.
- 1.2.7. Realizacja działań zmierzających do ograniczenia problemu bezdomnych zwierząt.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli Miasta Ruda Śląska na lata 2016-2019
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 – 2030
- Plan zarządzania kryzysowego Miasta Ruda Śląska.
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Ruda Śląska

Cel operacyjny:

1.3. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i tworzenie warunków sprzyjających integracji wspólnot sąsiedzkich.

Potrzeby związane z zamieszkaniem są jednymi z najbardziej podstawowych dla człowieka, Miasto wdraża coraz skuteczniejsze polityki i dobre praktyki w tym zakresie. Ponadto, w ramach tego celu są prowadzone szeroko rozumiane działania rewitalizacyjne związane zarówno z sferą społeczną i infrastrukturalną (budynki i przestrzeń), a także działania prowadzące do unowocześnienia infrastruktury, oszczędności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w mieszkalnictwie.

Zadania:

- 1.3.1. Poprawa stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych, /termomodernizacja, ograniczanie niskiej emisji, wykorzystanie odnawialnych i ekologicznych źródeł energii/.
- 1.3.2. Przygotowana oferta terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
- 1.3.3. Wspierania budownictwa jednorodzinnego.
- 1.3.4. Rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego z uwzględnieniem niezbędnej infrastruktury społecznej.

- 1.3.5. Efektywne wykorzystywanie zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych.
- 1.3.6. Wpieranie inicjatyw wspólnot sąsiedzkich.
- 1.3.7. Zapewnienie podstaw prawnych i organizacyjnych umożliwiających lepsze zagospodarowanie przestrzeni wspólnej przy zaangażowaniu mieszkańców (lokatorów).

Dokumenty
powiązane
- wykonawcze

- Uchwała w sprawie przyjęcia programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska w latach 2017 – 2021
- Program polityki mieszkaniowej Miasta Ruda Śląska do 2030 roku
- Gminny Program Rewitalizacji
- Program renowacji podwórek Miasta Ruda Śląska do 2030 roku
- Projekt optymalizacji użytkowania budynków komunalnych Miasta Ruda Śląska do 2030 roku
- uchwała zmieniająca uchwałę nr PR.0007.151.2014 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych, socjalnych i pomieszczeń tymczasowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Ruda Śląska
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Ruda Śląska
- Uchwała w sprawie przyjęcia regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowej na dofinansowanie osobom fizycznym oraz wspólnotom mieszkaniowym kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne w budynkach mieszkalnych na terenie Miasta Ruda Śląska
- Uchwała nr PR.0007.36.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 19 lutego 2015 r w sprawie określenia warunków udzielania bonifikat przy sprzedaży nieruchomości oraz bonifikat od opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i określenia wysokości stawek procentowych tych bonifikat Uchwała Nr PR.0007.71.2017 z dnia 18.05.2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr PR.0007.36.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 19 lutego 2015 r. (...)

Cel operacyjny:**1.4. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.**

Miasto wspiera i promuje rekreację oraz prowadzenie zdrowego stylu życia i uprawianie sportu.

Wzbogacana jest infrastruktura służąca rekreacji i uprawianiu sportu, organizowane są imprezy dla możliwie jak największej grupy osób. Miasto aktywnie współpracuje z klubami i stowarzyszeniami sportowymi. Imprezy sportowo-rekreacyjne służą również szeroko rozumianej integracji Miasta. Dziedzina ta jest też elementem budowania wizerunku Miasta.

Zadania:

- 1.4.1. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej Miasta umożliwiającej aktywny wypoczynek mieszkańców.
- 1.4.2. Wspieranie różnorodnych form rekreacji dla całych rodzin.
- 1.4.3. Upowszechnianie sportu masowego i aktywnego stylu życia.
- 1.4.4. Rozwijanie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i klubami sportowymi w ramach działań sportowo-rekreacyjnych.
- 1.4.5. Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów we współzawodnictwie sportowym.
- 1.4.6. Doskonalenie i rozszerzanie systemu sportowego szkolenia dzieci i młodzieży.
- 1.4.7. Tworzenie systemu stypendiów dla uzdolnionych sportowców.
- 1.4.8. Rozbudowa i podnoszenie standardu infrastruktury sportowej.
- 1.4.9. Utworzenie centralnego ośrodka szkolenia zapasów w Rudzie Śląskiej.

Cel operacyjny:**1.4. Upowszechnianie i wspieranie edukacji i aktywizacji kulturalnej mieszkańców oraz rozwój instytucji kultury**

Kreatywność wszystkich grup mieszkańców, wraz ze środowiskami artystycznymi, może stać się ważnym czynnikiem rozwojowym miasta. Pełni niezwykle ważną rolę integracyjną, a także niesie ze sobą ważne wartości specyficzne zarówno dla miasta, regionu, jak i wartości uniwersalne. Miasto poprzez rozwój instytucji kultury, organizację imprez kulturalnych i artystycznych stara się zapewnić dostęp jak najszerzej grupie mieszkańców do bogatej oferty programowej, ułatwiającej kontakt z różnymi formami sztuki i trendami w kulturze.

Zadania:

- 1.5.1. Zapewnienie oferty programowej, ułatwiającej mieszkańcom kontakt z różnymi formami sztuki i trendami w kulturze.
- 1.5.2. Niwelowanie barier utrudniających uczestnictwo w kulturze osobom o niższym statusie ekonomicznym (systemy ulg i promocji).

- 1.5.3. Rozwój edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, między innymi poprzez współpracę placówek oświatowych z instytucjami kultury, uczelniami i środowiskami artystycznymi.
- 1.5.4. Promocja czytelnictwa wspierająca jego rozwój.
- 1.5.5. Wzbogacanie zbiorów e-booków i audiobooków oraz zwiększenie ich dostępności, zwłaszcza dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 1.5.6. Wspieranie działalności i rozwoju rudzkiej instytucji kultury, organizacji pozarządowych i prywatnych inicjatyw, zajmujących się kulturą i edukacją kulturalną w Rudzie Śląskiej.
- 1.5.7. Wspieranie rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej, w tym przystosowanie Miejskich bibliotek do nowoczesnych standardów i pełnienie przez nie funkcji dzielnicowych centrów kultury.
- 1.5.8. Wdrażanie nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych w instytucjach kultury.
- 1.5.9. Promocja rudzkiej sztuki i umożliwianie im prezentacji własnych dokonań.
- 1.5.10. Stworzenie systemu stypendiów artystycznych.
- 1.5.11. Wspieranie i kreowanie rudzkiej wydarzeń kulturalnych, stanowiących wizytówkę Miasta (np. Dni Rudy Śląskiej, Rudzka Jesień Kulturalna, Festiwal Orkiestr Dętych, KakauSzale – Fest Literacki itp.).
- 1.5.12. Opracowanie i promocja wydawnictw upowszechniających osiągnięcia kultury Rudy Śląskiej.

Cel strategiczny nr 2

Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.

Cel operacyjny:

2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne

Miasto uprawnione jest do prowadzenia i samodzielnego kreowania polityki przestrzennej oraz ustalania przeznaczenia terenów. Odbywa się to m.in. w drodze uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – dokumentu określającego w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania oraz uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określa między innymi przeznaczenie terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, środowiska, krajobrazu, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, a także zasady kształtowania zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenu.

Polityka przestrzenna zmierza między innymi do kreowania i zachowania ładu urbanistycznego i przestrzennego, powiązania dzielnic Miasta w taki sposób aby przestrzenie tworzyły harmonijną całość. Uwzględnia ona wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne i wspomaga zrównoważony rozwój miasta.

Miasto dąży do projektowania w taki sposób, by przestrzenie, budynki i obiekty były z zasady dostępne dla każdego – wtedy niepotrzebne jest ich dostosowywanie

do specjalnych potrzeb. Miasto stara kreować wielofunkcyjne przestrzenie dla zapewnienia m.in. funkcji związanych z integracją społeczną.

Zadania:

- 2.1.1. Dbałość o zachowanie ładu urbanistycznego i powiązanie przestrzenne dzielnic Miasta.
- 2.1.2. Kreowanie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców, sprzyjających integracji społecznej. Dostosowanie infrastruktury miejskiej do wszystkich uczestników (np. niepełnosprawni, rodzice z małymi dziećmi, osoby starsze).
- 2.1.3. Zagospodarowane tereny i obiekty przemysłowe.
- 2.1.4. Przystosowywanie wybranych przestrzeni publicznych do pełnienia funkcji rekreacyjnych.
- 2.1.5. Pielęgnowanie i utrzymanie terenów zieleni w Mieście, w tym rewitalizacja i pielęgnacja istniejących parków miejskich.
- 2.1.6. Utrzymywanie estetyki przestrzeni publicznych.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Cel operacyjny:

2.2. Dobrze skomunikowane Miasto

Ruda Śląska jest ważnym węzłem komunikacyjnym przez Miasto przebiega autostrada A4, oraz Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ). Budowana trasa N-S, ma tworzyć bezkolizyjne połączenie Drogowej Trasy Średnicowej z autostradą A4. Celem trasy jest również usunięcie ruchu tranzytowego oraz lokalnego transportu towarów z odcinka ul. 1 Maja (droga wojewódzka DW 925) przebiegającego na całej długości w zwartej zabudowie.

Miasto stara się aktywnie wpływać na jakość komunikacji publicznej w Mieście i Metropolii i współpracuje z jej organizatorem. Docelowo jej jakość, dostępność, częstotliwość kursów i niezawodność powinny być realną alternatywą dla indywidualnej komunikacji samochodowej.

Budowany jest system ścieżek i szlaków rowerowych, który ma stać się częścią metropolitalnego systemu służącego zarówno celom komunikacyjnym, jak i rekreacji.

Zadania:

- 2.2.1. Dokończenie budowy trasy N-S i budowa obwodnic dzielnicowych.
- 2.2.2. Dostosowywanie sieci dróg do aktualnych potrzeb, w tym kontynuacja programu likwidacji dróg gruntowych.
- 2.2.3. Budowa centrum przesiadkowego.
- 2.2.4. Doskonalenie systemu komunikacji publicznej i współpraca z organizatorami komunikacji publicznej.

- 2.2.5. Likwidowanie barier technicznych w komunikacji publicznej (np. niepełnosprawni, rodzice z małymi dziećmi, osoby starsze).
- 2.2.6. Rozbudowywanie sieci dróg rowerowych i szlaków pieszo-rowerowych - tworzenie spójnego systemu ścieżek rowerowych połączonego ze ścieżkami w sąsiednich miastach.
- 2.2.7. Stworzenie systemu parkingowego oraz budowa nowoczesnych parkingów i garaży i modernizowanie istniejących.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Studium transportowe
- Studium Transportowe Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego

Cel operacyjny:

2.3. Dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje.

Miasto jest otwarte na inwestorów i tworzy bogatą i zdywersyfikowaną ofertę terenów inwestycyjnych. Szczególnie ważne dla rozwoju są inwestycje typu greenfield i brownfield na cele gospodarcze oraz inwestycje w budownictwo mieszkaniowe, gminne, społeczne, komercyjne i indywidualne.

Zadania:

- 2.3.1. Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje
- 2.3.2. Współpraca z przedsiębiorcami górniczymi, Spółką Restrukturyzacji Kopalń i innymi podmiotami w zakresie zagospodarowania i przejmowania zgodnie z interesem i potrzebami Miasta terenów i obiektów.
- 2.3.3. Tworzenie stref gospodarczych.

Cel operacyjny:

2.4. Zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne.

Cel dotyczy realizacji programów miejskich w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska i obszarów cennych przyrodniczo, jak i ograniczeniem zanieczyszczenia i jego źródeł, a także ochrony przed hałasem. Dotyczy również świadomości ekologicznej wyrażającej się m.in. w takich postawach jak segregacja odpadów, indywidualne wybory związane z wykorzystaniem nowoczesnych, ekologicznych i/lub odnawialnych źródeł energii oraz innych technologii proekologicznych.

Zadania:

- 2.4.1. Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.
- 2.4.2. Zagospodarowywanie i oczyszczanie na cele rekreacji cieków i zbiorników wodnych, obszarów leśnych oraz terenów zielonych lub renaturyzacja w zależności od uwarunkowań (przy współpracy z ich właścicielami lub administratorami).

- 2.4.3. Utrzymywanie dużej powierzchni terenów zielonych, w tym utrzymanie wysokiego poziomu lesistości.
- 2.4.4. Zapobieganie postępującej synantropizacji niektórych gatunków zwierząt.
- 2.4.5. Ścisła współpraca władz Miasta z przedsiębiorcami górnictwami w celu zminimalizowania negatywnych skutków eksploatacji węgla.
- 2.4.6. Zapobieganie i minimalizowanie zagrożeń ekologicznych i zdrowotnych (np. oczyszczanie ścieków, ograniczanie niskiej emisji, zachowane dopuszczalne poziomy hałasu, usuwanie azbestu).
- 2.4.7. Wdrożenie i promocja proekologicznych i efektywnych rozwiązań w zakresie gospodarki energetycznej - wysoki stopień wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
- 2.4.8. Rozbudowywanie systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci wodociągowej oraz zagospodarowanie wód deszczowych.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Powiatowy Program Ochrony Środowiska na lata 2015-2018
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Ruda Śląska
- Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Miasta Ruda Śląska
- Miejski Plan adaptacji do zmian klimatu

Cel operacyjny:

2.5. Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura miejska

Miasto planuje inwestycje w sposób racjonalny, efektywny i ma na uwadze potrzeby społeczne, a także przyszłe koszty jej utrzymania. Infrastruktura jest też narzędziem do świadczenia wysokiej jakości usług publicznych.

Zadania:

- 2.5.1. Rozbudowa infrastruktury społecznej, utrzymanie dobrego stanu technicznego i funkcjonalności placówek oświatowych, służby zdrowia, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji.
- 2.5.2. Budowa infrastruktury Smart City
- 2.5.3. Sprawny, funkcjonalny i dostosowany do potrzeb system wodociągowo-kanalizacyjny.
- 2.5.4. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, z uwzględnieniem wymiany i modernizacji źródeł ciepła i OZE.
- 2.5.5. Racjonalizacja oświetlenia dróg i innych miejsc użyteczności publicznej - wymiana oświetlenia na energooszczędne.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Powiatowy Program Ochrony Środowiska na lata 2015-2018
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Ruda Śląska

- Miejski Plan adaptacji do zmian klimatu
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2018 - 2021" będących w posiadaniu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej

Cel strategiczny nr 3

Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta

Całokształt duchowego i materialnego dorobku społeczeństwa miasta to wartości integrujące społeczność. Jest to jeden z najważniejszych potencjałów miasta. Zabytki kultury materialnej są istotnym wyróżnikiem Miasta. Szczególnym wyróżnikiem są obiekty postindustrialne takie jak Wielki Piec, Szyb Mikołaj, Szyb Andrzej, Dworzec Kolejowy w Chebziu, osiedla robotnicze i specyficzne układy urbanistyczne.

Cel operacyjny:

3.1. Budowanie tożsamości lokalnej.

Zadania:

- 3.1.1. Pielęgnowanie i kultywowanie tradycji i zwyczajów lokalnych i regionalnych.
- 3.1.2. Wspieranie działań zmierzających do wzmacniania więzi z Miastem, przy poszanowaniu tożsamości dzielnicowej, w tym pielęgnowanie i promowanie zwyczajowego nazewnictwa.
- 3.1.3. Stosowanie nazewnictwa zawierającego nazwę Miasta i dzielnicy (np. przy oznakowaniu Miasta).
- 3.1.4. Włączanie placówek oświatowych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów do działań związanych z popularyzacją wiedzy o historii, kulturze i tradycji lokalnej.
- 3.1.5. Promowanie działań budujących i rozwijających poczucie dumy z bycia rudzianinem.

Cel operacyjny:

3.2. Wykorzystany potencjał dóbr kultury.

Zadania:

- 3.2.1. Wykorzystywanie potencjału kulturowego do promocji i rozwoju Miasta.
- 3.2.2. Utrzymywanie samorządowych instytucji kultury oraz wspieranie pozostałych instytucji kultury działających na terenie Miasta.
- 3.2.3. Współpraca z sąsiednimi miastami w zakresie wykorzystania dóbr kultury.
- 3.2.4. Oznakowanie i promocja obiektów zabytkowych i miejsc historycznych.

Cel operacyjny:

3.3. Poprawa stanu zachowania zabytków wraz z włączeniem ich w rozwój gospodarczy i społeczny Miasta.

Zadania:

- 3.3.1. Porządkowanie sytuacji formalno-prawnej zabytków.
- 3.3.2. Rewitalizowanie historycznych części Miasta.
- 3.3.3. Edukowanie właścicieli obiektów zabytkowych w zakresie użytkowania tych obiektów oraz możliwości dofinansowania remontów.
- 3.3.4. Stworzenie szlaków tematycznych traktu rudzkie np. Trakt Rudzki, wielkich rodów przemysłowych, zabytków militarnych itp.
- 3.3.5. Znajdowanie nowych funkcji dla obiektów zabytkowych i przemysłowych (niezagospodarowanych).
- 3.3.6. Współpraca z sąsiednimi Miastami w zakresie wykorzystania obiektów przemysłowych i zabytkowych.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Ruda Śląska

Cel strategiczny nr 4

Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta

Cel operacyjny:

4.1. Wysoki poziom edukacji w Mieście

Edukacja jest jedną ze strategicznych dziedzin funkcjonowania Miasta. Jej wysoki poziom jest z jednej strony celem samym w sobie, a z drugiej jest narzędziem budowania wysokiego kapitału ludzkiego. Miasto kształtując ofertę edukacyjną bierze pod uwagę potrzeby rynku pracy, a jednocześnie stara się zaspokajać aspiracje edukacyjne mieszkańców.

Realizacja zadań edukacyjnych rozumiana jest tu bardzo szeroko i dotyczy również m.in. wychowania, kształtowania postaw prospołecznych, proekologicznych, przedsiębiorczości, edukacji regionalnej, zdrowego trybu życia oraz kształtowania i promowania umiejętności, postaw cech składających się na wysoki kapitał społeczny. Wysoki poziom edukacji wyrażony nie tylko w rankingach osiągniętych wyników z poszczególnych przedmiotów, ale również związany z pracą z dziećmi, młodzieżą i słuchaczami sprzyja budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, pozytywnie rozumianego patriotyzmu lokalnego i przywiązania do małej ojczyzny, jak i wykorzystania narzędzi smart city i e-administracji.

Należy pamiętać, że szeroko rozumiana oferta edukacyjna jest w stałym dialogu z otoczeniem. Na względzie należy mieć również to, że programy nauczania nie są kształtowane na szczeblu samorządowym.

Miasto stara się o wysoki poziom infrastruktury i dostosowuje sieć szkół do potrzeb zgodnie z wymogami prawa.

Zadania:

- 4.1.1. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb indywidualnych i rynku pracy.
- 4.1.2. Zwiększenie dostępności przedszkoli i podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej.
- 4.1.3. Wspieranie kadry pedagogicznej w osiągnięciu wysokich standardów kształcenia oraz popieranie różnorodności metod, form pracy.
- 4.1.4. Rozwijanie przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych wśród uczniów.
- 4.1.5. Wspieranie nawiązywania kontaktów i współpracy pomiędzy szkołami w ramach europejskiej przestrzeni edukacyjnej.
- 4.1.6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, dostosowanie oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb dziecka w kontekście dzieci słabszych.
- 4.1.7. Dostosowanie oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb dzieci szczególnie uzdolnionych.
- 4.1.8. Placówki kształcenia zawodowego posiadające ofertę kształcenia w zawodach dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
- 4.1.9. Infrastruktura i baza dydaktyczna placówek oświatowych dostosowana do wymogów nowoczesnego kształcenia.
- 4.1.10. Doskonalenie systemu poradnictwa i doradztwa zawodowego w Mieście.
- 4.1.11. Przygotowanie młodzieży do kontynuacji nauki zawodu oraz nauki w szkołach wyższych.
- 4.1.12. Poprawa skuteczności kształcenia praktycznego w szkołach ponadpodstawowych.
- 4.1.13. Tworzenie warunków organizacyjnych sprzyjających podejmowaniu przez szkoły współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.
- 4.1.14. Promowanie oferty oświatowej Miasta.
- 4.1.15. Rozwijanie i promowanie oferty podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych.
- 4.1.16. Wspieranie i zachęcanie pracodawców do przyjmowania uczniów i studentów na praktyki zawodowe.
- 4.1.17. Tworzenie przyjaznego klimatu do funkcjonowania w Mieście szkół wyższych i ich współpracy z placówkami oświatowymi.

Cel operacyjny:**4.2. Rozwój i umacnianie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego**

Spółeczeństwo obywatelskie tworzą obywatele – osoby świadome swoich praw i obowiązków, mające poczucie wspólnoty interesów, celów i wreszcie potrafiące podejmować wspólnie działania, aby cele zrealizować. Miasto prowadzi aktywny dialog z mieszkańcami, współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz promuje działania pro publico bono.

Zadania:

- 4.2.1. Wspieranie i promowanie aktywnych postaw mieszkańców i społeczności lokalnych.
- 4.2.2. Zwiększanie udziału społeczeństwa w zarządzaniu Miastem, między innymi poprzez różne formy dialogu społecznego i udział w planowaniu budżetu.
- 4.2.3. Rozwój edukacji obywatelskiej w szkołach.
- 4.2.4. Tworzenie i wspieranie lokalnych ośrodków aktywizujących i integrujących społeczności lokalne (instytucje + przestrzeń).

- 4.2.5. Rozwój i promocja usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną.
- 4.2.6. Zwiększanie aktywności mieszkańców w zakresie korzystania z nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych w sferze publicznej.
- 4.2.7. Wspieranie i rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Miasta i na rzecz jego mieszkańców.
- 4.2.8. Promowanie dobrych praktyk i zachowań prospołecznych, rozwój i promocja idei wolontariatu.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Program Współpracy Miasta Ruda Śląska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Cel operacyjny

4.3. Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego Miasta

Miasto prowadzi aktywną politykę społeczną. Jej celem jest wspieranie integracji społecznej i zapobieganie zjawiskom wykluczenia bez względu na ich przyczynę. Ważnym narzędziem jest szeroko rozumiana pomoc społeczna. Wykorzystywane są nowoczesne i efektywne narzędzia pracy socjalnej.

Zadania:

- 4.3.1. Rozwijanie efektywnego systemu pomocy i integracji społecznej.
- 4.3.2. Zbudowanie systemu diagnozy i monitorowania problemów społecznych w Mieście.
- 4.3.3. Wdrażanie i rozwój efektywnych metod pracy socjalnej i form wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 4.3.4. Wspieranie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.
- 4.3.5. Wspieranie działań umożliwiających aktywność i integrację społeczną wszystkich grup społecznych szczególnie osób starszych.
- 4.3.6. Zintegrowana pomoc rodzinie, w tym rodzinie wieloproblemowej i rodzinie w kryzysie.
- 4.3.7. Rozwój różnych form pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej).
- 4.3.8. Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.
- 4.3.9. Wspieranie ośrodków (miejsc) i rozwój programów wsparcia młodzieży z problemami.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030

Cel operacyjny

4.4. Stabilność demograficzna Miasta

Ruda Śląska, podobnie jak inne miasta boryka się ze zjawiskiem depopulacji, ponadto miasto poddane jest silnej konkurencji ze strony innych ośrodków jeśli chodzi o pozyskanie nowych mieszkańców. Miasto aktywnie zachęca do osiedlenia się i związania z Rudą Śląską. Prowadzone są działania zmierzające do tego, aby mieszkańcy czuli się w Rudzie Śląskiej jak najlepiej.

Zadania:

- 4.4.1. Zapewnianie dostępności opieki przedszkolnej i żłobków.
- 4.4.2. Opracowanie programu promocji Miasta w celu zatrzymania obecnych i pozyskania nowych mieszkańców.
- 4.4.3. Rozwijanie rynku pracy celem zatrzymania wykwalifikowanych kadr.

Cel strategiczny nr 5

Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.

Cel operacyjny

5.1. Wzrost liczby miejsc pracy w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP).

Sektor Małych i Średnich Przedsiębiorstw ma coraz większy wkład w budowę dobrobytu społecznego. Dane pokazują, że firmy te wytwarzają coraz większą część PKB. Ich rozwój prowadzi do poprawy konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz dywersyfikacji branżowej. Miasto wspiera przedsiębiorczość mieszkańców za pomocą dostępnych narzędzi.

Zadania:

- 5.1.2. Ułatwienie startu MŚP - szybka obsługa („zielona karta dla przedsiębiorców”).
- 5.1.3. Promowanie przez Miasto ofert instytucji wspierających potencjalnych przedsiębiorców
- 5.1.4. Stworzenie unikatowej oferty dla start-upów
- 5.1.5. Wspieranie przedsiębiorczości poprzez odpowiednie rozwiązania w zakresie podatków i opłat lokalnych.
- 5.1.6. Rozwijanie narzędzi finansowego wsparcia (dotacje, pożyczki) przedsiębiorców przez instytucje otoczenia biznesu.
- 5.1.7. Promowanie oraz praktyczne uczenie przedsiębiorczości
- 5.1.8. Pozyskiwanie profesjonalnych, doświadczonych praktyków przedsiębiorczości, którzy będą mogli wspierać osoby rozpoczynające lub chcące rozwijać działalność gospodarczą
- 5.1.9. Stworzenie jednego miejsca w Internecie, na urzędowej stronie Miasta, które będzie integrowało informacje ważne dla przedsiębiorców (w tym aktualne informacje o terenach inwestycyjnych i dostępnych lokalach)

Cel operacyjny

5.2. Stwarzanie przyjaznego klimatu wokół dużych przedsiębiorstw, działających w Mieście.

Silna baza ekonomiczna miasta jest jednym z podstawowych czynników rozwoju Miasta. Duże i stabilne przedsiębiorstwa zapewniają stabilne miejsca pracy, możliwości kooperacji dla innych firm. Rozpoznawalne marki utożsamiane z miastem przyczyniają się także do lepszej rozpoznawalności miasta.

Zadania:

- 5.2.1 Utrzymanie wysokiego poziomu rozwoju kluczowych przedsiębiorstw w Mieście (z branży górniczej, metalowej, energetycznej, spożywczej i logistycznej).
- 5.2.2. Wspieranie inwestycji związanych z dywersyfikacją miejskiej gospodarki m.in. nowe technologie, przemysł czasu wolnego.
- 5.2.3. Wspieranie rudzkich przedsiębiorców w ubieganiu się o środki zewnętrzne na rozwój przedsiębiorstw.

Cel operacyjny

5.3. Zwiększenie równowagi na rynku pracy.

Miasto może wpływać na sytuację na rynku pracy poprzez stosowanie odpowiednich instrumentów. Aktywna polityka rynku pracy ma na celu zwiększenie szans bezrobotnego na uzyskanie, utrzymanie zatrudnienia. Pozwala także na lepsze dopasowanie osób do wykonywanych zawodów. Dzięki stosowaniu instrumentów rynku pracy skraca się również czas pozyskiwania pracowników przez pracodawców na wakaty.

Zadania:

- 5.3.1. Stałe prowadzenie badań i prognozowanie rynku pracy.
- 5.3.2. Elastyczna reakcja na zmiany na rynku, polegająca m.in. na dostosowywaniu na bieżąco instrumentów rynku pracy, zakresu szkoleń do jego potrzeb.
- 5.3.3. Rozwinięcie systemu i zwiększanie efektywności doradztwa zawodowego.
- 5.3.4. Tworzenie platformy współpracy pomiędzy systemem poradnictwa i szkolenia zawodowego a przedsiębiorcami.
- 5.3.5. Tworzenie sprzyjających warunków do zatrudniania osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób młodych oraz 50+.

Cel operacyjny

5.4. Zwiększona atrakcyjność inwestycyjna Rudy Śląskiej.

Atrakcyjność inwestycyjna ma wielowymiarowy charakter. Miasto wykorzystuje swoje atuty i przedstawia korzyści inwestowania takie jak: dostępność transportowa, położenie w centrum aglomeracji, koszty pracy, wielkość rynku zbytu i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. Rozwijana jest profesjonalna obsługa inwestorów i stwarzany jest pozytywny klimat wokół inwestorów i firm działających w Mieście.

Zadania:

- 5.4.1. Wdrożenie aktywnej polityki Miasta w zakresie pozyskiwania inwestorów (min. poprzez podatki i opłaty lokalne).
- 5.4.2. Stałe dysponowanie profesjonalną zdywersyfikowaną i zintegrowaną ofertą (Miasta i innych podmiotów) dla inwestorów, w tym dotyczącą terenów uzbrojonych.
- 5.4.3. Rozwijanie profesjonalnej obsługi inwestorów potencjalnych i działających w Mieście.
- 5.4.4. Włączenie do promocji inwestycyjnej Miasta firm już działających.

**Dokumenty
powiązane
- wykonawcze**

- Strategia Promocji Miasta Ruda Śląska /w przygotowaniu/

Cel operacyjny

5.5. Atrakcyjny wizerunek Rudy Śląskiej

Budowanie atrakcyjnego wizerunku miasta jest istotnym narzędziem rozwoju. Sprzyja on pozyskiwaniu inwestorów i nowych mieszkańców. Tworzy sprzyjający klimat wokół miasta. Dzięki niemu mieszkańcy bardziej utożsamiają się z miastem. Na jego wizerunek wpływają celowe zabiegi z zakresu marketingu i PR, subiektywne odczucia mieszkańców, odwiedzających inwestorów itp. jak i uwarunkowania historyczne, geograficzne, kulturowe itp.

Jednym z czynników, dających przewagę konkurencyjną jest silna marka. Jest ona czymś znacznie istotniejszym niż tylko znak graficzny, zawiera w sobie pozytywne przesłanie, skojarzenia, niesie wiele pozytywnych wartości, jest obietnicą zapewnienia wysokiej jakości i wartości, które marka reprezentuje.

Zadania:

- 5.5.1. Zbudowanie silnej marki Miasta.
- 5.5.2. Budowanie wizerunku Rudy Śląskiej na tradycji śląskiej.
- 5.5.3. Budowanie wizerunku na sporcie i rekreacji.
- 5.5.4. Wykorzystanie w promocji Miasta ważnych postaci historycznych, związanych z Miastem (np. Karol Godula, wielkie rody przemysłowe).

- 5.5.5. Wykreowanie imprezy wizerunkowej Rudy Śląskiej o zasięgu co najmniej krajowym.
- 5.5.6. Stworzenie zintegrowanego systemu informacji w Mieście i o Mieście, adresowanego do różnych grup odbiorców.

Cel operacyjny

5.6. Rozwinięta oferta instytucji otoczenia biznesu i współpraca między przedsiębiorcami.

Miasto za pośrednictwem firm i instytucji szeroko rozumianego otoczenia biznesu miasto wspiera rozwój gospodarczy. W ramach swoich możliwości sprzyja integracji środowisk biznesowych. Wspieranie podmiotów otoczenia biznesu przyczynia się do ich rozwoju i tworzenia unikalnej oferty dla biznesu i osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą. Instytucje te i firmy są czynnikiem integracji środowisk gospodarczych.

Zadania:

- 5.6.1. Wspieranie instytucji otoczenia biznesu w realizacji ich zadań statutowych.
- 5.6.2. Utrwalenie współpracy instytucji otoczenia biznesu w Mieście.
- 5.6.3. Utrzymywanie i rozwój zaawansowanych powiązań sieciowych instytucji otoczenia biznesu w skali lokalnej, krajowej i globalnej.
- 5.6.4. Promowanie i wspieranie inicjatyw klastrowych.
- 5.6.5. Wspieranie rozwoju samorządu gospodarczego.
- 5.6.6. Upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie współpracy przedsiębiorstw.

Skuteczna i niekonfliktowa realizacja celów strategicznych i celów operacyjnych wymaga zachowania siedmiu zasad rozwoju. Są to zasady, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu przedsięwzięć strategicznych służących wdrażaniu strategii. Poniżej zaprezentowano listę zasad wraz z ich treścią (numeracja zasad nie ma na celu ich hierarchizowania a jedynie uporządkowanie).

**Zasady rozwoju
Miasta**

Tabela 2. Zasady rozwoju miasta Ruda Śląska

Zasada 1: Partycypacja społeczna	W realizacji strategii dążyć należy do jak największego zaangażowania społeczności lokalnych. Istotą tej zasady jest: ▪ wzmocnienie realnej samorządności, w której mieszkańcy są beneficjentami i kreatorami procesów rozwoju lokalnego, ▪ dostosowywanie konkretnych rozwiązań wdrażających strategię do realnych oczekiwań i aspiracji mieszkańców, ▪ uzupełnianie środków z budżetu lokalnego o potencjały, kreatywność i energię mieszkańców, ▪ dostarczanie mieszkańcom pełnej wiedzy o Mieście oraz ich edukowanie w zakresie rozwoju lokalnego, ▪ łączenie kompetencji różnych sektorów w przedsięwzięciach służących rozwojowi Miasta.

Zasada 2: Metropolizacja	Głównym potencjałem do wykorzystania w horyzoncie strategicznym, a równocześnie wyzwaniem, któremu Miasto stawić musi czoła są procesy metropolizacji zachodzące w ramach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Zasada metropolizacji wiąże się z: ▪ poszukiwaniem przez Miasto specjalizacji mieszkaniowej, gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej itp. stanowiących uzupełnienie w ramach systemu metropolitalnego, ▪ udostępnianiem mieszkańcom Miasta udogodnień, które oferują inne miasta metropolii, w tym przez powiązania infrastrukturalne, ▪ wykorzystywaniem potencjałów, które oferują inne miasta metropolii, ▪ integracją polityki lokalnej i planowania z procesami zachodzącymi w metropolii, ▪ wspólnym budowaniu atrakcyjności w otoczeniu.
Zasada 3: Rewitalizacja	Ruda Śląska poświęca wielką uwagę działaniom rewitalizacyjnym. Jest to warunkowane przejściem do kolejnej fazy rozwoju lokalnego: opierającej się na wykorzystywaniu wiedzy oraz odpowiadającej na zmieniające się oczekiwania społeczne. Zasada rewitalizacji zwraca uwagę na konieczność: ▪ ponownego wykorzystywania potencjałów, które utraciły swoje pierwotne znaczenie, ▪ nowego spojrzenia na przestrzeń Miasta, kształtowania nowego ładu przestrzennego, ▪ łączenia działań infrastrukturalnych z działaniami aktywizującymi podmioty lokalne, ▪ koncentracji uwagi i środków na kluczowych problemach i wyzwaniach stojących przed Miastem, ▪ włączania w procesy rozwoju grup społecznych, które z różnych względów podlegają zjawiskom marginalizacji.
Zasada 4: Równoważenie	Zasada równoważenia rozwoju należy do tych reguł, które wyznaczają sposób realizacji wszystkich istotnych współczesnych dokumentów strategicznych. W przypadku Rudy Śląskiej równoważenie rozwoju oznacza: ▪ pogłębianie wśród podmiotów lokalnych świadomości na temat procesów decydujących o środowisku przyrodniczym, ▪ ograniczanie negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze, ▪ przywracanie wartości ekosystemów w Mieście, ▪ ograniczanie wykorzystywania przestrzeni na cele degradujące walory przyrodnicze i kulturowe (kierowanie się koncepcją miasta zwartej), ▪ rozwijanie zdolności do wykorzystywania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na rzecz rozwoju społeczno-ekonomicznego ▪ dostosowanie do zmian klimatu zgodnie z planami adaptacji do zmian klimatu.
Zasada 5: Innowacja	Rozwój Miasta Ruda Śląska związany jest przede wszystkim ze zdolnością do osiągania nowej jakości. Innowacje są postrzegane w strategii rozwoju miasta jako droga do:

	▪ kształtowania nowych relacji społecznych i nowych reguł współpracy, ▪ tworzenia nowej gospodarki opierającej się na wartościach intelektualnych, ▪ postrzegania potencjałów Miasta w nowatorski sposób, w szczególności zasobów kulturowych, wiedzy, przedsiębiorczości mieszkańców, ▪ poszerzania przestrzeni szans dla mieszkańców, wykorzystywania ich kreatywności i energii, ▪ ustalenia nowego sposobu funkcjonowania ludzi, instytucji, organizacji.
Zasada 6: Smart City	Miasto Ruda Śląska w kolejnych latach powinno w jak największym stopniu wykorzystywać lokalny i metropolitalny potencjał technologiczny. Zasada <i>smart city</i> przenika inne wymienione zasady. Ruda Śląska jako miasto <i>smart</i> to: ▪ ośrodek, w którym wykorzystywane są nowoczesne technologie na rzecz świadczenia usług publicznych, ▪ miasto wzbogacania i lepszego udostępniania przestrzeni przez technologie informatyczne, ▪ wspólnota mieszkańców zdolnych do wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań informatycznych, ▪ miasto wykorzystywania rozwiązań informatycznych na rzecz upodmiotowienia mieszkańców, ▪ miasto generowania rozwiązań typu <i>smart</i> atrakcyjnych w skali ponadlokalnej, możliwych do upowszechniania na poziomie metropolii.
Zasada 7: Miasto uczące się	Zasada miasta uczącego się nawiązuje do dynamiki procesów decydujących o rozwoju lokalnym. W strategii rozwoju Miasta zasada ta zwraca uwagę na konieczność generowania rozwiązań wdrożeniowych, które: ▪ prowadzą do wspólnego korzystania przez podmioty lokalne z posiadanej wiedzy i umiejętności, ▪ umożliwiają oparcie procesu wdrażania na wiedzy i oczekiwaniach mieszkańców, ▪ zapewniają elastyczność wdrażania dokumentu, ▪ zmierzają do stałego doskonalenia procedur wdrożeniowych.

7. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych – analiza SWOT

Istota i sposób opracowania analizy SWOT ←

Czynniki analizy SWOT ←

Analiza SWOT zamieszczona w niniejszym rozdziale stanowi technikę pozwalającą na uporządkowanie głównych uwarunkowań rozwoju w kontekście ich wpływu na realizację celów rozwoju Miasta. Kryterium zakwalifikowania danego czynnika do odpowiedniej grupy czynników analizy SWOT jest więc jego oddziaływanie na możliwości osiągnięcia konkretnego celu.

***Istota analizy
SWOT***

Struktura celów w strategii rozwoju Miasta Ruda Śląska jest wielowymiarowa i wielodziedzinowa. Powoduje to, że na realizację każdego celu wpływa inny zbiór uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Stąd też, analiza SWOT została wykonana odrębnie dla każdego z celów strategicznych. Czynniki w analizie SWOT podzielono w następujący sposób:

- **SILNE STRONY [STRENGTHS (S)]:**
wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) pozytywny wpływ na rozwój Miasta, wyróżniające Miasto w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego przyszłego rozwoju, podnoszące jego atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających;
- **SŁABOŚCI [WEAKNESSES (W)]:**
wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) negatywny wpływ na rozwój Miasta, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach, obniżające pozycję Miasta zarówno w oczach mieszkańców, jak i podmiotów zewnętrznych;
- **SZANSE [OPPORTUNITIES (O)]:**
czynniki w otoczeniu sprzyjające (lub mogące sprzyjać) rozwojowi Miasta i osiągnięciu wyznaczonych celów, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju;
- **ZAGROŻENIA [THREATS (T)]:**
czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać) rozwój Miasta i osiągnięciu wyznaczonych celów, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju Miasta dziedzinach.

W kolejnej tabeli zestawiono czynniki analizy SWOT zaznaczając znakiem „X” cele, na które dany czynnik oddziałuje.

Tabela 3. Analiza SWOT w układzie celów strategicznych miasta Ruda Śląska

Czynniki	Cele strategiczne				
	Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju,	Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami	Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.	Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.	Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.
Silne strony					
S1. Położenie Miasta w sercu Metropolii	x	x	x		x
S2. Duży potencjał terenów pod zabudowę mieszkaniową	x	x			
S3. Atrakcyjne tereny inwestycyjne	x				x
S4. Gęsta sieć komunikacyjna kształtująca wysoką spójność transportową Miasta	x	x			x
S5. Mieszkańcy Miasta – ich potencjał, umiejętności, pasje	x		x	x	x
S6. Wysoki poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy Miasta	x	x		x	
S7. Silne poczucie tożsamości lokalnej i przywiązania do Miasta			x	x	
S8. Konsekwentna realizacja programu preferencyjnej sprzedaży działek pod budownictwo jednorodzinne	x	x		x	x
S9. Znaczna powierzchnia terenów zieleni, w tym lasów, zadrzewień tworzące duży potencjał obszarów rekreacyjnych		x			
S10. Duża liczba obiektów zabytkowych, w tym obiektów militarnych obszaru warownego „Śląsk” oraz postindustrialnych (m.in. Wielki Piec)		x	x		
S11. Duża liczba atrakcyjnych obiektów sportowych	x			x	
S12. Działalność instytucji otoczenia biznesu: Rudzka Agencja Rozwoju Inwestor, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości, Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny				x	x
S13. Wysoka aktywność władz Miasta w zakresie realizacji projektów prorozwojowych	x	x	x	x	x
Słabe strony					
W1. Niski stopień aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców				x	x
W2. Słaba kooperacja między przedsiębiorcami lokalnymi					x
W3. Niski udział osób z wyższym wykształceniem na rynku pracy				x	x

W4.	Szkody górnicze wpływające zarówno na jakość życia jak i możliwości inwestycyjne w Mieście	x	x			x
W5.	Policentryczny układ Miasta z nieczytelnym centrum	x	x			x
W6.	Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych i postojowych	x	x			
W7.	Duża powierzchnia terenów zdegradowanych i przemysłowych	x	x			x
W8.	Niezadawalający stan dróg gminnych	x	x			x
W9.	Rozproszenie własnościowe utrudniające proces rewitalizacji części obiektów przemysłowych i zabytkowych	x		x		
W10.	Postępująca degradacja tkanki zabytkowej w wyniku braku remontów oraz dewastacji	x		x		
W11.	Niska jakość powietrza wynikająca głównie z niskiej emisji	x	x			
W12.	Pogarszająca się struktura demograficzna Miasta, w tym ujemny przyrost naturalny	x			x	x
W13.	Niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach	x			x	
W14.	Zły stan techniczny części obiektów sportowych	x	x			
W15.	Ograniczone możliwości organizacji dużych imprez sportowych i masowych	x				
W16.	Negatywny wizerunek - Ruda Śląska miastem kopalń	x				x
W17.	Ograniczone możliwości finansowe Miasta prowadzenia działań rewitalizacyjnych i inwestycyjnych w skali odpowiadającej realnym potrzebom	x	x	x	x	x
O1.	Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej	x				x
O2.	Silne powiązania funkcjonalne miast Metropolii oraz integracja organizacyjna – powstanie związku metropolitalnego	x				x
O3.	Duży rynek pracy w Metropolii Górnośląskiej	x				x
O4.	Rosnące zdolności inwestycyjne przedsiębiorstw	x				x
O5.	Położenie Metropolii na przebiegu ważnych szlaków transportowych w tym sieci TNT		x			x
O6.	Rozwój produktu turystycznego opartego na dziedzictwie przesyłowym regionu - Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego			x		x
O7.	Duża koncentracja przemysłu, w tym o wysokim stopniu zawansowania technologicznego na obszarze regionu					x
O8.	Rozwój i dostępność do innowacji/nowych technologii					x
O9.	Dostępność środków UE i innych źródeł	x	x	x	x	
O10.	Duży potencjał naukowy instytucji regionu	x			x	x
O11.	Duża dostępność instytucji otoczenia biznesu w Metropolii	x			x	x
T1.	Wysoka konkurencyjność innych miast Metropolii	x				x

<i>T2. Negatywny wizerunek województwa śląskiego jak regionu o niskiej jakości życia</i>	x				x
<i>T3. Ogólnoregionalne niekorzystne tendencje demograficzne i starzenie się społeczeństwa</i>	x			x	
<i>T4. Regulacje prawne utrudniające efektywne oddziaływanie na właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych w zakresie wykonywania remontów</i>		x	x		
<i>T5. Prowadzenie działalności górniczej metodą na zawal</i>		x			
<i>T6. Bardzo duża konkurencja i niestabilna sytuacja na rynku węgla i wyrobów metalowych</i>	x				x
<i>T7. Niekorzystna polityka UE w odniesieniu do węgla, jako surowca energetycznego</i>	x				x
<i>T8. Niestabilność i restrykcyjność prawa</i>		x	x		x

W oparciu o przeprowadzone analizy ilościowe oraz jakościowe oraz w wyniku warsztatów strategicznych można sformułować kluczowe procesy przebiegające w Mieście i w jego otoczeniu oraz ich wpływ na rozwój Miasta skutki tych procesów.

reindustrializacja gospodarki	•poprawa aktywności zawodowej •wzmocnienie bazy ekonomicznej miasta •poprawa atrakcyjności inwestycyjnej
eksploatacja górnicza	•szkody górnicze, dewastacja środowiska, •straty wizerunkowe, •miejsca pracy
transformacja energetyczna	•zmniejszenie emisji, •zmniejszenie zapotrzebowania na energię
cyfryzacja gospodarki	•rynek pracy – spadek zapotrzebowania na produkcyjne miejsca pracy, •powstanie niszy dla nowych firm
wykorzystanie dziedzictwa kulturowego	•wzrost jakości infrastruktury, •wzrost poczucia tożsamości lokalnej, •przywrócenie funkcjonalności
metropolizacja	•wzrost atrakcyjności inwestycyjnej •rozwiązywanie problemów z komunikacją zbiorową •poprawa wizerunku miasta
rozwój budownictwa mieszkaniowego	•wzrost atrakcyjności miasta jako miejsca do zamieszkania •poprawa wizerunku miasta
rozbudowa systemu transportowego	•rozwój terenów inwestycyjnych, •dobre połączenia z miastami ościennymi, •zwiększenie kosztów związanych z utrzymaniem infrastruktury komunalnej.
procesy społeczne i demograficzne	•spadek bezrobocia, •napływ kapitału ludzkiego z zewnątrz, •starzenie się społeczeństwa, •konieczność dostosowania infrastruktury i usług

8. Kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć

Istota przedsięwzięć ←

Kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć ←

System zasilania strategii w projekty wdrażające ←

**Istota
przedsięwzięć**

Wdrażanie strategii odbywa się przez realizację konkretnych zadań i przedsięwzięć podejmowanych przez podmioty lokalne i wpisujących się w sformułowaną strukturę celów strategicznych i operacyjnych. Przedsięwzięcia są w strategii rozumiane jako spójne zbiory projektów, zorientowane na osiągnięcie zaplanowanych produktów i rezultatów, cechujące się relatywną oryginalnością i realizowane w oparciu o pozyskiwane w tym celu potencjały.

W strategii, obok zadań określonych w celach operacyjnych, zawarto kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć, to jest złożone przedsięwzięcia o kluczowym znaczeniu dla realizacji postawionych w strategii celów, obejmujące różne typy aktywności (np. działania infrastrukturalne, informacyjne, organizacyjne itp.).

Kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć zawarte w poniższej tabeli stanowią wstępną listę, która będzie sukcesywnie uzupełniana i rozbudowywana o kolejne pomysły – adekwatnie do zmieniającej się sytuacji Miasta i jego otoczenia.

Tabela 4. Kierunkowe przedsięwzięcia i typy przedsięwzięć strategicznych

Kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć	Zakres przedsięwzięcia	Typ przedsięwzięcia	Realizowane cele strategiczne
Trakty Rudzkie	tworzenie sieci ciągów (głównie ciągi piesze, rowerowe itp.) – rekreacyjnych, przyrodniczych, handlowych – między dzielnicami,	przestrzenny, infrastrukturalny,	Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.
Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	inwentaryzacja obiektów i przestrzeni związanych z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym Miasta – ocena wartości, możliwości wykorzystania i potrzeb inwestycyjnych i promocyjnych, wykorzystanie aktywności mieszkańców w działaniach inwentaryzacyjnych oraz tworzeniu koncepcji ochrony i	analityczny, informacyjny, koncepcyjny, kulturalny, społeczny, infrastrukturalny, instytucjonalny,	Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.

	wykorzystywania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Miasta (konkursy, gromadzenie wiedzy o ludziach i miejscach w naszych dzielnicach, ekspozycje artefaktów dostarczanych przez mieszkańców itp.), ▪ opracowanie i wdrożenie koncepcji ochrony i wykorzystania obiektów i przestrzeni dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, – Wielki Piec – projekt wykorzystania i promocji na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego, ▪ włączenie komunikacyjne kluczowych obiektów i przestrzeni dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Miasta, ▪ przygotowanie kadr dla potrzeb fachowej organizacji oferty kulturalnej i rekreacyjnej, ▪ przygotowanie programu promocji Miasta w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz wykreowaną ofertę kulturalną i rekreacyjną – Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej, ▪ instytucjonalny rozwój wspierający działania w zakresie ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego: – rozbudowa interaktywnego Muzeum Miejskiego, – tworzenie filii istniejących instytucji kultury (z Miasta lub regionu) i integracja środowisk twórczych wokół nich, – wzmocnienie sieci bibliotek publicznych, – budowa/odbudowa i podniesienie znaczenia integracyjnego i edukacyjnego obiektów/pomników ilustrujących historię Miasta (np. Powstania Śląskie,		

	historia gospodarcza, wybitne postacie, ważne wydarzenia),		
Spójność komunikacyjna Miasta	▪ diagnozowanie potrzeb mieszkańców i odwiedzających w zakresie transportu w Mieście i metropolii – infrastruktura, transport zbiorowy, ▪ udogodnienia w komunikacyjnym udostępnianiu ważnych miejsc w Mieście (dostępność usług rynkowych i publicznych, dostępność miejsc dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego): – system parkingów zwiększający dostępność obiektów kulturalnych, w tym na czas organizowanych wydarzeń, – połączenia transportem zbiorowym, – partnerstwo w ramach Metropolii w zakresie tworzenia szybkich połączeń komunikacyjnych między miastami (szybka kolej miejska, „metro” dla Metropolii, centra/miejsca przesiadkowe), ▪ zmiany w infrastrukturze transportowej poprawiające wewnętrzny system komunikacyjny Miasta i dzielnic,	analityczny, infrastrukturalny,	Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną
Budżet Obywatelski 2.0	▪ budżet obywatelski na projekty miękkie realizowane w partnerstwie międzysektorowym (istniejące instytucje, np. kultury i edukacji jako lider) – wraz z edukacją obywatelską mieszkańców i budowaniem kompetencji projektowych,	finansowy, edukacyjny,	Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.
Budowa osiedli senioralnych	▪ małe mieszkania butikowe, ▪ możliwości korzystania z żywienia zbiorowego, ▪ bieżący monitoring medyczny, ▪ możliwość korzystania z usług animujących,	infrastrukturalny, usługowy,	Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej

Rewitalizacja ³	▪ rewitalizacja tkanki mieszkaniowej i usługowej ▪ wykorzystanie charakterystycznych obiektów Miasta (Gródek w Kochłowicach, domek Goduli, Ficusus, Szyb Andrzej, Wielki Piec, budynek stacji kolejowej Ruda Chebzie,	infrastrukturalny, informacyjny,	Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej
Rynek pracy	▪ system dostosowywania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy (systemy szkolne i pozaszkolne), ▪ programy przekwalifikowani dla szczególnych grup na rynku pracy, np. osoby 50+, ▪ reintegracja zawodowa i społeczna osób wykluczonych, np. prace społecznie użyteczne,	edukacyjny, społeczny,	Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.
Wzmacnianie potencjału przedsiębiorczego	▪ pomoc w rozpoczęciu i prowadzeniu działalności – doradztwo, środki na start, szkolenia, promocja liderów, ▪ utworzenie funduszu poręczeniowego dla firm, ▪ integracja środowisk biznesowych – utworzenie organizacji przedsiębiorców, ▪ wspieranie powstawania i rozwoju klastrów, ▪ wsparcie filii otoczenia biznesu, ▪ organizacja miejskich targów usług i produktów lokalnych firm,	doradczy, edukacyjny, finansowy, organizacyjny, instytucjonalny,	Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej
Pozyskiwania inwestorów i współpraca z istniejącymi	▪ przygotowanie terenów dla inwestorów, ▪ promocja oferty inwestycyjnej, ▪ wykreowanie niszy dla małych i średnich firm – szczególne preferencje wykreowane na terenie Miasta,	infrastrukturalny, promocyjny,	Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej

³ Rewitalizacja w pełnym ujęciu to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania (na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki) skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

W kolejnych horyzontach wdrażania strategii kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć przekształcane będą w konkretne projekty do realizacji. Generalny system zasilania strategii w projekty to ścieżka obejmująca:

- wskazanie w procesie konsultacji społecznych i przy wykorzystaniu kreatywności mieszkańców projektów do realizacji w konkretnym horyzoncie wdrażania,
- określenie środków możliwych do pozyskania na realizację wskazanych projektów,
- selekcja projektów oraz określenie skali realizacji,
- opracowanie kart dla każdego z przyjętych projektów,
- przygotowanie działań wdrożeniowych.

Powyższy system został skonkretyzowany w kolejnym rozdziale strategii w części dotyczącej systemu wdrażania oraz aktualizacji dokumentu.

9. Zarządzanie strategią

Składowe systemu wdrażania ←

System monitoringu ←

Wskaźniki do monitoringu ←

System wdrażania strategii

Strategia rozwoju Miasta Ruda Śląska jest długofalową koncepcją rozwoju lokalnego realizowaną w partnerstwie z podmiotami reprezentującymi różne sektory w Mieście. Powodzenie procesu wdrażania strategii zależy od możliwości zaangażowania się w ten proces społeczności lokalnej. System wdrażania strategii musi więc wspierać i wykorzystywać kreatywność i energię lokalnych podmiotów oraz sprzyjać podejmowaniu działań partnerskich, integrujących różne środowiska i grupy społeczne.

Strategia jest dokumentem opracowanym w oparciu o analizę kluczowych procesów społecznych oraz prognozy dotyczące wyzwań, którym Miasto musi stawić czoła. Uwarunkowania wpływające na rozwój Miasta zmieniają się a proces wdrażania obarczony jest różnymi czynnikami ryzyka. Wymaga to traktowania strategii jako koncepcji otwartej na modyfikacje będące wynikiem przemian zachodzących w Mieście i jego otoczeniu.

Skuteczność procesu zarządzania strategicznego opiera się na trzech filarach, to jest na:

- dokumencie strategii, czyli na koncepcji rozwoju Miasta wypracowanej przy współudziale mieszkańców,
- realnych aktywnościach podejmowanych na rzecz przełożenia zapisów strategii na konkretne działania i wynikające z nich rezultaty
- stałej ewaluacji procesu wdrożeniowego i powiązanych z nim aktualizacjach.

System wdrażania strategii to zbiór warunków, które powinny zostać stworzone dla:

- harmonijnego przejścia od fazy koncepcyjnej związanej ze sformułowaniem dokumentu do fazy wdrożeniowej polegającej na inicjowaniu przedsięwzięć przygotowujących do konsekwentnego realizowania projektów zawartych w strategii i skutecznego przekładania kolejnych zapisów strategii na konkretne działania,
- zachowania elastyczności strategii rozumianej jako zapewnienie warunków umożliwiających dostosowywanie podejmowanych działań wdrożeniowych do zmieniającej się sytuacji w Mieście oraz otoczeniu.

***Założenia stojące
u podstaw
systemu
wdrażania
strategii***

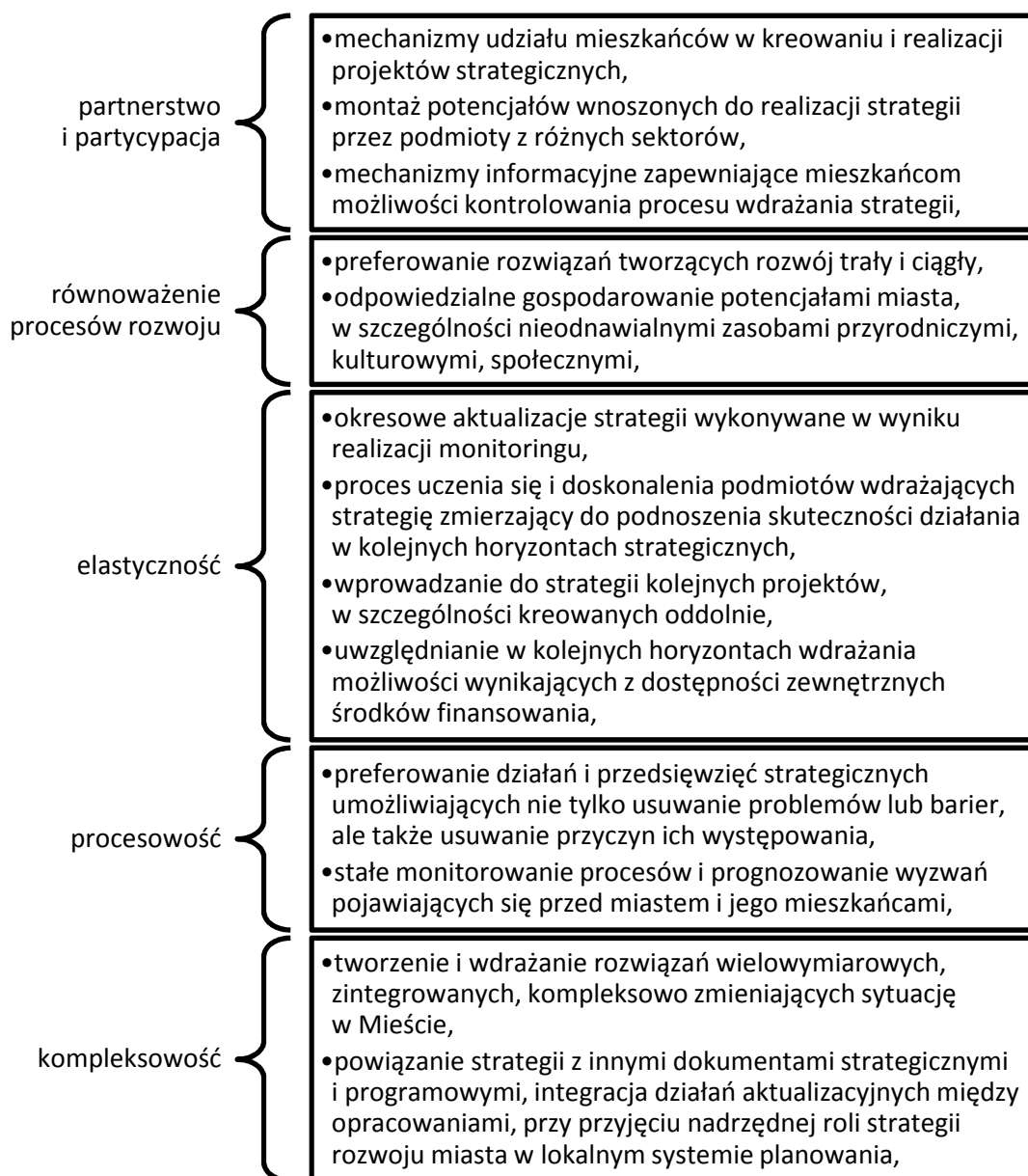
***System
wdrażania
strategii –
pozycja
w procesie
strategicznym***

Tak określone wymagania wobec systemu wdrażania strategii wyznaczają jego konieczne składowe, to jest:

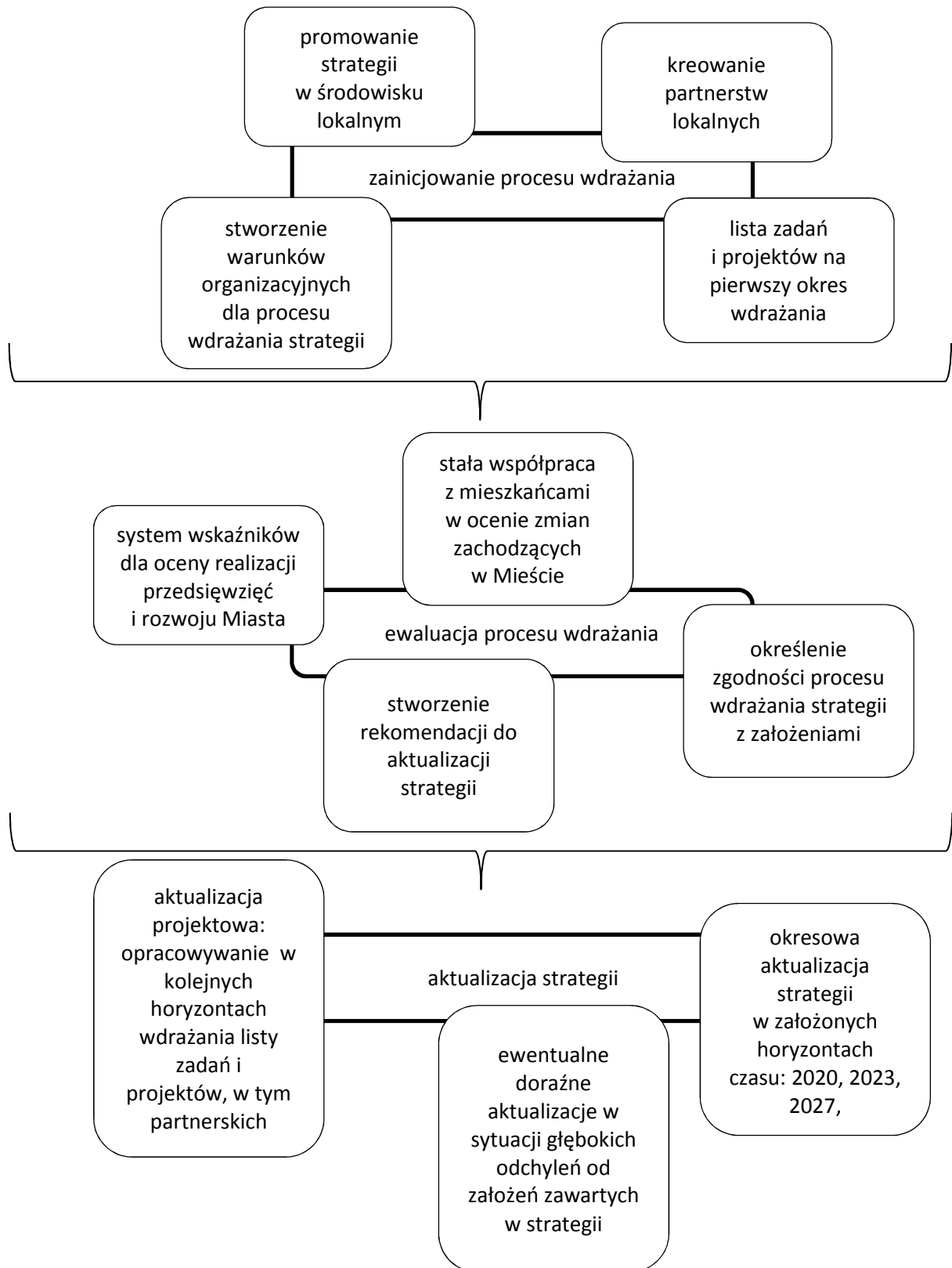
- zasady wdrażania strategii wraz z rozwiązaniami organizacyjnymi tworzącymi warunki dla realizacji projektów strategicznych,
- system aktualizacji strategii powiązany z systemem monitoringu opartym na strukturze wskaźników o różnym przeznaczeniu.

System wdrażania strategii skupiony jest więc na trzech zadaniach: zainicjowanie procesu wdrażania, ewaluacja procesu wdrażania, aktualizacja strategii. Zasady i składowe systemu wdrażania zaprezentowano na dwu kolejnych rysunkach.

Rys. 59. Zasady wdrażania strategii rozwoju miasta Ruda Śląska

Rys. 60. System wdrażania strategii

Jednym z najważniejszych wyzwań strategicznych jest zapewnienie przejścia od prac koncepcyjnych nad dokumentem strategii do działań wdrożeniowych. W tym aspekcie do pierwszoplanowych zadań urasta prowadzenie polityki informacyjnej upowszechniającej wiedzę o strategii i zwiększającej zainteresowanie podmiotów lokalnych udziałem w jej realizacji. Dotyczy to zarówno poszczególnych mieszkańców, różnych grup społecznych, a także społeczności dzielnic.

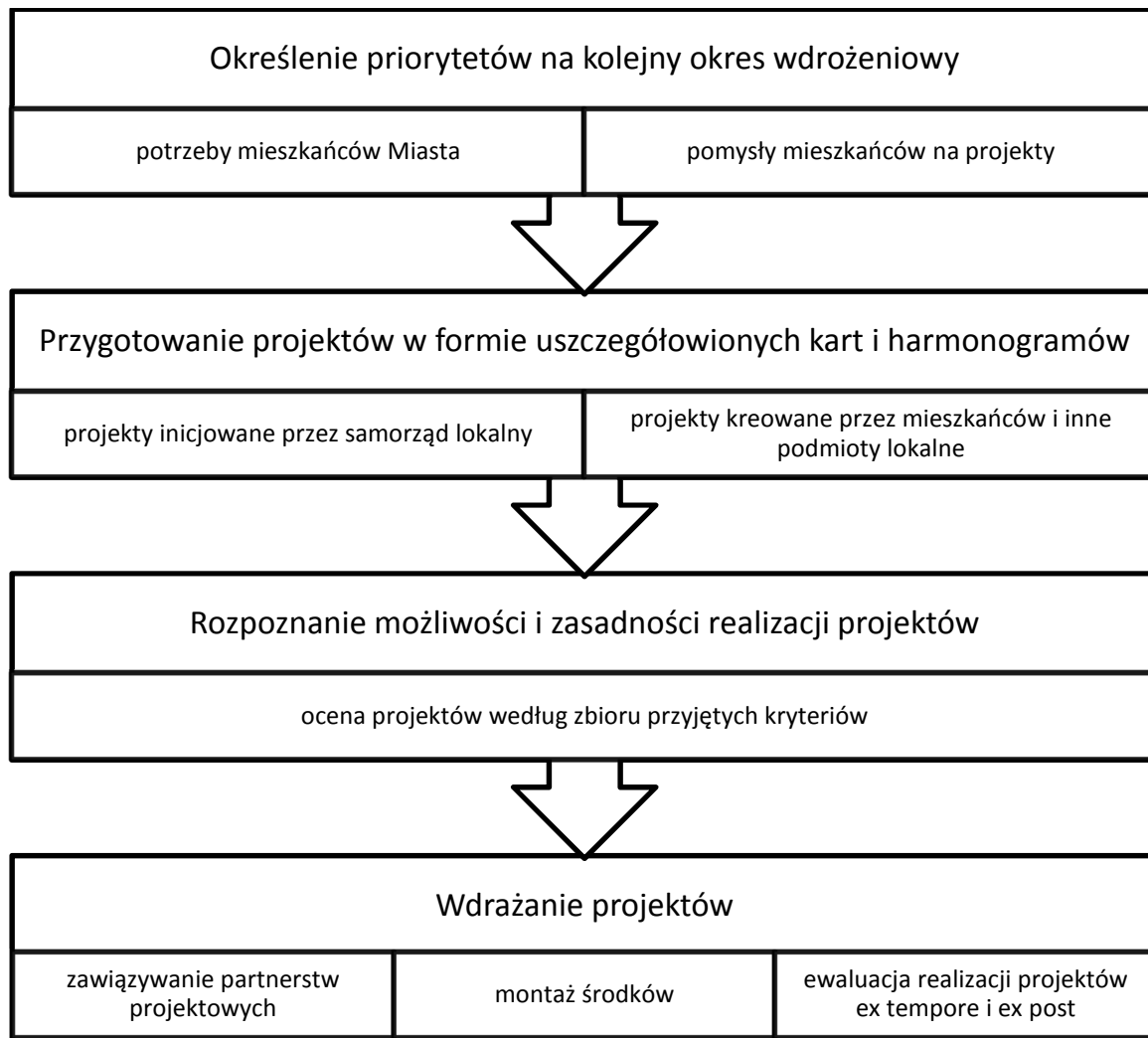
Równoległe, rozwijane muszą być wszelkiego rodzaju narzędzia organizujące proces wdrażania strategii – zarówno przez samorząd lokalny, jak również w ramach formalnych i nieformalnych partnerstw lokalnych. W ramach tych narzędzi uwzględnić należy m. in. wsparcie merytoryczne dla podmiotów przygotowujących projekty strategiczne i angażujących się w ich realizację.

Kluczowym podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie strategii jest samorząd Miasta Ruda Śląska, w szczególności Prezydent Miasta. W strukturze Urzędu powinien działać Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska, który prowadzić powinien bezpośredni i ciągły nadzór nad realizacją Strategii, inicjować procesy związane z osiągnięciem celów, projektów i zadań oraz przygotowaniem nowych projektów realizacyjnych.

Jednostki organizacyjne oraz komórki organizacyjne Miasta zobowiązane są przekazywać do Pełnomocnika ds. Strategii raporty i informacje z realizacji strategii oraz zadań, projektów i polityk sektorowych. W zakresie realizowanych przez nie działań powinny one uwzględniać cele strategii w szczególności podczas sporządzania projektu budżetu Miasta i wieloletniej prognozy finansowej oraz ich zmian a także formułowania strategii i programów sektorowych i branżowych.

Mierzalnym efektem polityki informacyjnej i funkcjonowania systemu wsparcia podmiotów lokalnych powinno być kreowanie partnerstw lokalnych łączących możliwie dużą liczbę podmiotów lokalnych, a także dobre przygotowywanie szczegółowych koncepcji projektów wdrożeniowych. Procedura opracowywania partnerskich projektów wdrożeniowych w oparciu o pomysły podmiotów lokalnych dotyczy zarówno pierwszego horyzontu wdrażania, jak również kolejnych horyzontów wdrożeniowych. Jej szczegółowy przebieg przedstawia kolejny rysunek.

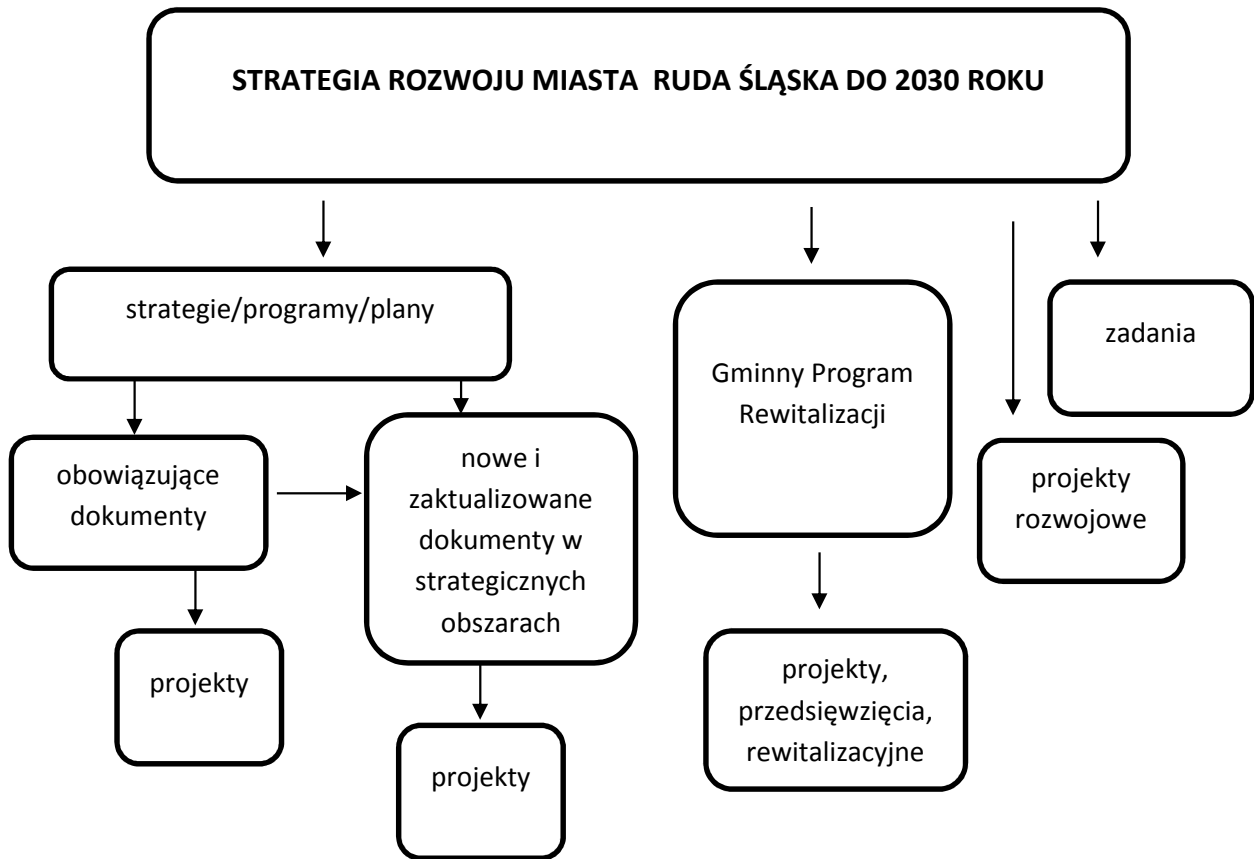
Rys. 61. Procedura kreowania projektów wdrażających strategię

Strategia rozwoju Miasta Ruda Śląska stanowi podstawę systemu planowania i zarządzania strategicznego rozwoju Miasta. Strategia powinna być punktem startu do opracowania kolejnych dokumentów o charakterze dziedzinowym i funkcjonalnym – strategii, programów i planów oraz być fundamentem podejmowania decyzji o charakterze strategicznym przez władze Miasta.

***Miejsce strategii
w systemie
planowania***

Rys. 62. Powiązania strategii z dokumentami planistycznymi

Wdrożenia strategii w oparciu o zadania i projekty strategiczne, w tym partnerskie, wymaga przyjęcia możliwie precyzyjnych, a równocześnie wielowymiarowych kryteriów selekcji projektów zgłaszanych przez podmioty lokalne. Głównym kryterium poprawności i użyteczności projektu są cele strategiczne i cele operacyjne. Warto jednak uwzględnić także inne kryteria umożliwiające zarówno ocenę treści projektu, jak też prawdopodobieństwa jego realizacji.

Poniżej zaprezentowano listę kryteriów wraz z towarzyszącymi im wskaźnikami.

System wdrażania strategii – wybór projektów strategicznych

Rys. 63. Kryteria wyboru projektów strategicznych

strategiczne oddziaływanie projektu

- liczba celów strategicznych i operacyjnych, których osiągnięcie wspierane jest przez realizację projektu,
- liczba wskaźników, na których poziom wpływa realizacja projektu,

poziom partnerstwa strategicznego

- pełnienie funkcji lidera przez podmiot inny niż samorząd lokalny
- liczba podmiotów zaangażowanych w projekt,

dostosowanie projektu do uwarunkowań

- liczba sił lub szans wykorzystywanych przez projekt oraz liczba słabości lub zagrożeń niwelowanych przez projekt,

finansowy efekt mnożnikowy projektu

- stosunek wielkości środków z budżetu miasta do ogólnej wartości projektu,
- skala pozyskanych środków pozabudżetowych: środki partnerów, środki zewnętrzne,
- stosunek wielkości środków pozyskanych na realizację projektu ze źródeł zewnętrznych do ogólnej wartości projektu,

trwałość projektu

- okres uzyskiwania korzyści z realizacji projektu,

obciążenia budżetu w wyniku zrealizowania projektu

- stosunek kosztów utrzymania rezultatów projektu do wartości całkowitej projektu

Strategia rozwoju miasta Ruda Śląska jest formułą otwartą na modyfikacje nawiązujące do zmieniających się uwarunkowań w Mieście i jego otoczeniu. Ewaluacja procesu wdrażania uwzględnia wszelkie główne założenia poczynione na etapie formułowania dokumentu. Przede wszystkim, system ewaluacji uwzględnia zasadę partnerstwa. Jest więc otwarty na opinie mieszkańców, ich potrzeby i inicjatywy. Równolegle, w ramach systemu ewaluacji wykorzystywane są dane ilościowe gromadzone w ramach monitoringu strategicznego. W oparciu o te główne źródła wiedzy o rozwoju Miasta formułowane są wnioski na temat skuteczności działań wdrożeniowych, określone są pożądane kierunki zmian w strategii oraz zgłaszane są podstawowe rekomendacje związane z aktualizacją strategii.

Ostatnim modułem systemu wdrażania jest procedura aktualizacji strategii. Wyróżniono trzy sytuacje związane z aktualizacją:

- aktualizacja listy projektów strategicznych, realizowana w nawiązaniu do budżetu Miasta; aktualizacja ta ma charakter rutynowy i dotyczy tylko określania przedsięwzięć do zrealizowania w kolejnych horyzontach wdrażania; podstawą tej

**System
wdrażania
strategii –
ewaluacja
procesu
wdrażania**

**System
wdrażania
strategii –
aktualizacja**

aktualizacji są wnioski dotyczące sprawności realizacji dotychczasowych projektów, oczekiwania mieszkańców oraz dostępność środków na realizację projektów;

- okresowa aktualizacja strategii w z góry zakładanych horyzontach czasu; przewiduje się, że pierwsza aktualizacja będzie miała miejsce w roku 2020; jest to czas odpowiedni na wyciągnięcie wniosków z skuteczności i efektywności podejmowanych działań wdrożeniowych; zakłada się, że ta aktualizacja będzie wynikała przede wszystkim z ewaluacji mechanizmu wdrażania i dotyczyć będzie efektów w zakresie tworzenia partnerstw lokalnych, oceny jakości projektów wdrożeniowych oraz poziomu pozyskiwania zasobów na rzecz realizacji strategii; kolejna aktualizacja – odnosząca się do całości dokumentu – przeprowadzona zostanie w roku 2023; w ramach tej aktualizacji dokonany zostanie przegląd całej strategii, w tym zweryfikowana zostanie aktualność diagnozy, wizji i celów; aktualizacja ta uwzględniac będzie również zmiany mechanizmów wsparcia w ramach polityki krajowej i europejskiej; ostatnia z planowanych aktualizacji odbędzie się w roku 2027; zakres tej aktualizacji zależy od trudno przewidywalnej dzisiaj dynamiki procesów determinujących rozwój Miasta;
- aktualizacje doraźne, które mogą być przeprowadzone w wyniku wykrycia znaczących zmian w uwarunkowaniach rozwoju lub identyfikacji istotnych barier (luk) w procesie wdrożeniowym; wsparciem dla decyzji o aktualizacji doraźnej jest system monitoringu strategicznego.

System monitoringu strategii

Monitoring strategii rozwoju Miasta Ruda śląska jest systemem wielopłaszczyznowym, uwzględniającym:

- poziom realizacji celów,
- zmiany uwarunkowań strategicznego rozwoju,
- pozycję Miasta w otoczeniu,
- skuteczność realizacji przedsięwzięć strategicznych.

Monitoring strategii opiera się w dużej części na danych, które zostały wykorzystane do sporządzenia diagnozy. Większość tych danych jest możliwa do pozyskiwania ze źródeł statystyki publicznej. Umożliwia to porównywanie sytuacji Miasta w różnych okresach oraz plasowanie Miasta na tle innych ośrodków w Metropolii i regionie.

Podobnie jak przeprowadzona diagnoza strategiczna zawarta w strategii raporty monitoringowe w części analizującej zmiany wskaźników monitorujących osiągnięcie celów powinny zawierać odniesienia się wartości charakteryzujących poziom danego wskaźnika w Mieście jaki i jego zmianę w odniesieniu do średniej dla grupy 13 miast na prawach powiatów wchodzących w skład Metropolii Górnośląsko -Zagłębiowskiej (łącznie z Rudą Śląską) i tych miast, tj. Bytomia, Chorzowa, Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Piekar Śląskich, Katowic, Mysłowic, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Świętochłowic , Tychów oraz Zabrze.

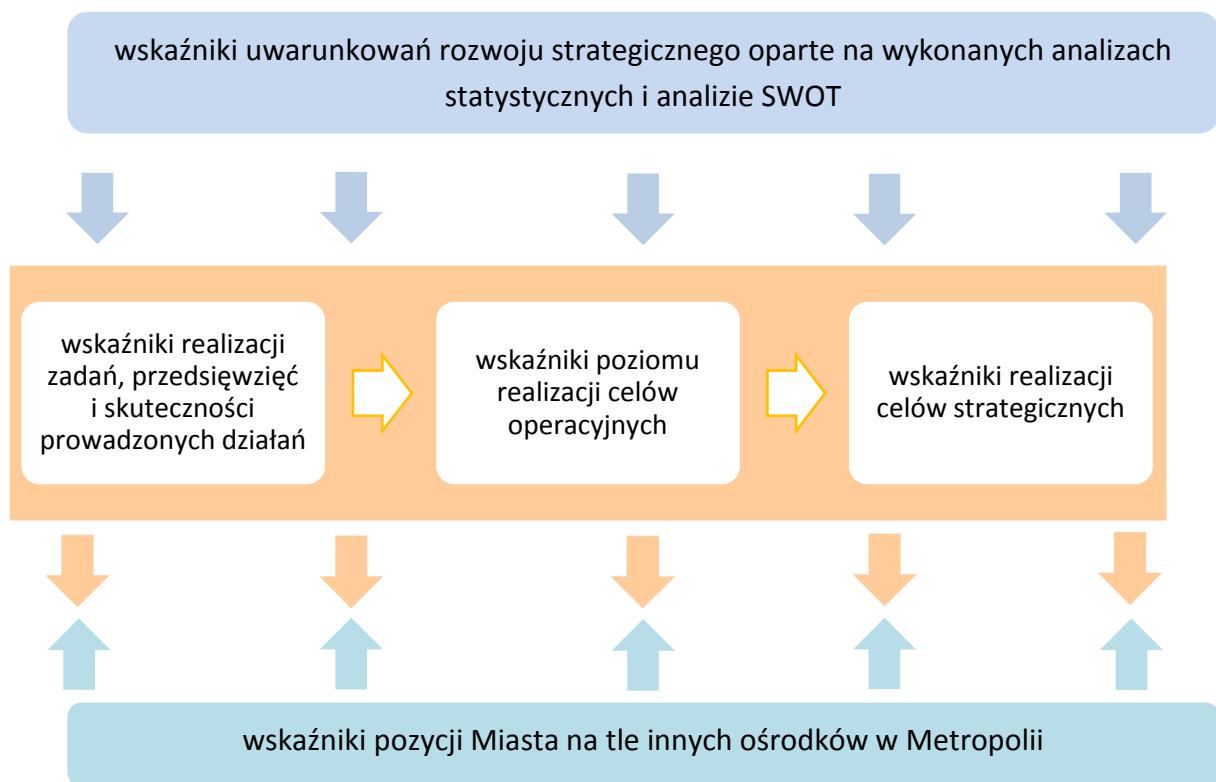
**System
monitoringu
strategii –
składowe**

Należy uznać, że miasta z grupy porównawczej:

- są tego samego typu jednostkami administracyjnymi, tj. miastami na prawach powiatów,
- oferują usługi, w tym publiczne o charakterze zarówno komplementarnym jak również substytucyjnym,
- są ze sobą silnie powiązane funkcjonalnie – wzajemnie na siebie oddziałują,
- dysponują podobnym potencjałem społecznym i ludzkim – zbliżona wielkość miasta mierzona liczbą mieszkańców i podobieństwo problemów demograficznych,
- charakteryzują się podobną strukturą gospodarczą oraz profilem i tradycjami przemysłowymi.

Struktura wskaźników do monitoringu oraz relacje między nimi przedstawione zostały na poniższym schemacie.

Rys. 64. System monitoringu – struktura wskaźników

Rdzeniem systemu monitoringu są wskaźniki odnoszące się do realizacji zadań i przedsięwzięć oraz skuteczności osiągnięcia nakreślonych celów rozwoju. Stan tych wskaźników zależy od poprawności strategii i sprawności systemu wdrażania. Osiągnięcie wzmiankowanych wskaźników zależy od szeroko ujmowanych uwarunkowań rozwoju strategicznego oraz ich zmian. Dlatego, przy ocenie efektów

Relacje między poziomami wskaźników monitoringu

wdrażania strategii należy brać pod uwagę wskaźniki uwarunkowań oparte na diagnozie sytuacji Miasta i analizie SWOT.

Wśród czynników w otoczeniu determinujących profil i tempo rozwoju Miasta są procesy zachodzące w Metropolii. Zmiany w sąsiednich miastach pozwalają – poprzez dokonanie porównań – zobiektywizować ocenę procesów zachodzących w Rudzie Śląskiej.

Ważnym kryterium oceny rozwoju Miasta jest jego pozycja w otoczeniu. Pozycja ta zależy zarówno od skuteczności polityki lokalnej, jak również działań podejmowanych przez inne samorządy. W związku z kształtowaniem się Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej w najbliższym czasie przekształceniu ulegać będą relacje konkurencyjne i kooperacyjne między miastami. Wpływać to będzie na pozycję Rudy Śląskiej w bezpośrednim otoczeniu, a równocześnie wymagać będzie kreowania polityki otwartej na współpracę.

Monitoring strategiczny jest skonstruowany na osi składającej się ze wskaźników realizacji zadań i przedsięwzięć oraz wskaźników efektywności osiągnięcia celów strategicznych i celów operacyjnych. Wskaźniki realizacji przedsięwzięć (działań, projektów, zadań) nie są ustalane na poziomie strategii. Wyznaczenie tych wskaźników każdorazowo należy do podmiotu będącego liderem realizacji danego zadania lub projektu. Ustalone wskaźniki powinny brać pod uwagę kryteria oceny projektów opisane w systemie wdrażania. Wskaźniki na poziomie zadań i projektów służą ocenie uzyskiwanych produktów i rezultatów (związków projektu z celami przyjętymi w strategii) oraz monitorowaniu harmonogramu ich wdrażania.

Drugą częścią wskaźników w ramach osi monitoringu są wskaźniki odnoszące się do celów strategicznych i celów operacyjnych. Zakłada się monitorowanie celów operacyjnych. Osiągnięcie stanów odzwierciedlanych przez cele strategiczne zapisane w strategii jest wynikiem stymulowania procesów zapisanych w postaci celów operacyjnych; nie ma więc potrzeby ich odrębnego monitorowania.

Oś monitoringu

Rys. 65. Wskaźniki realizacji projektów

wskaźniki ustalane poza strategią indywidualnie dla każdego zadania i projektu	harmonogram realizacji zadań w ramach zadania lub projektu
	wskaźniki produktu uzyskiwane w wyniku realizacji zadania lub projektu
	wskaźniki rezultatu umożliwiające ocenę funkcjonowania zadania lub projektu

Zasadniczą częścią monitoringu jest system wskaźników umożliwiających osiągnięcie celów. W kolejnej tabeli zamieszczono zbiór wskaźników opartych na dostępnych danych statystycznych. Zakłada się, że w ramach zaplanowanych aktualizacji zbiór wskaźników może ulegać zmianie, w szczególności na skutek poszerzenia dostępu

Wskaźniki monitoringu celów operacyjnych

do informacji znajdującej się w dyspozycji różnych podmiotów lokalnych. Wsparciem dla tego procesu stać się mogą wdrażanie w Mieście narzędzia typu *smart city*.

Ponadto, dla każdego z przyjętych wskaźników określono pożądany kierunek zmian.

Tabela 5. Wskaźniki do monitoringu realizacji celów operacyjnych

Cel	Kluczowe wskaźniki	Pożądaną tendencję zmiany wskaźnika
Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.	udział pracujących w liczbie osób w wieku produkcyjnym	↗
	liczba uczestników konsultacji społecznych	↗
	liczba projektów zgłoszonych do budżetu partycypacyjnego	↗
	przeciętna powierzchnia mieszkania	↗
	liczba mieszkań oddanych do użytku	↗
	wyposażenie mieszkań w dostęp do łazienki i ubikacji oraz CO	↗
	liczba imprez organizowanych w Mieście	↗
Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.	powierzchnia nowo udostępnionych terenów mieszkaniowych	↗
	powierzchnia terenów zdegradowanych i przemysłowych	↘
	liczba pustostanów	↘
	powierzchnia zrewitalizowanych terenów	↗
	wielkość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na 1 ha	↘
	liczba linii komunikacji publicznej	↗
Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.	liczba obiektów zrewitalizowanych	↗
	liczba obiektów objętych ochroną	↗
Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.	zdawalność i wyniki egzaminów maturalnych	↗
	liczba mieszkańców w wieku produkcyjny i przedprodukcyjny	↗
	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	↘
Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.	liczba podmiotów gospodarczych w sektorze przemysł i budownictwo	↗
	liczba podmiotów gospodarczych ogółem	↗
	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	↗

	wartość kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca	↗
	liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego	↗
	powierzchnia nowo udostępnionych do przetargów terenów inwestycyjnych	↗
	liczba nowo zakładanych przedsiębiorstw przy wsparciu instytucji miejskich	↗

Komórki organizacyjne Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne odpowiedzialne są za przekazywanie informacji oraz danych z procesu monitorowania. Wzór sprawozdań oraz terminy ich przekazywania zostaną określone w zarządzeniu Prezydenta Miasta. W celu zapewnienia efektywności zakłada się, że wzór ten będzie uwzględniał już gromadzone w systemie sprawozdawczości dane i informacje związane np. z raportowaniem z wykonania budżetu, a dla uniknięcia dublowania tych sprawozdań przeanalizowana i zoptymalizowana zostanie ścieżka obiegu tych informacji.

Mechanizm raportowania

Wydział Rozwoju Miasta odpowiedzialny będzie za koordynowanie procesu monitorowania Strategii i prowadzenie bazy danych niezbędnych do monitorowania i okresowej ewaluacji Strategii. Informację o realizacji strategii corocznie przygotowuje Wydział Rozwoju Miasta, w terminie określonym w odpowiednim zarządzeniu. Prezydent Miasta coroczną informację o realizacji strategii przedkłada Radzie Miasta Ruda Śląska.

Stan realizacji strategii podlega okresowym przeglądom ewaluacyjnym, przeprowadzanym co najmniej raz w kadencji.

Załącznik Nr 1 – Karta projektu

Nazwa projektu	
Lokalizacja	
Lider projektu (ew. z danymi kontaktowymi)	
Partnerzy realizacji projektu	
Zadania składające się na projekt co składa się na projekt? określenie jego głównych części oraz sekwencji realizacji: ▪ modułów, ▪ podprojektów, ▪ zadań	
Rezultaty (korzyści), które przyniesie realizacja projektu Miastu lub poszczególnym grupom użytkowników w Mieście	
Szacunkowe koszty uruchomienia projektu i źródła pozyskania środków	
Szacunkowe roczne koszty podtrzymywania projektu i źródła finansowania	
Harmonogram realizacji projektu	Termin podjęcia projektu: Termin zrealizowania projektu: Czas trwania projektu (ew. projekt funkcjonujący bezterminowo):

Załącznik Nr 2 – Relacje między celami strategicznymi miasta Ruda Śląska a celami rozwoju określonymi w dokumentach wyższego rzędu.

Cele strategiczne rozwoju Rudy Śląskiej oraz sposób ich osiągnięcia został opracowany zapewniając spójność z celami dokumentów szczebla regionalnego, krajowego i wspólnotowego. Strategia i zaprojektowane rozwiązania strategiczne są spójne z:

- Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Strategią Europa 2020.

Tabela 6. Relacje między celami strategii rozwoju Rudy Śląskiej a celami strategicznymi województwa śląskiego

Cele strategiczne miasta Ruda Śląska	CELE STRATEGICZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO			
	Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie	Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni	Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy
Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.		X		X
Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.			X	
Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.			X	X
Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.		X		
Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.	X			

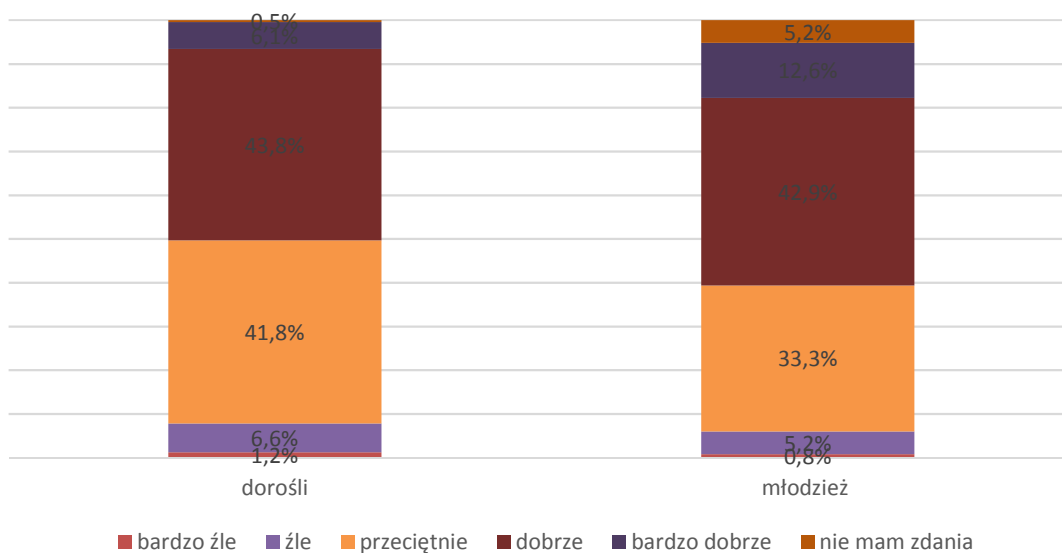
Tabela 7. Relacje między celami strategii rozwoju Rudy Śląskiej a celami strategicznymi kraju

CELE STRATEGII NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU			
Cele strategiczne miasta Ruda Śląska	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.		X	X
Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.	X		X
Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.		X	X
Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.		X	X
Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.	X		

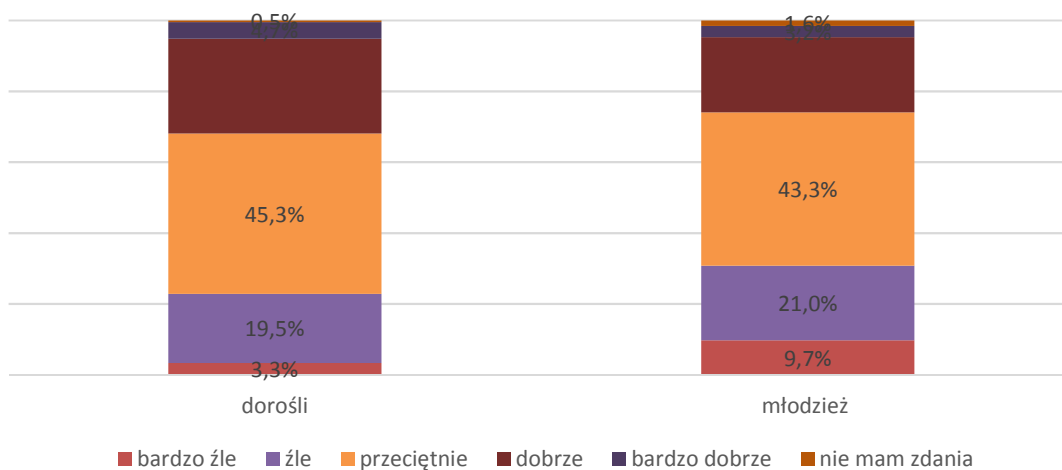
Tabela 8. Relacje między celami strategii rozwoju Rudy Śląskiej a celami strategicznymi Unii Europejskiej

PRIORYTETY STRATEGII EUROPA 2020			
Cele strategiczne miasta Ruda Śląska	Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji	Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną
Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.	X	X	
Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.		X	X
Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.		X	
Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.	X		X
Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.	X	X	

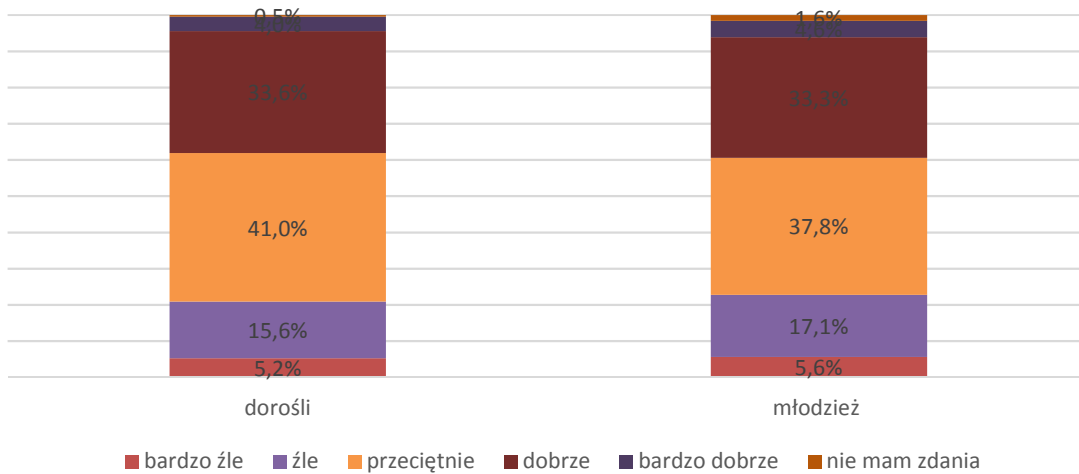
Całościowa ocena jakości życia w Mieście

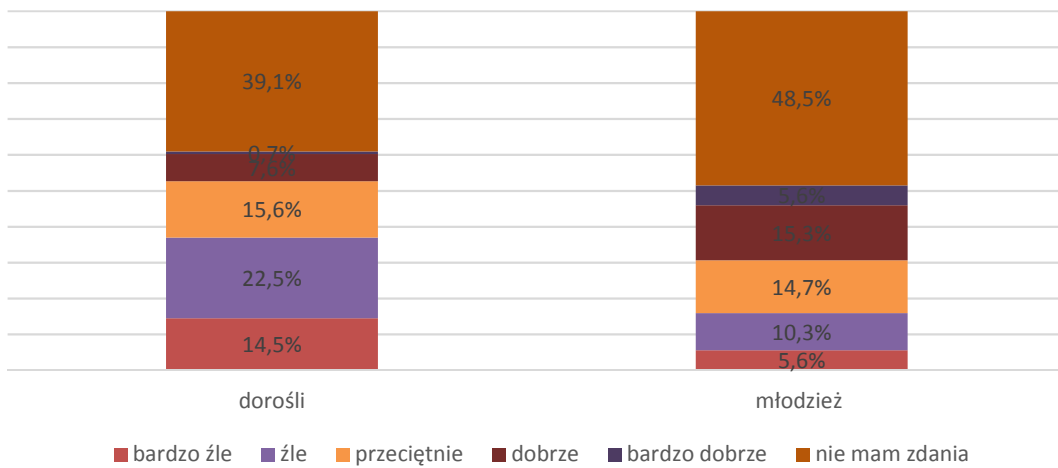
Stan dróg

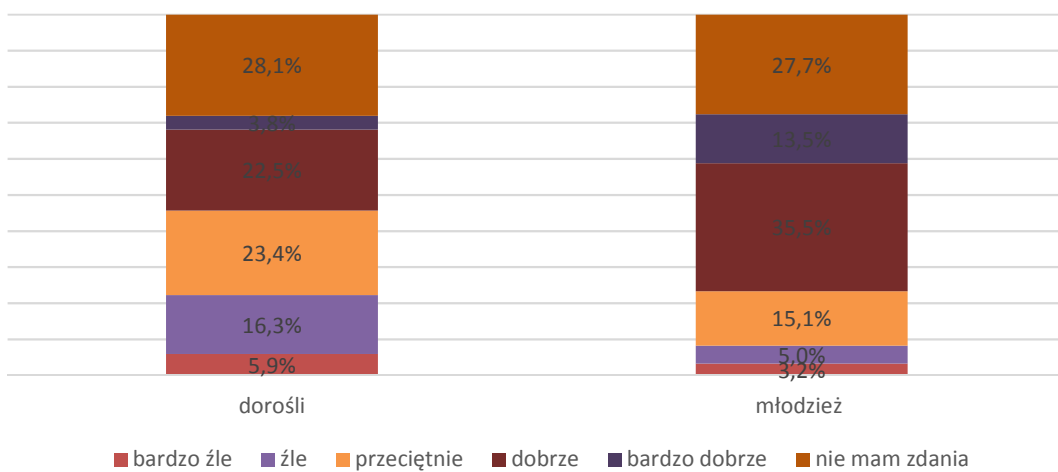
Stan chodników

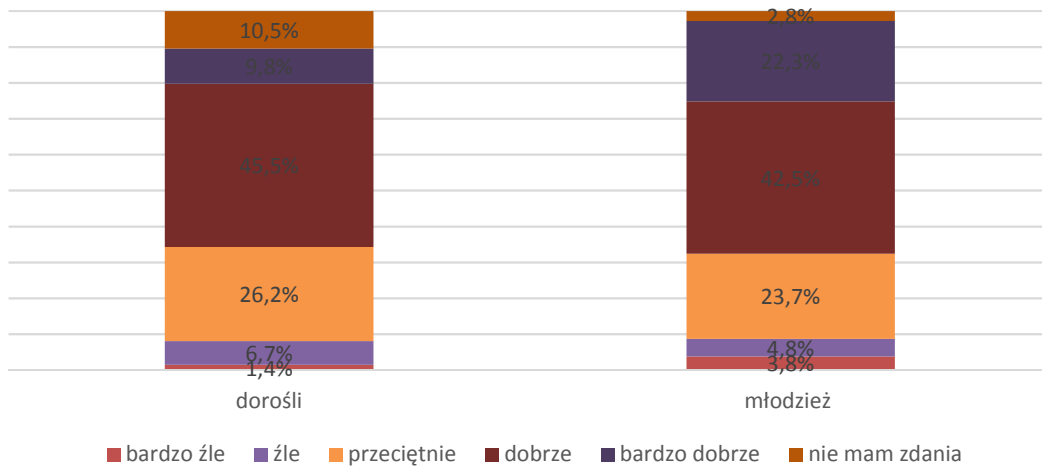
Dostęp do żłobków

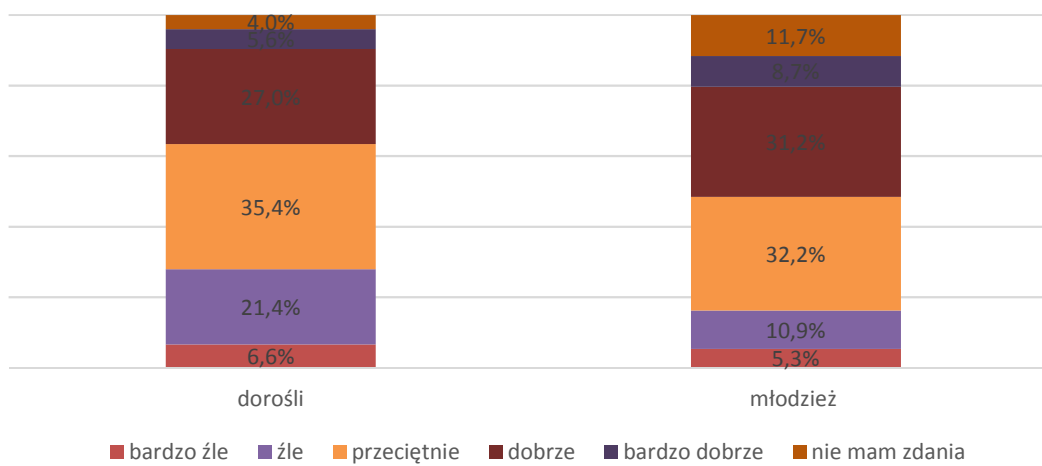
Dostęp do przedszkoli

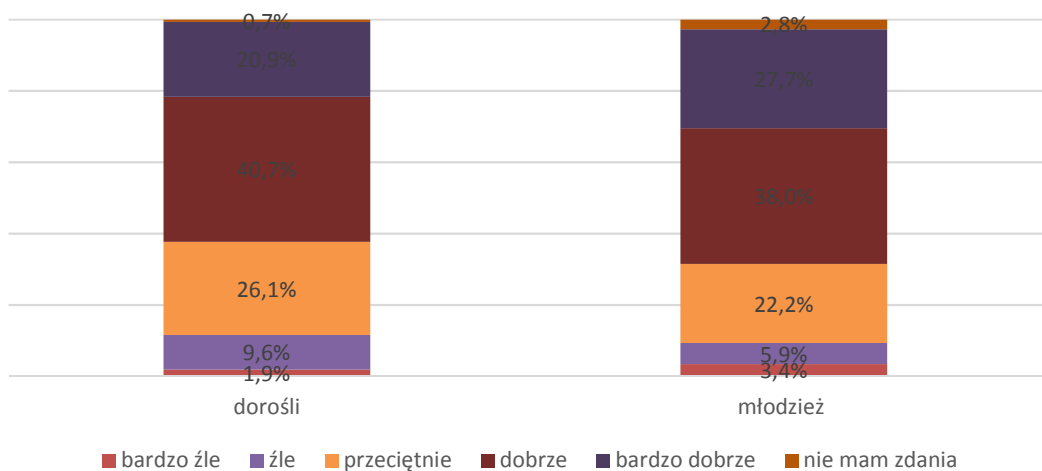
Jakość edukacji

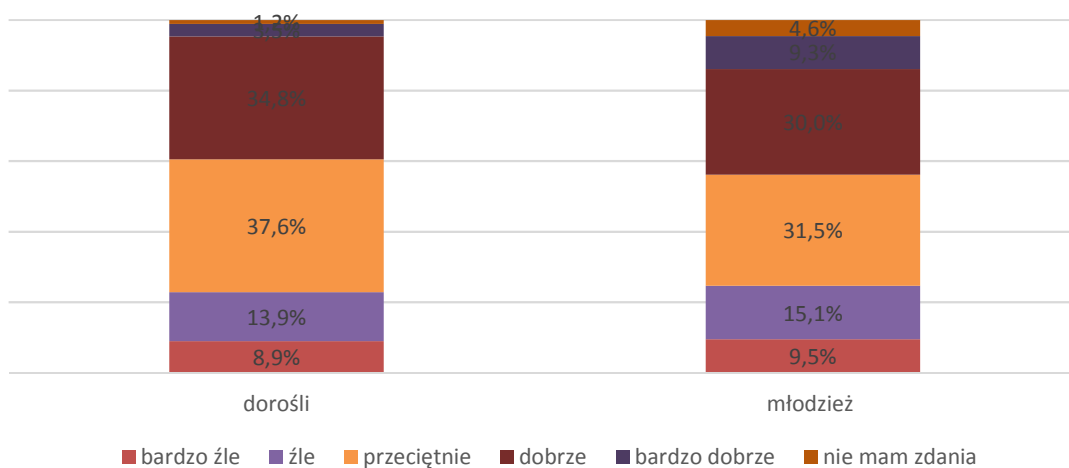
Jakość oferty kulturalnej

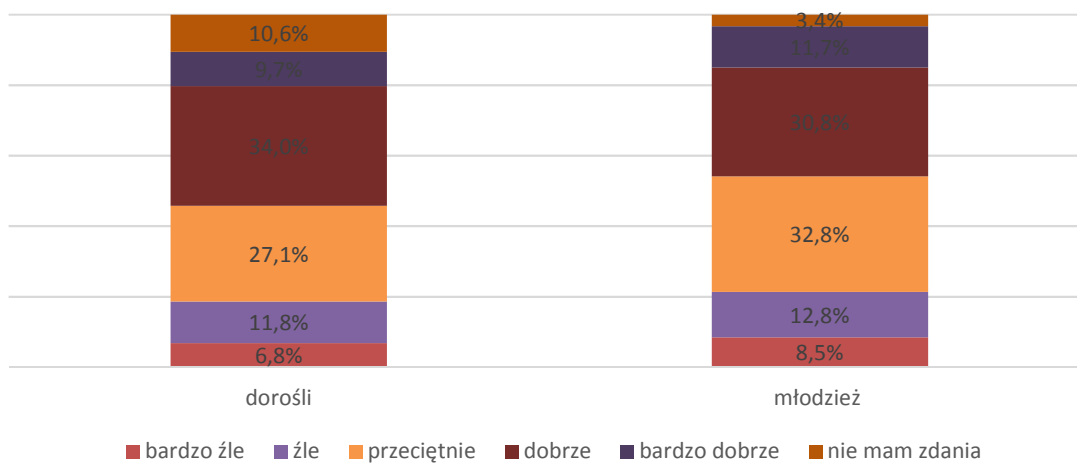
Infrastruktura sportowa (baseny, boiska itp.)

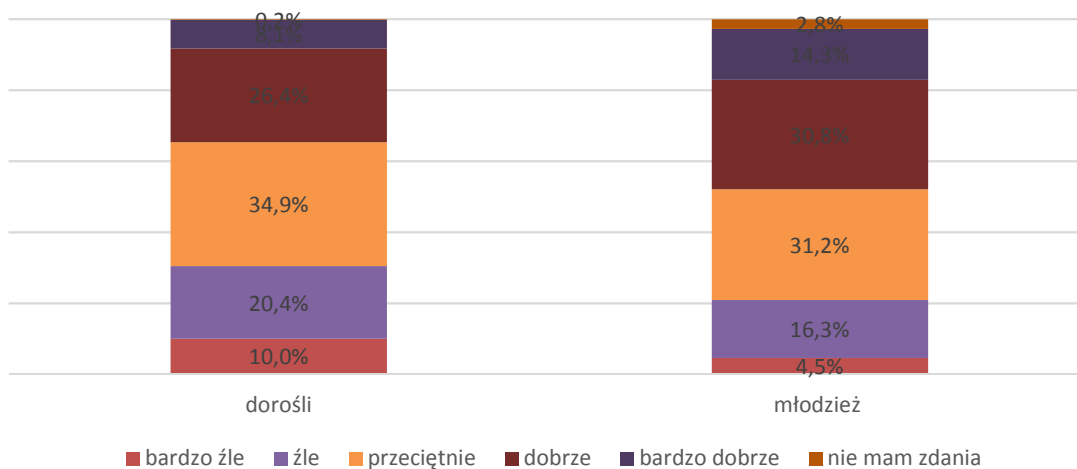
Bezpieczeństwo mieszkańców

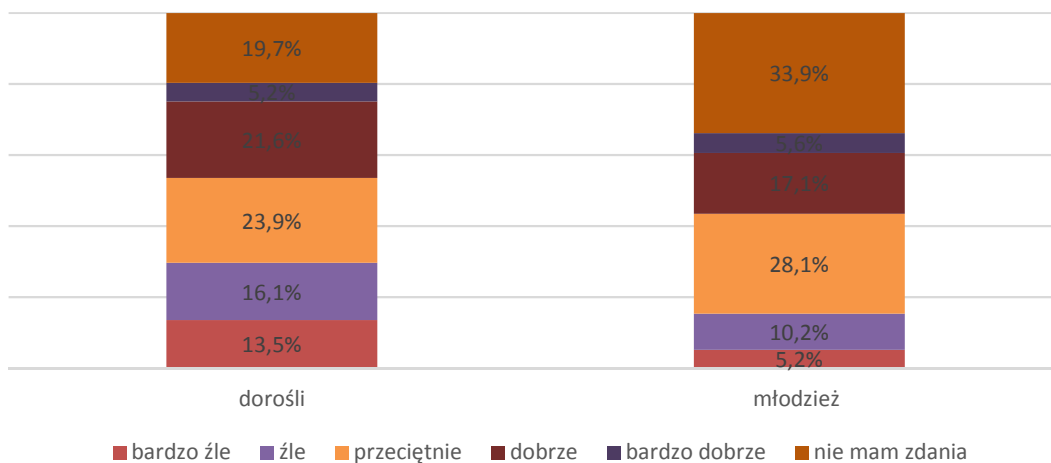
Jakość komunikacji miejskiej

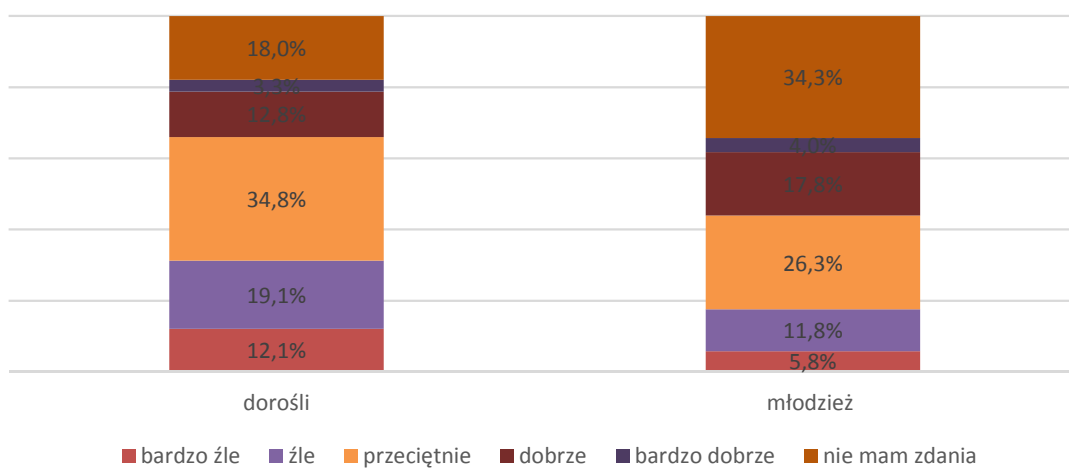
Parki, zieleńce, tereny rekreacyjne

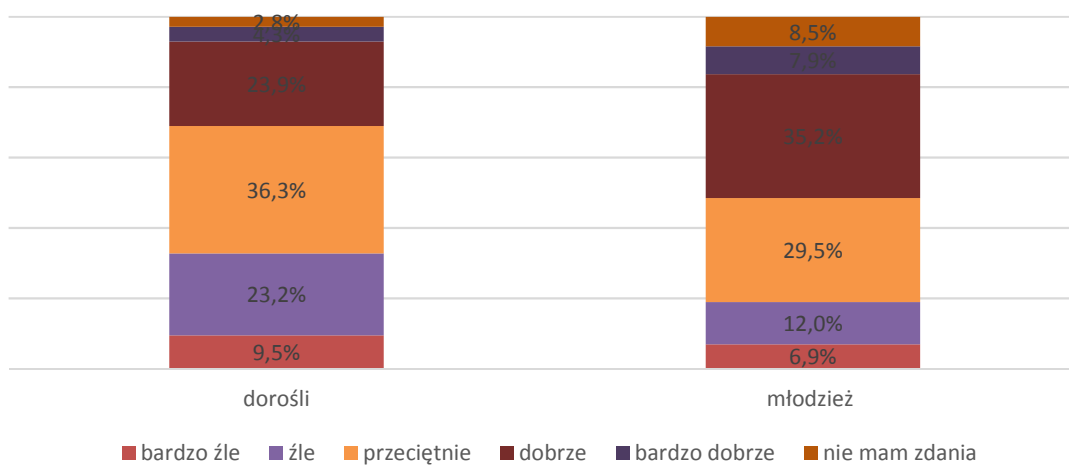
Możliwość znalezienia mieszkania w Mieście

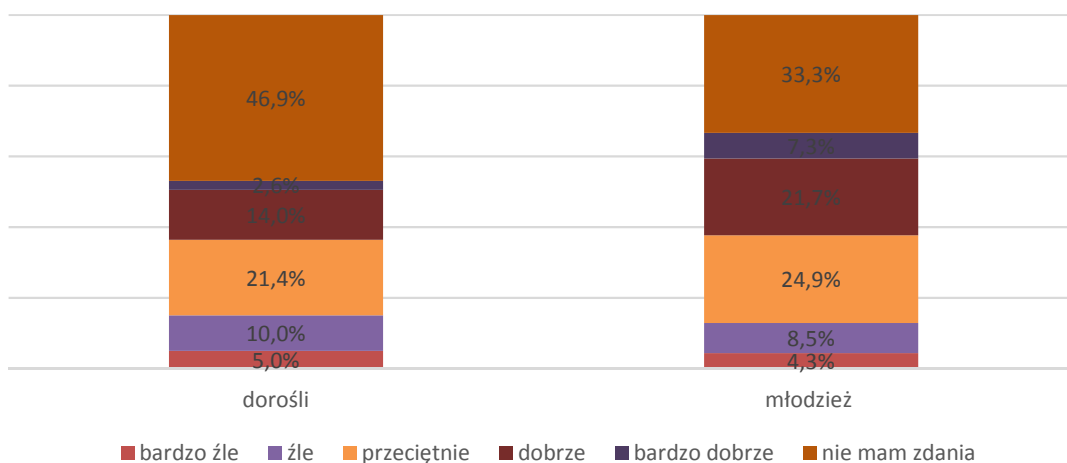
Możliwość znalezienia pracy w Mieście

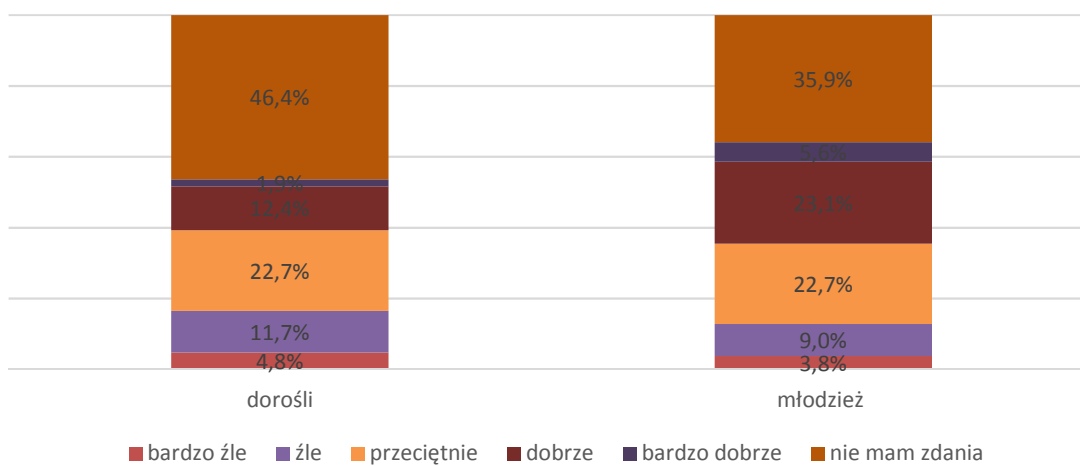
Dostęp do służby zdrowia

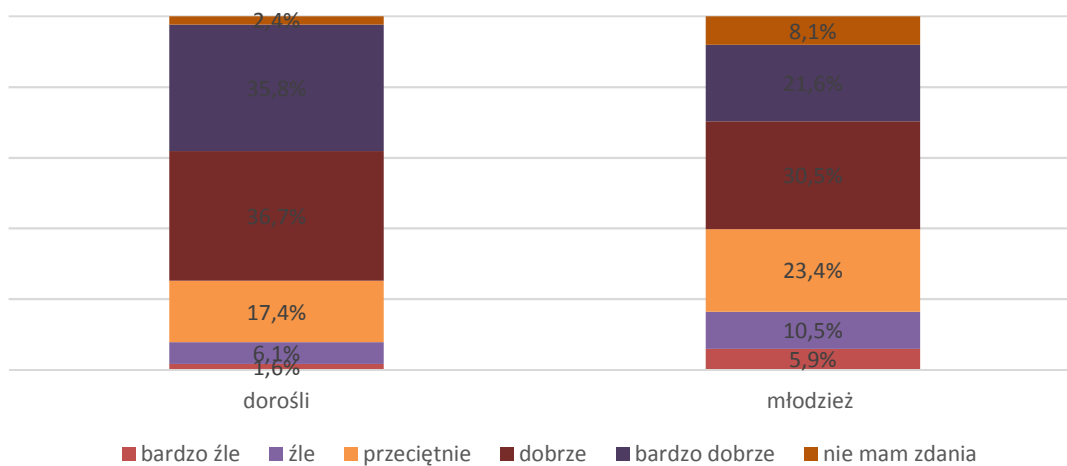
Pomoc dla osób niepełnosprawnych

Pomoc i opieka nad osobami starszymi

Sieć placówek handlowych

Załącznik Nr 4 – Lista osób uczestniczących w pracach warsztatowych

Imię	Nazwisko	Instytucja
Tomasz	Kulpok	Urząd Miasta Ruda Śląska
Arkadiusz	Godlewski	Urząd Miasta Ruda Śląska
Jerzy	Jezusek	Urząd Miasta Ruda Śląska
Mateusz	Heide	Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej
Józef	Osmenda	Rada Seniorów Miasta Ruda Śląska
Jerzy	Kalus	Rada Seniorów Miasta Ruda Śląska
Piotr	Holona	Urząd Miasta Ruda Śląska
Krzysztof	Gołąb	Muzeum Miejskie w Rudzie Śląskiej im Maksymiliana Chroboka
Jan	Krawczyk	Rada Seniorów Miasta Ruda Śląska
Mariusz	Pol	Urząd Miasta Ruda Śląska
Aleksandra	Kruszewska	Urząd Miasta Ruda Śląska
Jolanta	Krzymyk - Kucharska	Urząd Miasta Ruda Śląska
Agnieszka	Kubica	Urząd Miasta Ruda Śląska
Gizela	Musioł	Rada Seniorów Miasta Ruda Śląska
Zygmunt	Grzybek	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej
Michał	Guzy	Urząd Miasta Ruda Śląska
Michał	Pierończyk	Urząd Miasta Ruda Śląska
Jakub	Wyciślik	Rada Miasta Ruda Śląska
Eugeniusz	Malinowski	Urząd Miasta Ruda Śląska
Sabina	Bratek	Śląski Park Przemysłowo - Technologiczny sp. z o.o.
Anna	Stemplewska	Urząd Miasta Ruda Śląska
Marek	Kudfacik	Huta Pokój S.A.
Kazimierz	Muszur	Rada Miasta Ruda Śląska
Bartosz	Wójcik	Urząd Miasta Ruda Śląska
Tomasz	Bartniczak	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych In-nl
Piotr	Maj	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o. o
Katarzyna	Adamek	Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o.
Krzysztof	Gałuszka	Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej
Władysław	Dryja	Rada Miasta Ruda Śląska
Dariusz	Kraus	Huta Pokój S.A.
Paweł	Karaś	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej
Marek	Paliga	Urząd Miasta Ruda Śląska
Andrzej	Paclawski	Rada Miasta Ruda Śląska
Piotr	Janik	Urząd Miasta Ruda Śląska
Marta	Lip - Kornatka	Urząd Miasta Ruda Śląska
Agnieszka	Płaszczak	Rada Miasta Ruda Śląska
Daniel	Nowok	Urząd Miasta Ruda Śląska
Dorota	Tobiszowska	KWK Ruda, Rada Miasta Ruda Śląska
Katarzyna	Lorke	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej

Krzysztof	Żok	Urząd Miasta Ruda Śląska
Joanna	Sochacka	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.
Aleksandra	Wilk	Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa "Perspektywa"
Agnieszka	Krauze	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej
Katarzyna	Kuberek	Urząd Miasta Ruda Śląska
Andrzej	Cert	Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa "Perspektywa"